KALENDARZ KATOLICKI

NA

ROK PAŃSKI

1913.

OSZCZĘDNOŚĆ I PRACA
NARODY ZBOGACA.

Cena 12 kop., z przesyłką 15 kop.

MIKOŁÓW—WARSZAWA.
NAKŁADEM K. MIARKI, SP. Z OGR. POR.

Ewangelie

na wszystkie niedziele i uroczystości w roku 1913.

Nowy Rok. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 2, o nadaniu Dzieciątku Imienia Jezus.

Niedziela po Nowym Roku. Ewangelia u św. Mat. w rozdziale 3, o chrzcie Chrystusa w Jordanie.

Wigilia Trzech Króli. Ewangelia u św. Mat. w rozdziale 2, o powrocie Najśw. Rodziny z Egiptu do Galilei.

Objawienie Pańskie czyli Trzech Króli. Ewangelia u św. Mateusza w rozdziale 2, o pokłonie trzech mędrców.

Niedz. 1 po 3 Królach. Ewang. u św. Łuk. w rozdziale 2, o Chrystusie 12-letnim w kościele.

Uroczystość Najśw. Imienia Jezus. Ewang. u św. Łukasza w rozdziale 2, o nadaniu Dzieciątku Imienia Jezus.

Niedz. Starozapustna. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 20, o robotnikach w winnicy.

Niedziela Mięsopustna. Ewang. u św. Łuk. w rozdziale 8, o rozmaitej roli.

Niedziela Zapustna. Ewangelia u św. Łuk. w rozdz. 18, Chrystus Pan przepowiada Mękę Swoją i uzdrawia ślepego.

Urocz. Oczyszczenia Najśw. Maryi Panny. Ewangelia u św. Łuk. w rozdz. 2, o ofiarowaniu Chrystusa w świątyni Jerozolimskiej.

Popielec. Ewangelia u św. Mat. w rozdz. 6, jak pościć należy.

Niedziela 1 Postu. Ewangelia u św. Mat. w rozdz. 4, o kuszeniu Chrystusa Pana przez czarta.

Niedz. 2 Postu. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 17, o przemienieniu się Chrystusa Pana.

Niedziela 3 Postu. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 11, o wypędzeniu czartów.

Uroczystość św. Macieja, Apost. Ewangelia u św. Mat w rozdziale 11, o Chrystusie, wzywającym do noszenia jarzma Jego.

Niedz. 4 Postu. Ewang. u św. Jana w rozdz. 6, o nakarmieniu 5000 ludzi.

Niedziela Męki Pana. Ewangelia u św. Jana w rozdziale 8, o żydach chcących ukamienować Chrystusa Pana.

Palmowa Niedz. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 21, o wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.

Urocz. św. Józefa. Ewang. u św. Mateusza w rozdziale 1, o poselstwie Anioła do św. Józefa.

Wielki Czwartek. Ewang. u św. Jana w rozdziale 13, o umywaniu nóg Apostołom.

Wielki Piątek. Ewang. u św. Jana w rozdziale 18 i 19, Pasya czyli opis Męki Chrystusa Pana.

Wielka Sobota. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 28, o niewiastach przy Grobie Zbawiciela.

Wielkanoc. Ewang. u św. Marka w rozdz. 16, o Zmartwychwstaniu Chrystusa Pana.

Wielkanocny Poniedziałek. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 24, o dwóch uczniach idących do Emaus.

Wielkanocny Wtorek. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 24, Chrystus ukazuje się uczniom i je z nimi.

Niedziela Biała, czyli Przewodnia. Ewang. u św. Jana w rozdz. 20, o ukazaniu się Chrystusa Pana uczniom dnia ósmego.

Urocz. Zwiastowania Najśw. Maryi Panny. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 1, o poselstwie Anioła Gabryela do N. Maryi Panny.

Uroczystość Grobu Chrystusa Pana. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 24, o niewiastach u grobu Zbawiciela.

Niedz. 2 po Wielkan. Ewang. u św. Jana w rozdz. 10, o Chrystusie — dobrym Pasterzu.

Urocz. Opieki św. Józefa. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 3, o świadectwie Ojca Niebieskiego o Chrystusie podczas chrztu Jego.

Niedz. 3 po Wielkan. Ewang. u św. Jana w rozdziale 16, Chrystus Pan przepowiada o Swojem do Ojca odejściu.

Niedziela 4 po Wielkanocy. Ewang. u św. Jana w rozdziale 16, o przyczynie odejścia Zbawiciela.

Urocz. św. Wojciecha, Biskupa i Męczennika. Ewangelia u św. Jana w rozdz. 10, o Chrystusie — dobrym Pasterzu.

Urocz. św. Marka, Ewangelisty. Ewangelia u św. Jana w rozdz. 15, o Chrystusie Panu, wysyłającym uczniów na opowiadanie Ewangelii.

Niedz. 5 po Wielkanocy. Ewangelia u św. Jana w rozdziale 16, o skutkach prośby w Imię Jezusowe.

Krzyżowe dni. Ewang. na Mszy błagalnej, u św. Łukasza w rozdziale 11, o sposobie błagania Boga.

Urocz. Wniebowstąpienia Pańskiego. Ewang. u św. Marka w rozdz. 16, ostatnia mowa i odejście Chrystusa Pana do Nieba.

Uroczystość św. Filipa i Jakóba, Apostołów. Ewang. u św. Jana w rozdz. 14, Chrystus Pan pociesza Tomasza i Jakóba, Apost., zasmuconych z Jego odejścia.

Uroczystość Znalezienia Krzyża św. Ewang. u św. Jana w rozdziale 3, Chrystus Pan wykazuje Nikodemowi potrzebę duchownego odrodzenia.

Niedziela 6 po Wielkanocy. Ewangelia u św. Jana w rozdziale 15 i 16, Chrystus Pan przepowiada przyjście Ducha św.

Uroczystość św. Stanisława, Biskupa i Męczennika. Ewang. u św. Jana w rozdz. 10, o Chrystusie — dobrym Pasterzu.

Wigilia Zielonych Świątek. Ewang. u św. Jana w rozdz. 14, Chrystus Pan obiecuje Apostołom Ducha świętego.

Uroczystość Zesłania Ducha św. Ewangelia u św. Jana w rozdziale 14, Chrystus Pan poucza uczniów o błogich skutkach działania Ducha świętego.

Poniedz. Świąteczny. Ewang. u św. Jana w rozdziale 3, Chrystus Pan wykazuje Nikodemowi potrzebę duchownego odrodzenia się człowieka.

Wtorek Świąteczny. Ewangelia u św. Jana w rozdziale 10, Chrystus Pan ´drzwiami się owiec Swych zowie.

Niedz. Trójcy św. Ewang. u św. Mateusza w rozdz. 28, o Chrystusie, rozkazującym chrzcić w Imię Trójcy Przenajświętszej.

Uroczystość Bożego Ciała. Ewangelia u św. Jana w rozdz. 6, Chrystus Pan rozkazuje pożywać Ciało i pić Krew Swoją.

Niedz. 2 po Świątkach. Ewangelia u św. Łuk. w rozdz. 14, przypowieść o wezwanych na wieczerzę wielką.

Urocz. Najśw. Serca Jezus. Ewangelia u św. Jana w rozdz. 19, o przebiciu po śmierci boku Jezusowego.

Niedziela 3 po Świątkach. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 15, przypowieść o zgubionej owcy i groszu.

Niedz. 4 po Świątk. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 5, o cudownym połowie ryb.

Niedziela 5 po Świątkach. Ewangelia u św. Mateusza w rozdz. 5, Chrystus Pan uczy o sprawiedliwości i pojednaniu.

Niedz. 6 po Świątk. Ewang. u św. Marka w rozdz. 8, o nakarmieniu 4000 ludzi.

Urocz. Narodzenia św. Jana Chrzciciela. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 1, o narodzeniu się i nazwaniu św. Jana Chrzcic.

Uroczystość św. Piotra i Pawła, Apostołów. Ewangelia u św. Mateusza w rozdziale 16, o władzy nadanej św. Piotrowi.

Niedz. 7 po Świątkach. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 7, o fałszywych prorokach.

Niedziela 8 po Świątkach. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 16, przypowieść o niesprawiedliwym włodarzu.

Uroczystość Najśw. Krwi Zbawiciela. Ewang. u św. Jana w rozdz. 19, o przebiciu boku Chrystusowego po śmierci.

Uroczystość bł. Jana z Dukli, Wyznawcy. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 12, o gromadzeniu skarbów dla Nieba.

Niedz. 9 po Świątkach. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 19, o zburzeniu Jerozolimy.

Niedziela 10 po Świątkach. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 18, przypowieść o modlitwie faryzeusza i celnika.

Uroczystość św. Jakóba, Apostoła. Ewang. u św. Mateusza w rozdz. 20, o prośbie matki synów Zebedeuszowych.

Uroczystość św. Anny. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 13, przypowieści o skarbie znalezionym i o perle drogiej.

Urocz. bł. Kunegundy, Panny, królowej polskiej. Ewangelia u św. Mat. w rozdz. 25, przypowieść o mądrych i głupich pannach.

Niedziela 11 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 7, o uzdrowieniu głuchoniemego.

Niedziela 12 po Świątkach. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 10, przypowieść o zranionym i Samarytaninie.

Przemienienie Pańskie. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 17, o przemienieniu Pana Jezusa.

Urocz. św. Wawrzyńca, Męczennika. Ewang. u św. Jana w rozdz. 12, Chrystus Pan poucza o sposobie naśladowania Siebie.

Niedziela 13 po Świątk. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 17, o uzdrowieniu 10 trędowatych.

Urocz. Wniebowzięcia Najśw. Maryi Panny. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 10, o rozmowie Chrystusa z Martą i Maryą.

Urocz. św. Jacka, Wyznawcy. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 12, Chrystus Pan zachęca do czuwania na przyjście Pańskie.

Niedziela 14 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 6, o służeniu Bogu i mamonie.

Niedziela 15 po Świątkach. Ewang. u św. Łukasza w rozdziale 7, o wskrzeszeniu młodzieńca w Naim.

Urocz. św. Bartłomieja, Apostoła. Ewang. u św. Łukasza w rozdz. 6, Chrystus Pan wybiera 12 Apostołów.

Niedziela 16 po Świątk. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 14, o uzdrowieniu opuchłego.

Uroczystość św. Joachima. Ewangelia u św. Mateusza w rozdz. 1, księga rodzaju Jezusa Chrystusa.

Niedz. 17 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 22, o najprzedniejszem przykazaniu.

Uroczystość Narodzenia Najśw. Maryi Panny. Ewangelia u św. Mateusza w rozdziale 1, księga rodzaju Jezusa Chrystusa.

Niedziela 18 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 9, o uzdrowieniu paralityka.

Niedziela 19 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 22, o szacie godowej.

Urocz. św. Mateusza, Apost. i Ewangelisty. Ewangelia u św. Mat. w rozdz. 9, o powołaniu Mateusza celnika na Apostoła.

Niedziela 20 po Świątkach. Ewang. u św. Jana w rozdziale 4, o uzdrowieniu syna królewskiego.

Urocz. bł. Władysława z Gielniowa. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 12, o zbieraniu sobie skarbów niebieskich.

Urocz. św. Michała Archan. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 18, o zgorszeniu maluczkich.

Niedziela 21 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 18, o złośliwym słudze.

Uroczystość Najśw. Maryi Panny Różańcowej. Ewangelia u św. Łuk. w rozdz. 1, o Zwiastowaniu anielskiem Maryi.

Niedziela 22 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 22, o monecie czynszowej.

Niedziela 23 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 9, o córeczce Jairy.

Uroczystość św. Jana Kantego, Wyznawcy. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 12, o gotowości na przyjście Pańskie.

Niedziela 24 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 8, o trędowatym.

Urocz. św. Szymona i Tadeusza, Apostołów. Ewang. u św. Jana w rozdz. 15, o nienawiści świata do nauki Chrystusowej.

Uroczystość Wszystkich Świętych. Ewang. u św. Mateusza w rozdz. 5, o tych, którzy są błogosławieni.

Niedziela 25 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 8, Pan Jezus uśmierza burzę na morzu.

Dzień Zaduszny. Ewang. u św. Jana w rozdziale 5, o wskrzeszeniu umarłych.

Niedziela 26 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 13, o kąkolu między pszenicą.

Niedziela 27 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 13, o ziarnku gorczycznem.

Urocz. św. Stanisława Kostki, Wyznawcy. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 19, o Chrystusie wołającym dziatki ku Sobie.

Niedziela 28 po Świątk. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 24, o okropnem spustoszeniu.

Uroczystość św. Andrzeja, Apostoła. Ewangelia u św. Mateusza w rozdz. 4, o powołaniu Andrzeja.

Niedziela 1 Adwentu. Ewangelia u św. Łukasza w rozdz. 21, o znakach poprzedzających przyjście Pańskie na sąd.

Niedziela 2 Adwentu. Ewangelia u św. Mat. w rozdz. 11, o Janie w więzieniu.

Urocz. Niepokal. Pocz. Najśw. Maryi Panny. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 1, o poselstwie Anioła Gabryela do N. Maryi Panny.

Niedziela 3 Adwentu. Ewangelia u św. Jana w rozdz. 1, o świadectwie Jana.

Urocz. św. Tomasza, Apostoła. Ewang. u św. Jana w rozdz. 20, o ukazaniu się Zbawiciela Tomaszowi po Zmartwychwstaniu.

Niedziela 4 Adwentu. Ewang. u św. Łuk. w rozdz. 3, o rządach Tyberyusza.

Wigilia Narodzenia Pańskiego. Ewang. u św. Mat. w rozdz. 1, o objawieniu św. Józefowi narodzenia się za sprawą Ducha św. Zbawiciela świata z małżonki jego Maryi.

Urocz. Narodzenia Pańskiego. Trzy Ewangelie: 1) u św. Łukasza w rozdziale 2, o narodzeniu się Zbawiciela, 2) u św. Łukasza w rozdziale 2, o pasterzach oglądających Dziecię, 3) u św. Jana w rozdz. 1, „Na początku było Słowo."

Uroczystość św. Szczepana. Ewangelia u św. Mateusza w rozdziale 23, o prześladowaniu Proroków.

Uroczystość św. Jana, Apostoła i Ewangelisty. Ewang. u św. Jana w rozdziale 21, o Janie umiłowanym uczniu Zbawiciela.

Uroczystość św. Młodzianków. Ewang. u św. Mateusza w rozdziale 2, o ucieczce do Egiptu i rzezi niewiniątek.

Niedziela po Bożem Narodzeniu. Ewangelia u św. Łukasza w rozdziale 2, o Szymonie i Annie.

Taksa korespondencyi wewnętrznej.

1. Za listy zamknięte — za każdy łut po . . . . kop. 7
2. Za listy otwarte za każde po „ 3
3. Za przesyłki pod opaską za każde 4 łuty po . . . . . „ 2
   przyczem: za przesyłki opakowane z papierami aktowymi lub mieszane, z papierami aktowymi i drukami, najmniejsze porto . „ 7
   z próbami towaru najmniejsze porto . . . . „ 2

   Uwaga: Za rekomendowanie powyższych listów i przesyłek płaci się oprócz taksy po kop. 7.
4. Za pakiety wartościowe i pieniężne za sztukę po . . . . kop. 7
   a nadto asekuracya:
   do 600 rubli . . . po $^1/_2$%
   od 600 do 1,600 rubli . . . po $^1/_4$%
   z dopłatą jeszcze za całą przesyłkę . . . . . . rubli 1,50
   od 1,600 i wyżej rubli . . . po $^1/_8$%
   z dopłatą jeszcze za całą przesyłkę . . . . . . rubli 3,50

5. Za przesyłkę monety brzęczącej w węzłach od funta podług taksy za przesyłkę (patrz Nr. 6)
6. Za przesyłki w ogólności (w tej liczbie i przesyłki z książkami:)
a) w granicach gubernii lub obwodu od funta lub części funta kop. 5
b) wysyłane do innych gubernii lub obwodów, wedle odległości od głównego miasta gubernii lub obwodu, podług następującego rachunku:
do 500 wiorst po kop. 5 od funta
wyżej 500 do 1,000 ,, 10 ,,
,, 1,000 do 2,000 ,, 20 ,,
i tak dalej, powiększając opłatę po 10 kop. od funta za każdą dalszą odległość od 1,000 wiorst Najmniejsza opłata od posyłki lub węzła ustanowiona na kop. 20.

2. Taksa korespondencyi miejskiej.

1 Za list zamknięty (do 32 łutów), za każdy łut:
a) w Petersburgu i Moskwie po kop. 5
b) gdzieindziej (w tem i w Warszawie) po . . . . ,, 3
2. Za list zamknięty rekomendowany:
a) w Petersburgu i w Moskwie po ,, 12
b) gdzieindziej po . . . . . . ,, 10
3. Za list otwarty po . . . . . ,, 3
4. Za przesyłki pod opaską:
a) z drukami w Warszawie i wszędzie nie wyłączając Petersburga i Moskwy za łut . . ,, 1
Wyżej łuta do 8 łutów . . ,, 2
b) z papierami aktowymi:
za każde 4 łuty . . . . . ,, 2
przyczem najniższa opłata w Warszawie i wszędzie . . . ,, 3
w Petersburgu i Moskwie . ,, 5
c) z próbkami za każde 4 łuty . ,, 2

3 Taksa korespondencyi zagranicznej.

1. Za listy zamknięte za każde 15 gramów . . . . kop. 10
2. Za otrzymywane w Rosyi listy niefrankowane za każdy . . . ,, 20
3 Rekomendacya każdego listu lub pakietu . . . . ,, 10
4. Za listy otwarte za każdy . . ,, 2
5. Za przesyłki pod opaską za każde 50 gramów . . . . kop. 2
przyczem:
a) za przesyłki z papierami aktowymi najmniejsze porto . . ,, 10
b) za przesyłki z próbkami . . ,, 4
c) za przesyłki z drukami . . ,, 2
6. Za pakiety wartościowe pieniężne za sztukę . . . . ,, 10
a nadto asekuracya:
1) od każdych 75 rubli lub ich części, za pakiety, przesyłane do Niemiec, Austryi, Rumunii, Turcyi, Szwecyi i Norwegii po ,, 3
2) od każdych 75 rubli lub ich części, za pakiety przesyłane do innych krajów związkowych po . . . . ,, 7

Opłata wagowa od przesyłek oblicza się od głównego miasta gubernii lub obwodu miejsca oddania do głównego miasta, gubernii lub obwodu, w którym znajduje się pograniczny urząd pocztowy, przez który przesyłka przesłaną zostanie przez granicę.

Korespondencyi za zaliczeniem.

Za pośrednictwem poczty można przesyłać listy rekomendowane, posyłki wartościowe i opaski (banderole) za zaliczeniem (z nałożennym płatieżym). Zaliczki można nałożyć do wysokości 200 rs. Najmniejsza opłata (do 5 rs.) wynosi 10 kop. oprócz wagowego i ubezpieczenia. Tego rodzaju korespondencya jest załatwioną tylko w granicach królestwa i Cesarstwa.

Odnoszenie przesyłek do domów.

Wprowadzone zostało doręczenie do domów przesyłek wagi nie wyższej nad 50 funtów i pakietów wartości nie wyższej nad 50 rubli, za co płaci się do każdej przesyłki 10 kop. Żądanie o doręczenie przesyłki pisze się na awizacyi pocztowej i można je wrzucić do skrzynki pocztowej bez marki i legalizacyi podpisu. Życzenie stałego odbioru przesyłek w ten sposób należy złożyć w podaniu (bez stempla) w urzędzie pocztowym, przyczem podpis musi być legalizowany.

Dom Cesarsko-Rosyjski.

Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan MIKOŁAJ II ALEKSANDROWICZ, Cesarz i Samowładca Wszech-Rosyi, urodz. w dniu 6 (18) maja 1868 roku. Imieniny w dniu 6 (19) grudnia.

Najdostojniejsza Matka Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Mość Najjaśniejsza Pani MARYA TEODORÓWNA, urodzona w dniu 14 (26) listopada 1847 roku. Imieniny w dniu 22 lipca (4 sierpnia). Była w stanie zamężnym z Cesarzem Aleksandrem III-m (spoczął w Bogu 20 paźdz. (1 listop.) 1894 roku).

Najdostojniejsza Małżonka Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Mość Najjaśniejsza Pani ALEKSANDRA TEODORÓWNA, urodzona w dniu 25 maja (6 czerwca) 1872 r. Imieniny 23 kwietnia (6 maja). W stanie zamężnym od 14 (26) listopada 1894 roku. Córka Wielkiego Księcia Heskiego Ludwika IV i Małżonki Jego Wielkiej Księżny Alicyi.

Najdostojniejszy Syn Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarska Wysokość Cesarzewicz Następca Tronu i Wielki Książę Aleksy Mikołajewicz, urodzony w dniu 30 lipca (12 sierpnia) 1904 roku. Imieniny 5 (18) października.

Najdostojniejsze Córki Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Olga Mikołajewna, urodzona w dniu 3 (15) listopada 1895 roku. Imieniny 11 (24) lipca.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Tatiana Mikołajewna, urodzona w dniu 29 maja (10 czerwca) 1897 roku. Imieniny 12 (25) stycznia.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marya Mikołajewna, urodzona w dniu 14 (26) czerwca 1899 roku. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Anastazya Mikołajewna, urodz. w dniu 5 (18) czerwca 1901 roku. Imieniny 22 grudnia (4 stycznia).

Najdostojniejszy Brat Najjaśniejszego Pana.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Michał Aleksandrowicz, urodzony w dniu 22 listop. (4 grudnia) 1878 roku. Imieniny 22 listopada (5 grudnia).

Najdostojniejsze Siostry Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Ksienia Aleksandrówna (patrz niżej).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Olga Aleksandrówna, urodz. 1 (13) czerwca 1882 r. Imieniny dnia 11 (24) lipca. Zamężna od 27 lipca (9 sierp.) 1901 r. z Jego Wysokością Księciem Piotrem Aleksandrowiczem Księciem Oldenburskim.

Najdostojniejsi Stryjowie i Ciotki Najjaśniejszego Pana.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marya Pawłówna, urodzona w dniu 2 (14) maja 1854 roku. Imieniny w dniu 22 lipca (4 sierpnia). Wdowa po Jego Cesarskiej Wysokości W. Ks. Włodzimierzu Aleksandrowiczu († 4 (17) lutego 1909 r.) Jej dzieci: Ich Cesarskie Wysokości Wielki Książę Cyryl Włodzimierzowicz, urodzony w dniu 30 września (12 października) 1876 r. Imieniny w dniu 11 (24) maja. Małżonka Jego: Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Wiktorya Teodorówna, urodzona 12 (24) listopada 1876 r. Imieniny 1 (14) czerwca. Ich córki: Jej Wysokość Księżna Marya Cyrylówna, urodzona 20 stycznia (2 lutego) 1907 roku. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Jej Wysokość Księżna Kira Cyrylówna, urodzona 26 kwietnia (9 maja) 1909 r. Imieniny 28 lut. (12 marca). Wielki Książę Borys Włodzimierzowicz, urodz. d. 12 (24) listopada 1877 roku. Imieniny 2 (15) maja. Wielki Książę Andrzej Włodzimierzowicz, urodzony w dniu 2 (14) maja 1879 roku. Imieniny 30 listopada (13 grudnia). Wielka Księżna Helena Włodzimierzówna, urodzona w dniu 17 (29) stycznia 1882 roku. Imieniny 21 maja (3 czerwca). Poślubiona od dnia 16 (29) sierp. 1902 r. z Jego Królewską Wysokością Królewiczem Greckim Mikołajem.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Elżbieta Teodorówna, urodzona w dniu 20 paźdz. (2 listop.) 1864 r. Imieniny 5 (18) września. Była w stanie zamężnym z Jego Cesarską Wysokością Wielkim Księciem Sergiuszem Aleksandrowiczem († dnia 4 (17) lutego 1905 roku).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Paweł Aleksandrowicz, urodzony

dnia 21 września (3 paźdz.) 1860 r. Imieniny w dniu 29 czerwca (12 lipca). Był żonaty z Jej Cesarską Wysokością Wielką Księżną Aleksandrą Jerzówną († w dniu 12 (24) września 1891 roku). Dzieci Jego: Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Dymitr Pawłowicz, urodzony w dniu 6 (18) września 1891 roku. Imieniny w dniu 21 września (4 października). Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marya Pawłówna, urodzona w dniu 6 (18) kwietnia 1890 roku. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Zamężna od 20 kwietnia 1908 roku z Jego Królewską Wysokością Księciem Wilhelmem Szwedzkim, Księciem Zuidermanlandzkim.

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marya Aleksandrówna, urodzona w dniu 5 (17) października 1853 roku. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Zamężna była z Jego Królewską Wysokością Księciem Alfredem-Ernestem-Albertem Wielkobrytańskim, Księciem Sachsen-Koburg-Gotajskim. († 17 (30) lipca 1900 roku).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Konstantynowicz, urodzony 2 (14) lutego 1850 roku. Imieniny w dniu 6 (19) grudnia.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Konstanty Konstantynowicz, urodzony dnia 10 (22) sierpnia 1858 r. Imieniny 21 maja (3 czerwca). Małżonka Jego: Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Elżbieta Maurycówna, urodz. 13 (25) stycznia 1865 roku. Imieniny 5 (18) września. Ich dzieci: Ich Wysokości: Książę Jan Konstantynowicz, urodz. 23 czerwca (5 lipca) 1886 roku. Imieniny 24 czerwca (7 lipca); Książę Gabryel Konstantynowicz, urodzony 3 (15) lipca 1887 r. Imieniny dnia 13 (26) lipca; Książę Konstanty Konstantynowicz, urodzony 20 grudnia 1890 r. (1 stycznia 1891 r.) Imieniny 21 maja (3 czerwca); Książę Oleg Konstantynowicz, urodzony dnia 15 (27) listopada 1892 r. Imieniny 20 wrześ. (3 paźdz.); Książę Igor Konstantynowicz, urodz. dnia 29 maja (10 czerwca) 1894 r. Imieniny dnia 5 (18) czerwca; Książę Jerzy Konstantynowicz, urodzony dnia 23 kwietnia (6 maja) 1903 r. Imieniny 23 kwietnia (6 maja); Księżna Tatiana Konstantynówna, urodzona d. 11 (23) stycznia 1890 roku. Imieniny dnia 12 (25) stycznia. Księżna Wiera Konstantynówna, urodzona dnia 11 (24) kwietnia 1906 r. Imieniny 17 (30) września.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Dymitr Konstantynowicz, urodzony dnia 1 (13) czerwca 1860 roku. Imieniny dnia 21 września (4 października).

Jej Królewska Mość Królowa Hellenów Olga Konstantynówna, urodzona 22 sierpnia (3 września) 1851 roku. Imieniny 11 (24) lipca. Małżonka Jego Królewskiej Mości Króla Hellenów Jerzego I.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz, urodzony dnia 6 (18) listopada 1856 roku. Imieniny 27 lipca (9 sierpnia). Małżonka Jego: Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Anastazya Mikołajewna, urodzona 23 grudnia 1867 roku (4 stycznia 1868). Imieniny 22 grudnia (4 stycznia).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Piotr Mikołajewicz, urodzony 10 (22) stycznia 1864 roku. Imieniny 29 czerwca (12 lipca). Małżonka Jego: Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Milica Mikołajewna, urodzona 14 (26) lipca 1866 roku. Imieniny dnia 19 lipca (1 sierpnia). Ich dzieci: Jego Wysokość Książę Roman Piotrowicz, urodził się 5 (17) października 1896 roku. Imieniny 19 lipca (1 sierpnia). Jej Wysokość Księżna Maryna Piotrówna, urodzona dnia 28 lutego (12 marca) 1892 roku. Imieniny dnia 28 lutego (13 marca). Jej Wysokość Księżna Nadieżda Piotrówna, urodzona dnia 3 (15) marca 1898 roku. Imieniny 17 (30) września.

Dzieci Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Michała Mikołajewicza († w roku 1910) i Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżny Olgi Teodorówny († dnia 31 marca (12 kwietnia) 1891 roku):

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Mikołaj Michałowicz, urodzony dnia 14 (26) kwietnia 1859 roku. Imieniny dnia 6 (19) grudnia.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Michał Michałowicz, urodzony dnia 4 (17) października 1861 roku. Imieniny 8 (21) listopada.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Jerzy Michałowicz, urodzony dnia 11 (23) sierpnia 1863 roku. Imieniny 26 listopada (9 grudnia). Małżonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marya Jerzówna, urodzona 20 lutego (15 marca) 1876 roku. Imieniny 22 lipca (4 sierpnia). Ich dzieci: Jej Wysokość Księżna Nina Jerzówna, urodzona dnia 7 (20) czerwca 1901 roku. Imieniny 14 (27) stycznia. Jej Wysokość Księżna Ksienia Jerzówna, urodzona 9 (22) sierpnia 1903 roku. Imieniny 24 stycznia (6 lutego).

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Aleksander Michałowicz, urodzony dnia 1 (13) kwietnia 1866 roku. Imieniny dnia 30 sierpnia (12 września). Mał-

żonka Jego, Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Ksienia Aleksandrówna, urodzona dnia 25 marca (6 kwietnia) 1875 r. Imieniny w dniu 24 stycznia (6 lutego). Ich dzieci: Jego Wysokość Książę Andrzej Aleksandrowicz, urodzony dnia 12 (24) stycznia 1897 roku. Imieniny dnia 30 listopada (13 grudnia); Jego Wysokość Książę Teodor Aleksandrowicz, urodzony dnia 11 (24) grudnia 1898 roku. Imieniny 16 (29) maja; Jego Wysokość Książę Nikita Aleksandrowicz, urodzony 4 (16) stycznia 1900 roku. Imieniny 24 czerwca (7 lipca); Jego Wysokość Książę Dymitry Aleksandrowicz, urodzony dnia 2 (15) sierpnia 1901 roku. Imieniny dnia 26 października (8 listopada); Jego Wysokość Książę Rościsław Aleksandrowicz, urodzony dnia 11 (24) listopada 1902 r. Imieniny 14 (27) marca; Jego Wysokość Książę Bazyli Aleksandrowicz, urodzony 24 czerwca (7 lipca) 1907 roku. Imieniny 2 (15) sierpnia. Jej Wysokość Księżna Irena Aleksandrówna, urodzona w dniu 3 (15) lipca 1895 roku. Imieniny dnia 5 (18) maja.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Sergiusz Michałowicz, urodzony w dniu 25 września (7 października) 1869 r. Imieniny dnia 25 września (8 październka).

Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Anastazya Michałówna, urodzona dnia 16 (28) lipca 1860 roku. Imieniny dnia 22 grudnia (4 stycznia). Poślubiona była Jego Królewskiej Wysokości Wielkiemu Księciu Meklenbursko-Szweryńskiemu, Fryderykowi-Franciszkowi. († 30 marca (11 kwietnia) 1897 roku).

Dni galowe dworskie,

które należy obchodzić przez zwolnienie uczniów od lekcyi.

Styczeń. 25 grudnia (6 stycznia) rocznica oswobodzenia kościoła i państwa Ruskiego od najścia Francuzów i z nimi 20-tu narodowości.

1 (14) Nowy Rok st. st.

Maj. Dnia 23 kwietnia (6 maja) Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Dnia 6 (19) maja rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza.

Dnia 14 (27) maja rocznica św. Koronacyi Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza i Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Czerwiec. Dnia 25 maja (7 czerwca) rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Sierpień. Dnia 22 lipca (4 sierpnia). Imieniny Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej wdowy Maryi Teodorówny.

Październik. Dnia 17 (30) paźdz. Pamiątka cudownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Ich Cesarskich Mości Najjaśniejszego Pana Aleksandra III i Jego Najdostojniejszej Rodziny.

Listopad. Dnia 21 października (3 listopada). Dzień wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza.

Dnia 14 (27) listopada rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej Wdowy Maryi Teodorówny.

Grudzień. Dnia 6 (19) grudnia. Imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana Mikołaja II Aleksandrowicza.

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1.		Ew. św. Łukasza 2, 21.		
1	Sr.	Obrz. P. **Nowy Rok.**	19 † Daryusza i Nemez.	
2	C.	Makar. op., Martyniana b.	20 Teofila i Zenona, m.	
3	P.	† Daniela m., Genowefy p.	21 † *Tomasza Apost.*	
4	S.	*Wigilia* (bez postu). Tytusa	22 † Herona m., Zenona.	
2.		Ew. św. Mat. 3, 1—12.	Ew. Łuk. 2, 1—20.	
5	N.	**Niedz. po N. R.** Telesfora.	23 **4 Adw.** Wiktoryi p.	
6	P.	**Obj. Pańsk. 3 Króli.**	24 † *Wigilia.* Irminy p.	
7	W.	Lucyana i Juliana m. 🌑	25 **Narodz. Chryst. Pana.**	
8	Sr.	Seweryna op., Juliana m.	26 **Szczepana I Męczen.**	
9	C.	Marcyanny p. m.	27 *Jana Apostoła i Ewang.*	
10	P.	† Agatona p., Wilhelma b.	28 † *Młodzianków m.*	
11	S.	Honoraty p., Hygina p.	29 Tomasza b., Kantuar.	
3.		Ew. św. Łuk. 2, 42—52.	Ew. Mat. 2, 13—23.	
12	N.	**1 po 3 Kr.** Arkadyus. i Mod.	30 **N. p. N. P.** Eugeniusza.	
13	P.	Weroniki i Glafiry p.	31 Sylwestra p. w.	
14	W.	Hilarego b. w. d. K.	1 **Styczeń. Nowy Rok.**	
15	Sr.	Pawła I pust. 🌓	2 Makar. op., Martyna b.	
16	C.	Marcelego p. m., Otona m.	3 Daniela m., Genow. p.	
17	P.	† Antoniego op.	4 † Tytusa b., Rygoberta.	
18	S.	Katedry św. Piotra w Rz.	5 *Wig.* (bez postu). Telesf.	
4.		Ew. św. Mat. 20, 1—17.	Ew. Marka 1, 1—8.	
19	N.	**Starozapustna.** *Im. Jezus.*	6 **Obj. P. Trzech Króli.**	
20	P.	Fabiana p. i m.	7 Lucyana i Juliana m.	
21	W.	Agnieszki p. m.	8 Seweryna op.	
22	Sr.	Wincentego i Anastaz. 🌕	9 Marcyanny p. m.	
23	C.	*Zaśl. NMP. ze św. Józefem.*	10 Agatona p., Wilhelma.	
24	P.	† Tymoteusza b. m.	11 † Honoraty p., Hygina p.	
25	S.	*Nawrócenie św. Pawła Apost.*	12 Arkadyusza i Modesta.	
5.		Ew. św. Łuk. 8, 4—16.	Ew. Mat. 4, 12—17.	
26	N.	**Mięsopustna.** *Św. Rodziny.*	13 **N. 1 po 3 Kr.** Weroniki.	
27	P.	Jana Złotoustego b. w.	14 Hilarego b. w. d. K.	
28	W.	Objawienie św. Agnieszki.	15 Pawła I pustel.	
29	Sr.	Franciszka Salezego. 🌗	16 Marcelego p. m., Otona.	
30	C.	Martyny p. m., Sawiny p.	17 Antoniego op.	
31	P.	† Piotra Nolasko w., Marc.	18 † Kat. św. Piotra w Rz.	

Zmiany księżyca.

🌑 Nów dnia 7. o godzinie 11 przed południem.

🌓 Pierwsza kwadra dnia 15. o godzinie 5 po południu.

🌕 Pełnia dnia 22. o godzinie 5 po południu.

🌗 Ostatnia kwadra dnia 29. o godzinie 9 przed południem.

Zmiany powietrza.

Styczeń. Od 1-go do 6-go deszcz; od 7-go do 11-go umiarkowanie zimno; od 12-go do końca miesiąca zmiennie, mgła, śnieg i wiatry.

Przysłowia gospodarzy.

Miesiąc styczeń, czas do życzeń; a więc życzym pomyślności, Boga, chleba, dobrych gości.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
8 14	3 54	1 52	11 53
8 13	3 55	3 16	12 7
8 13	3 56	4 39	12 26
8 13	3 57	6 1	12 52
Długość dnia 7 g. 44 m.			
8 13	3 58	7 15	1 29
8 12	4 0	8 15	2 21
8 12	4 1	8 59	3 27
8 11	4 2	9 29	4 41
8 11	4 4	9 50	5 56
8 10	4 5	10 5	7 11
8 10	4 7	10 17	8 24
Długość dnia 7 g. 57 m.			
8 9	4 8	10 26	9 35
8 8	4 10	10 35	10 46
8 7	4 11	10 43	11 59
8 7	4 13	10 53	rano.
8 6	4 14	11 4	1 14
8 5	4 16	11 19	2 34
8 4	4 18	11 41	3 59
Długość dnia 8 g. 14 m.			
8 3	4 19	12 15	5 23
8 2	4 21	1 7	6 41
8 0	4 23	2 22	7 42
7 59	4 25	3 54	8 25
7 58	4 27	5 33	8 52
7 57	4 28	7 10	9 11
7 55	4 30	8 42	9 25
Długość dnia 8 g. 35 m.			
7 54	4 32	10 11	9 37
7 53	4 34	11 37	9 48
7 51	4 36	rano.	10 0
7 50	4 37	1 3	10 13
7 48	4 39	2 28	10 30
7 47	4 41	3 51	10 54

Zapiski.

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	S.	† *Wigilia.* Ignacego b. m.	19 Henryka b. w., Marty.	
6.		Ew. św. Łuk. 18, 31—43.	Ew. Łuk. 6, 17—23.	
2	N.	**Zapustna. Ocz. NMP.**	20 **2 po 3 Kr.** *Imienia Jezus.*	
3	P.	Błażeja b. m.	21 Agnieszki p. m.	
4	W.	Ansgarego i Andrzeja.	22 Wincentego i Anast.	
5	Sr.	† *Popielec.* Agaty p. m.	23 *Zaślubiny NMP.* Ildef.	
6	C.	Doroty p. m., Sylwana. 🌑	24 Tymoteusza b. m.	
7	P.	† Romualda op., Ryszarda.	25 † *Nawróc. św. Pawła Ap.*	
8	S.	† Jana z Maty w., Emiliana.	26 Polikarpa b. m., Pauli.	
7.		**Ew. św. Mat. 4, 1—12.**	Ew. Łuk. 19, 1—10.	
9	N.	**1 post. Wstęp.** Apolonii p.	27 **3 po 3 Kr.** *Św. Rodzina.*	
10	P.	Scholastyki p., Sylwana.	28 Objaw. św. Agnieszki.	
11	W.	*Objawienie NMP. w Lourdes.*	29 Franciszka Salezego.	
12	Sr.	† *Suchy dzień.* Eulalii p.	30 Martyny m. p., Sawiny.	
13	C.	Jana i Dobrosława m.	31 Piotra z Nolasko W.	
14	P.	† *Suchy dzień.* Walenteg. 🌓	1 † *Wig.* **Luty.** Ignacego.	
15	S.	† *Suchy dzień.* Faustyna.	2 **Oczyszczenie NMP.**	
8.		**Ew. św. Mat. 17, 1—10.**	Ew. Mat. 28, 16—20.	
16	N.	**2 p. Sucha.** Julianny p. m.	3 **4 po 3 Kr.** Błażeja b. m.	
17	P.	Patrycyusza b., Donata.	4 Ansgarego i Andrzeja.	
18	W.	Symeona b. m., Maksyma m.	5 Agaty p. m.	
19	Sr.	† Konrada m., Mansweta.	6 Doroty p. m., Sylwana.	
20	C.	Leona i Lucheryusza.	7 Romualda op.	
21	P.	† Maksymiana b., Feliks. 🌕	8 † Jana z Maty, Emilian.	
22	S.	† *Katedry św. Piotra w Ant.*	9 Apolonii p. m., Cyryla.	
9.		Ew. św. Łuk. 11, 14—29.	Ew. Łuk 15, 11—23.	
23	N.	**3 p. Głucha.** Piotra Dam.	10 **Starozap.** Scholastyki.	
24	P.	*Macieja Ap.,* Sergiusza m.	11 *Objaw. NMP. w Lourdes.*	
25	W.	Zygfryda b. w., Cezarego.	12 Eulalii p.	
26	Sr.	† Aleksandra i Nestora b.	13 Jana i Dobrosława m.	
27	C.	Leandra b., Aleksandra. 🌗	14 Walentego kapł. M.	
28	P.	† Romana op., Makarego.	15 † Faustyna i Jowity.	

Zmiany księżyca.

🌑 Nów dnia 6. o godzinie 6 rano.

🌓 Pierwsza kwadra dnia 14. o godzinie 10 przed południem.

🌕 Pełnia dnia 21. o godzinie 3 rano.

🌗 Ostatnia kwadra dnia 27. o godzinie 10 wieczorem.

Zmiany powietrza.

Luty. Od 1-go do 7-go deszcz i wiatr; od 9-go do 12-go pochmurno, na przemian deszcz i śnieg; od 13-go do 16-go pogodnie i mroźno; od 17-go do końca miesiąca mróz i wiatr.

Przysłowia gospodarzy.

Czasem luty ostro kuty, czasem luty same pluty.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
7 45	4 43	5 7	11 27
Długość dnia 8 g. 58 m.			
7 43	4 45	6 11	12 14
7 42	4 47	7 0	1 16
7 40	4 49	7 33	2 28
7 38	4 51	7 56	3 43
7 37	4 52	8 13	4 59
7 35	4 54	9 25	6 12
7 33	4 56	8 35	7 24
Długość dnia 9 g. 23 m.			
7 31	4 58	8 43	8 35
7 29	5 0	8 52	9 47
7 27	5 2	9 1	11 1
7 26	5 4	9 10	rano.
7 24	5 6	9 23	12 17
7 22	5 8	9 41	1 37
7 20	5 10	10 8	3 0
Długość dnia 9 g. 50 m.			
7 18	5 12	10 49	4 19
7 16	5 14	11 51	5 27
7 14	5 16	1 14	6 17
7 12	5 17	2 49	6 50
7 10	5 19	4 28	7 13
7 7	5 21	6 5	7 30
7 5	5 23	7 39	7 43
Długość dnia 10 g. 18 m.			
7 3	5 25	9 10	7 54
7 1	5 27	10 40	8 5
6 59	5 29	rano.	8 18
6 57	5 30	12 8	8 34
6 55	5 32	1 35	8 55
6 52	5 34	2 57	9 25

Zapiski.

Dnie.		Swięta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	S.	† Albina b. w.	16 Julianny p. m., Julian.	
10.		Ew. św. Jana 6, 1—16.	Ew. Łuk. 25, 31—46.	
2	N.	**4 p. Srodop.** Heleny ces.	17 **Mięsop.** Patrycyusza b.	
3	P.	Kunegundy ces.	18 Symeona b., Maksyma.	
4	W.	Kazimierza król. w.	19 Konrada m., Mansweta.	
5	Sr.	† Adryana i Euzebiusza m.	20 Leona i Eucheryusza.	
6	C.	Wiktora i Wiktoryna m.	21 Maksymiana b.	
7	P.	† Tomasza z Akwinu.	22 † *Kat. św. Piotra w Ant.*	
8	S.	† Jana Bożego w.	23 Piotra Damiana b. d. K.	
11.		Ew. św. Jana 8, 46—59.	Ew. Mat. 8, 14—21.	
9	N.	**5 post. Męki P.** Franc. Rz.	24 **Zapust.** *Macieja Apost.*	
10	P.	40 Męczennik., Wiktora m.	25 Zygfryda b. w., Cezar.	
11	W.	Konstantego w.	26 Aleksandra i Nestora.	
12	Sr.	† Grzegorza Wielkiego.	27 † *Popielec.* Leandra b.	
13	C.	Krystyny p. m., Nicefora.	28 Romana op., Makarego.	
14	P.	† *7 bol. NMP.*, Matyldy kr.	1 † **Marzec.** Albina b. w.	
15	S.	† Klemensa Hofbauera.	2 † Heleny cesarzowej.	
12.		Ew. św. Mat. 21, 1—10.	Ew. Jana 1, 43—51.	
16	N.	**6 post. Palm.** Abrahama p.	3 **1 p. Wstęp.** Kunegundy.	
17	P.	Józefa z Arym., Gertrudy.	4 Kazimierza król. w.	
18	W.	Gabryela Arch., Cyryla b.	5 Adryana i Euzebiusza.	
19	Sr.	† *Józefa Oblubieńca NMP.*	6 † *Suchy dzień.* Wiktora.	
20	C.	† *Wielki Czw.* Wolframa b.	7 Tomasza z Akwinu.	
21	P.	†† *Wielki Piat.* Benedykta.	8 † *Suchy dzień.* Jana Boż.	
22	S.	† *Wielka Sob.* Katarzyny.	9 † *Suchy dzień.* Franc. Rz.	
13.		Ew. św. Mar. 16. 1—8.	Ew. Mar. 2, 1—12.	
23	N.	**Zmart. Chr. P.** Katarz	10 **2 p. Sucha.** 40 Męczen	
24	P.	**Wielkan.** Marka i Tym.	11 Konstantego w.	
25	W.	*Wielkan.* Ireneusza b. w.	12 Grzegorza Wielkiego.	
26	S.	Ludgera b. w., Tekli m.	13 † Krystyny p., Nicefora.	
27	C.	Jana Damasc. b. d. K.	14 Matyldy kr. wd.	
28	P.	† Jana Kapistrana w.	15 † Klemensa Hofbauera.	
29	S.	Eustazego op., Cyryla.	16 † Abrahama pust.	
14.		Ew. św. Jana 20, 19—31.	Ew. Mar. 8, 34—38.	
30	N.	**Przewodnia.** Anieli wd.	17 **3 p. Głucha.** Józefa z A.	
31	P.	**Zwiast. NMP.** Balbiny.	18 Gabryela Arch., Cyryla.	

Zmiany księżyca.

Nów dnia 8. o godzinie 1 w nocy.
Pierwsza kwadra dnia 15. o godzinie 10 wieczorem.
Pełnia dnia 22. o godzinie 1 po południu.
Ostatnia kwadra dnia 29. o godzinie 2 po południu.

Zmiany powietrza.

Marzec. Od 1-go do 4-go zimno, przykro i wietrzno; od 5-go do 12-go na przemian ostry mróz, niepogoda i słota.

Przysłowia gospodarzy.

Na Zwiastowanie Pannie Maryi, już się próżne bydle w polu wyżywi.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
6 50	5 36	4 6	10 9
Długość dnia 10 g. 46 m.			
6 48	5 38	5 0	11 7
6 46	5 40	5 38	12 16
6 43	5 42	6 3	1 31
6 41	5 43	6 21	2 46
6 39	5 45	6 34	4 0
6 36	5 47	6 44	5 13
6 34	5 49	6 53	6 25
Długość dnia 11 g. 15 m.			
6 32	5 51	7 1	7 37
6 30	5 53	7 10	8 49
6 27	5 54	7 19	10 5
6 25	5 56	7 31	11 24
6 23	5 58	7 46	rano.
6 20	6 0	8 9	12 45
6 18	6 1	8 43	2 5
Długość dnia 11 g. 43 m.			
6 16	6 3	9 34	3 15
6 13	6 5	10 46	4 10
6 11	6 7	12 14	4 49
6 9	6 9	1 49	5 15
6 6	6 10	3 25	5 33
6 4	6 12	5 0	5 47
6 1	6 14	6 32	5 59
Długość dnia 12 g. 13 m.			
5 59	6 16	8 4	6 11
5 57	6 17	9 36	6 22
5 54	6 19	11 8	6 37
5 52	6 21	rano.	6 56
5 50	6 23	12 35	7 23
5 47	6 24	1 53	8 2
5 45	6 26	2 55	8 55
Długość dnia 12 g. 41 m.			
5 43	6 28	3 39	10 2
5 40	6 30	4 8	11 17

Zapiski.

Zmiany księżyca.

- Nów dnia 6. o godzinie 6 wieczorem.
- Pierwsza kwadra dnia 14. o godzinie 7 rano.
- Pełnia dnia 20. o godzinie 11 w nocy.
- Ostatnia kwadra dnia 28. o godzinie 7 rano.

Zmiany powietrza.

Kwiecień. Z początku wiatr i deszcz, poczem do 12-go nieprzyjemnie; od 15-go do 18-go pięknie, odtąd do 22-go zmiennie, a do końca ostre powietrze.

Przysłowia gospodarzy.

Przyjdzie kwiecień, ostatki z gumna wymieciem.

Dnie		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
1	W.	Teodory m., Hugona b.	19 *Józefa Oblubieńca NMP.*	5 38	6 31	4 28	12 33
2	Śr.	Franciszka a Paulo.	20 † Wolframa b., Eufemii.	5 36	6 33	4 42	1 48
3	C.	Ryszarda b. w.	21 Benedykta Op.	5 33	6 35	4 53	3 1
4	P.	† Izydora. b. w., Platona.	22 † Katarzyny p., Bogusł.	5 31	6 37	5 3	4 13
5	S.	Wincentego Fer. w., Ireny.	23 † Katarzyny król. szw.	5 29	6 38	5 11	5 25

Długość dnia 13 g. 9 m.

15. Ew. św. Jana 10, 11—17. Ew. Mat. 5, 1—12.

6	N.	**2 po W.** *Grobu Chryst.*	24 **4 p. Srodop.** Marka.	5 26	6 40	5 19	6 38
7	P.	Epifaniusza b. m.	25 **Zwiastowanie NMP.**	5 24	6 42	5 28	7 53
8	W.	Dyonizego b. w.	26 Ludgera b., Tekli m.	5 22	6 43	5 39	9 12
9	Śr.	Maryi Kleofasowej.	27 † Jana Damasc. b. d. K.	5 19	6 45	5 54	10 33
10	C.	Ezechiela pr. m.	28 Jana Kapistrana w.	5 17	6 47	6 14	11 53
11	P.	† Leona Wielkiego p. w.	29 † *7 bol. NMP.* Eustazego.	5 15	6 49	6 44	rano.
12	S.	Wiktora m., Damiana w.	30 † Anieli wd., Kwiryna.	5 13	6 50	7 29	1 7

Długość dnia 13 g. 37 m.

16. Ew. św. Jana 16, 16—23. Ew. Łuk. 7, 36—50.

13	N.	**3 po W.** *Opie. i św. Józefa.*	31 **5 p. Męki P.** Balbiny p.	5 10	6 52	8 33	2 7
14	P.	Waleryana i Justyna m.	1 **Kwiecień.** Teodory.	5 8	6 54	9 54	2 49
15	W.	Anastazego m.	2 Franciszka a Paulo.	5 6	6 56	11 24	3 18
16	Śr.	Marceliana i Lamperta m.	3 † Ryszarda b. w.	5 4	6 57	12 56	3 38
17	C.	Aniceta p. m., Roberta w.	4 Izydora b. w. d. K.	5 1	6 59	2 28	3 53
18	P.	† Bogumiła w., Apoloniusz.	5 † Wincentego Fer. w.	4 59	7 1	3 59	4 5
19	S.	Tymona m.	6 † Wilhelma op., Celest.	4 57	7 3	5 30	4 17

Długość dnia 14 g. 6 m.

17. Ew. św. Jana 16, 5—15. Ew. Jana 12, 1—18.

20	N.	**4 po W.** Sulpicyusza.	7 **6 p. Palm.** Epifaniusza.	4 55	7 4	7 1	4 28
21	P.	Anzelma b. w. d. K.	8 Dyonizego b. w.	4 53	7 6	8 33	4 41
22	W.	Sotera i Kaja p. m.	9 Maryi Kleofasowej.	4 51	7 8	10 4	4 58
23	Śr.	*Wojciecha b. m.,* Jerzego.	10 † Ezechiela pr. m.	4 48	7 9	11 30	5 21
24	C.	Fidelisa kapuc. m.	11 † *Wielki Czw.* Leona w.	4 46	7 11	rano.	5 54
25	P.	† *Marka Ewangelisty.*	12 †† *Wielki Piąt.* Wiktora.	4 44	7 13	12 41	6 43
26	S.	Kleta i Marcelina p.	13 † *Wielka Sob.* Hermeneg.	4 42	7 15	1 33	7 46

Długość dnia 14 g. 33 m.

18. Ew. św. Jana 16, 23—31. Ew. Jana 20, 12—25.

27	N.	**5 po W.** Teofila i Tertulian.	14 **Zmartw. Chr. Pana.**	4 40	7 16	2 9	9 0
28	P.	*Krz. dz.* Pawła od Krz.	15 **Wielkan.** Anastazego.	4 38	7 18	2 33	10 16
29	W.	*Krz. dz.* Piotra m., Robert.	16 *Wielkan.* Marcel. i Lamp.	4 36	7 20	2 49	11 32
30	Śr.	*Krz. dz. Wig.* Katarzyny S.	17 Aniceta p. m., Roberta.	4 34	7 22	3 1	12 46

Zapiski.

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	C.	**Wnieb. Pańsk.** *Fil. i J.*	18 Bogumiła w., Apolon.	
2	P.	† Zygmunta kr. m., Atanaz.	19 † Tymona m.	
3	S.	*Znalezenie Krzyża św.*	20 Sulpicyusza i Serwilian.	
19.		Ew. św. Jana 15, 26—16, 5.	Ew. Jana 20, 19—31.	
4	**N.**	**6 po W.** Floryana m., Moniki.	21 **Przew.** Anzelma b. w.	
5	P.	Piusa V. p., Anioła i Ireny.	22 Sotera i Kaja p. m.	
6	W.	*Jana Apost. i Ew. w ol.*	23 *Wojciecha b. m.*, Jerz.	
7	Sr.	Domiceli i Eufrozyny m.	24 Fidelisa kapuc. m.	
8	C.	**Stanisława b. m.**	25 *Marka Ewangelisty.*	
9	P.	† Grzegorza Naz. b. w.	26 † Kleta i Marcelina p.	
10	S.	*Wigilia.* Izydora or.	27 Teofila i Tertuliana.	
20.		Ew. św. Jana 14, 23—31.	Ew. Marka 15, 43—47.	
11	**N.**	**Zesł. Ducha św.** *MP. Ł.*	28 **2 po W.** *Grobu Chryst.*	
12	P.	**Świątecz.** Pankracego.	29 Piotra m., Roberta op.	
13	W.	*Świątecz.* Serwacego b.	30 Katarzyny Seneńsk.	
14	Sr.	† *Suchy dz.* Bonifacego m.	1 **Maj.** *Filipa i Jakóba Ap.*	
15	C.	Zofii wd. m., Jana de la S.	2 Zygmunta kr. m.	
16	P.	† *Suchy dz.* Jana Nepom.	3 † *Znalezienie Krzyża św*	
17	S.	† *Suchy dz.* Paschalisa w.	4 Floryana m., Moniki.	
21.		Ew. św. Mat. 28, 18—20.	Ew. Jana 5, 1—15.	
18	**N.**	**Trójcy św.** Feliksa kap.	5 **3 po W.** *Opieki św. Józ.*	
19	P.	Piotra Celest. p. w.	6 *Jana w oleju.*	
20	W.	Bernardyna Seneńsk. w.	7 Domiceli i Eufrozyny.	
21	Sr.	Wiktora m.	8 **Stanisł.** *Obj. św. Mich.*	
22	C.	**Boże Ciało.** Julii p. m.	9 Grzegorza Naz. b.	
23	P.	† Dezyderego b. m., Mich.	10 † Izydora oracza.	
24	S.	Joanny i Afry, Zuzanny.	11 Mamerta b. w.	
22		Ew. św. Łuk. 14, 16—25.	Ew. Jana 4, 5—42.	
25	**N.**	**2 p. Św.** Grzegorza VII p.	12 **4 po W.** *NMP. Łask.*	
26	P.	Filipa Nereusza w.	13 Serwacego b. w.	
27	W.	Bedy w., Jana p. m.	14 Bonifacego m.	
28	Sr.	Augustyna b. w.	15 Zofii wd. m., Jana S.	
29	C.	Teodozyi p. m., Maryi Mag.	16 Jana Nepomucena m.	
30	P.	† *Serca Jezusow.* Feliksa p.	17 † Paschalisa w.	
31	S.	Anieli p., Petroneli p.	18 Feliksa kapuc. m.	

Zmiany księżyca.

Nów dnia 6. o godzinie 9 przed południem.

Pierwsza kwadra dnia 13. o godzinie 1 po południu.

Pełnia dnia 20. o godzinie 8 rano.

Ostatnia kwadra dnia 28. o godzinie 1 w nocy.

Zmiany powietrza.

Maj. Od 1-go do 7-go pięknie i ciepło, potem burze i deszcz do 17-go, następnie ciepły wiatr i piękne powietrze; od 21-go do 23-go niepogoda, poczem ciepło.

Przysłowia gospodarzy.

Witaj nam maiczku, z słowiczkiem w gaiczku.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
4 32	7 23	3 11	1 58
4 30	7 25	3 20	3 10
4 28	7 27	3 28	4 22
Długość dnia 14 g. 59 m.			
4 26	7 28	3 37	5 37
4 24	7 30	3 48	6 55
4 22	7 32	4 1	8 16
4 21	7 33	4 19	9 39
4 19	7 35	4 46	10 57
4 17	7 37	5 27	rano.
4 15	7 38	6 26	12 2
Długość dnia 15 g. 23 m.			
4 13	7 40	7 42	12 49
4 12	7 41	9 9	1 22
4 10	7 43	10 40	1 44
4 9	7 45	12 9	2 0
4 7	7 46	1 37	2 13
4 5	7 48	3 4	2 24
4 4	7 49	4 33	2 35
Długość dnia 15 g. 45 m.			
4 3	7 51	6 3	2 47
4 1	7 52	7 33	3 2
4 0	7 54	9 2	3 21
3 58	7 55	10 20	3 50
3 57	7 57	11 22	4 32
3 56	7 58	rano.	5 29
3 54	7 59	12 6	6 40
Długość dnia 16 g. 5 m.			
3 53	8 1	12 34	9 57
3 52	8 2	12 54	7 15
3 51	8 4	1 8	10 30
3 50	8 5	1 18	11 43
3 49	8 6	1 27	12 54
3 48	8 7	1 36	2 5
3 47	8 9	1 45	3 18

Zapiski.

Dnie		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
23.		Ew. św. Łuk. 15, 1—10.	Ew. Jana 9, 1—38.	
1	N.	**3 po Św.** Jakóba b. w.	19 **5 po W.** Piotra Celest.	
2	P.	Marcelina i Blandyny m.	20 *Krzyż. dz.* Bernardyna.	
3	W.	Erazma b. m.	21 *Krzyż. dz.* Wiktora m.	
4	Sr.	Franciszka Car., Saturn. 🌑	22 *Krzyż. dz. Wig.* Julii p.	
5	C.	Bonifacego b. m., Waleryi.	23 **Wnieb. Pańsk.** Dezyd.	
6	P.	† Norberta i Klaudyusza.	24 † Joanny i Afry, Zuz.	
7	S.	♛ Roberta op.	25 ♛ Grzegorza VII p. w.	
24.		Ew. św. Łuk. 5, 1—12.	Ew. Jana 17, 1—13.	
8	N.	**4 po Św.** Maksyma b.	26 **6 po W.** Filipa Ner.	
9	P.	Pryma i Felicyana m.	27 Bedy w., Jana p. m.	
10	W.	Małgorzaty kr., Zachar. m.	28 Augustyna b. w.	
11	Sr.	Barnaby ap. 🌓	29 Teodozyi, Maryi Magd.	
12	C.	Jana w., Onufrego pust.	30 Feliksa p. m., Ferdyn.	
13	P.	† Antoniego Padewskiego.	31 † Anieli p., Petroneli.	
14	S.	Bazylego Wielkiego.	1 **Czerwiec.** *Wig.* Jakób.	
25.		Ew. św. Mat. 5, 20—25.	Ew. Jana 7, 37—52.	
15	N.	**5 po Św.** Wita i Modesta.	2 **Zesł. Ducha św.** Marcel.	
16	P.	Benona b. w., Julitty.	3 **Świątecz.** Erazma b.	
17	W.	Jolenty w., Innocentego.	4 *Świątecz.* Franciszka C.	
18	Sr.	Marka i Marcelina m. 🌕	5 † *Suchy dz.* Bonifacego.	
19	C.	Gerwazego i Protazego m.	6 Norberta i Klaudyusza.	
20	P.	† Sylweryusza p. m.	7 † *Suchy dz.* Roberta op.	
21	S.	Alojzego Gonzagi w.	8 † *Suchy dz.* Maksyma b.	
26.		Ew. św. Marka 8, 1—10.	Ew. Mat. 10, 32—33.	
22	N.	**6 po S.** *NMP. Nieust. Pom.*	9 **Trójcy św.** Pryma i Fel.	
23	P.	Agrypiny p. m., Zenona.	10 Małgorzaty kr., Zachar.	
24	W.	*Narodzenie św. Jana Chrzcic.*	11 Barnaby Ap.	
25	Sr.	Prospera b., Adalberta w.	12 Jana w., Onufrego.	
26	C.	Jana i Pawła m. 🌗	13 **Boże Ciało.** Antoniego.	
27	P.	† Władysława kr. w.	14 † Bazylego Wielk. b.	
28	S.	† *Wigilia.* Leona II p. w.	15 Wita, Modesta i Kresc.	
27.		Ew. św. Mat. 7, 15—22.	Ew. Mat. 4. 18—23.	
29	N.	**7 po S. Piotra i Paw.**	16 **2 po S.** Benona b. w.	
30	P.	Wspomnienie św. Pawła.	17 Jolenty wd., Innocent.	

Zmiany księżyca.

🌑 Nów dnia 4. o godzinie 9 wieczorem.
🌓 Pierwsza kwadra dnia 11. o godzinie 6 wieczorem.
🌕 Pełnia dnia 18. o godzinie 7 wieczorem.
🌗 Ostatnia kwadra dnia 26. o godzinie 7 wieczorem.

Zmiany powietrza.

Czerwiec. Z początku ciepło i pięknie; do 21-go często burzo i deszcze, potem aż do końca miesiąca niepogoda.

Przysłowia gospodarzy.

Czerwiec stały, grudzień doskonały. — Na święty Piotr, Paweł, uschnie żyta kawał.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
Długość dnia 16 g. 22 m.			
3 46	8 10	1 54	4 35
3 45	8 11	2 6	5 55
3 44	8 12	2 23	7 18
3 43	8 13	2 47	8 40
3 43	8 14	3 22	9 51
3 42	8 15	4 15	10 46
3 42	8 16	5 28	11 24
Długość dnia 16 g. 34 m.			
3 41	8 17	6 55	11 49
3 41	8 18	8 26	rano.
3 40	8 18	9 56	12 7
3 40	8 19	11 24	12 20
3 39	8 20	12 51	12 32
3 39	8 21	2 16	12 43
3 39	8 21	3 43	12 54
Długość dnia 16 g. 42 m.			
3 39	8 22	5 12	1 7
3 39	8 22	6 39	1 24
3 39	8 23	8 1	1 49
3 39	8 23	9 10	2 25
3 39	8 23	10 0	3 16
3 39	8 24	10 34	4 22
3 39	8 24	10 57	5 38
Długość dnia 16 g. 45 m.			
3 39	8 24	11 13	6 56
3 39	8 24	11 25	8 13
3 40	8 24	11 35	9 27
3 40	8 24	11 43	10 38
3 40	8 24	11 52	11 49
3 41	8 24	rano.	1 0
3 41	8 24	12 1	2 14
Długość dnia 16 g. 43 m.			
3 42	8 24	12 12	3 32
3 42	8 24	12 26	4 54

Zapiski.

♛ 7 czerwca. Urodziny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej Pani Aleksandry Teodorówny.

Lipiec, 31 dni, poświęcony Najświętszej Krwi Chrystusowej.

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.
1	W.	Teodoryka kapł.	18 Marka i Marcelina m.
2	Sr.	*Nawiedzenie NMP.*, Martyny.	19 Gerwazego i Protazego.
3	C.	Anatoliusza i Heliodora m.	20 Sylweryusza p. m.
4	P.	† Józefa Kalasantego w.	21 † *Serca Jez.* Alojzego.
5	S.	Antoniego Zakkarya w.	22 Paulina b., Flawiusza.
28.		Ew. św. Łuk. 16, 1—10.	Ew. Mat. 6, 22—33.
6	N.	**8 po S.** *Najśw. Krwi Jezusa.*	23 **3 po S.** *MP. Nieust. Pom.*
7	P.	Cyryla i Metodego ap. sł.	24 *Narodz. św. Jana Chrzcic.*
8	W.	Elżbiety kr. wd., Eugen.	25 Prospera b., Adelberta.
9	Sr.	Weroniki p., Zenona m.	26 Jana i Pawła m.
10	C.	7 braci męcz. synów Fel.	27 Władysława kr. w.
11	P.	† Pelagii m., Piusa I p. m.	28 † *Wigilia.* Leona II p.
12	S.	Jana Gwalberta op.	29 **Piotra i Pawła Apost.**
29.		Ew. św. Łuk. 19, 41—47.	Ew. Mat. 8, 5—13.
13	N.	**9 po S.** *Bł. Jana z Dukli.*	30 **4 po S.** Wspom. św. P.
14	P.	Bonawentury b. w.	1 **Lipiec.** Teodoryka.
15	W.	Rozesłanie Ap., Henryka.	2 *Nawiedzenie NMP.*
16	Sr.	*NMP. Szkaplerz.* Andrzeja.	3 Anatoliusza i Heliodor.
17	C.	Aleksego w., Westyny m.	4 Józefa Kalasantego.
18	P.	† Szymona z Lipnicy.	5 † Antoniego, Zakkarya.
19	S.	Wincentego à Paulo w.	6 Izajasza pr., Dominiki.
30.		Ew. św. Łuk. 18, 9—15.	Ew. Mat. 8, 28—34.
20	N.	**10 po S.** Czesława w.	7 **5 po S.** *Kr. J. Jana z D.*
21	P.	Praksedy p. m., Wiktora.	8 Elżbiety kr., Eugen.
22	W.	Maryi Magdaleny, Platona.	9 Weroniki p., Zenona.
23	Sr.	Apolinarego b. m., Teofila.	10 7 braci męcz. syn. Fel.
24	C.	Krystyny p. m.	11 Pelagii m., Piusa I p.
25	P.	† Jakóba Apostoła.	12 † Jana Gwalberta op.
26	S	*Anny Matki NMP.*	13 Małgorzaty p. m.
31.		Ew. św. Marka 7, 31—37.	Ew. Łuk. 6, 17—23.
27	N.	**11 po S.** *Bł. Kunegundy.*	14 **6 po S.** Bonawentury b.
28	P.	Innocentego i Wiktora p.	15 Rozesłanie Ap., Henr.
29	W.	Marty p., Olawa kr. m.	16 *NMP. Szkaplerznej.*
30	Sr.	Julitty i Donatylli m.	17 Aleksego, Westyny m.
31	C.	Ignacego Loyoli w., Heleny.	18 Szymona z Lipnicy w.

Zmiany księżyca.

Nów dnia 4. o godzinie 6 rano.

Pierwsza kwadra dnia 10. o godzinie 11 w nocy.

Pełnia dnia 18. o godzinie 7 rano.

Ostatnia kwadra dnia 26. o godzinie 11 przed południem.

Zmiany powietrza.

Lipiec. Na początku miesiąca pochmurne powietrze i częste burze, potem do 10-go pogoda; od 11-go do 17-go deszcz; później pogoda aż do końca.

Przysłowia gospodarzy.

Nawiedzenie Matki Boskiej, już się chylą ciężko kłoski.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
3 43	8 24	12 46	6 16
3 44	8 23	1 15	7 33
3 44	8 23	2 1	8 36
3 45	8 22	3 7	9 21
3 46	8 22	4 31	9 52
Długość dnia 16 g. 36 m.			
3 47	8 21	6 4	10 12
3 48	8 21	7 38	10 27
3 49	8 20	9 10	10 40
3 50	8 20	10 38	10 51
3 51	8 19	12 4	11 2
3 52	8 18	1 31	11 14
3 53	8 17	2 58	11 29
Długość dnia 16 g. 24 m.			
3 54	8 16	4 25	11 51
3 55	8 15	5 48	rano.
3 56	8 14	7 0	12 22
3 58	8 13	7 56	1 7
3 59	8 12	8 35	2 8
4 0	8 11	9 1	3 21
4 1	8 10	9 19	4 39
Długość dnia 16 g. 9 m.			
4 3	8 9	9 32	5 56
4 4	8 7	9 42	7 11
4 6	8 6	9 51	8 24
4 7	8 5	9 59	9 35
4 8	8 3	10 8	10 45
4 10	8 2	10 18	11 57
4 11	8 0	10 30	1 12
Długość dnia 15 g. 49 m.			
4 13	7 59	10 46	2 31
4 14	7 57	11 10	3 52
4 16	7 56	11 47	5 11
4 17	7 54	rano.	6 20
4 19	7 53	12 43	7 14

Zapiski.

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	P.	† *Piotra Ap. w okowach.*	19 † Wincentego à Paulo.	
2	S.	*NMP. Anielsk.* Stefana p.	20 Czesława w., Emiliana.	
32.		Ew. św. Łuk. 10, 23—38.	Ew. Mat. 9, 27—35.	
3	N.	**12 po S.** Znal. rel. ś. Szczep.	21 **7 po S.** Praksedy p. m.	
4	P.	♕ Dominika, Arystarda.	22 ♕ Maryi Magdaleny.	
5	W.	*NMP. Śnieżnej,* Afry p.	23 Apolinarego b. m.	
6	Sr.	*Przem. Pańskie,* Sykstusa II.	24 Krystyna p. m.	
7	C.	Kajetana w., Donata b. m.	25 *Jakóba Apostoła.*	
8	P.	† Cyryaka, Larga i Smar.	26 † *Anny Matki NMP.*	
9	S.	Romana m., Rustyka m.	27 Natalii m., Pantaleona.	
33.		Ew. św. Łuk. 17, 11—20.	Ew. Jana 17, 1—13.	
10	N.	**13 po S.** *Wawrzyńca m.*	28 **8 po S.** *Bł. Kunegundy.*	
11	P.	Zuzanny i Dygny p.	29 Marty p., Olawa kr.	
12	W.	♕ Klary p., Hilaryi m.	30 ♕ Julitty i Donatylli.	
13	Sr.	Hipolita i Kasyana m.	31 Ignacego Loyoli w.	
14	C.	† *Wig.* Euzebiusza kapł.	1 **Sierp.** *Piotra w okow.*	
15	P.	**Wniebowzięc. NMP.**	2 † *NMP. Anielsk.* Stefana.	
16	S.	Rocha wyzn.	3 Znal. relik. św. Szczep.	
34.		Ew. św. Mat. 6, 24—34.	Ew. Mat. 14, 22—34.	
17	N.	**14 po S.** *Jacka wyz.,* Mirona.	4 **9 po S.** Dominika w.	
18	P.	Firmina b. w., Agapita m.	5 *NMP. Śnieżnej.* Afry p.	
19	W.	Maryana i Rufina w.	6 *Przemienienie Pańskie.*	
20	Sr.	Bernarda op., Samuela pr.	7 Kajetana w., Donata.	
21	C.	Joanny Fremiot wd.	8 Cyryaka, Larga i Smar.	
22	P.	† Symforyana i Tymoteusz.	9 † Romana m., Rustyka.	
23	S.	Filipa Benicyusza w.	10 *Wawrzyńca m.,* Bogdana.	
35.		Ew. św. Łuk. 7, 11—17.	Ew. Mat. 17, 14—23.	
24	N.	**15 po S.** *Bartłomieja Apost.*	11 **10 po S.** Zuzanny p.	
25	P.	Ludwika kr. węg.	12 Klary p., Hilaryi m.	
26	W.	Ireneusza i Zefiryna m.	13 Hipolita i Kasyana m.	
27	Sr.	*NMP. Jasnog.* Prz. r. ś. Kaz.	14 † *Wig.* Euzebiusza k.	
28	C.	Augustyna b., Hermana m.	15 **Wniebowzięc. NMP.**	
29	P.	† *Ścięcie głowy św. Jana Chrz.*	16 † Rocha wyznawcy.	
30	S.	Róży Lim. p., Feliksa.	17 Mirona, Pawła i Julian.	
36.		Ew. św. Łuk. 14, 1—12.	Ew. Mat. 17, 23—35.	
31	N.	**16 po S.** *Poc. MP., Joach.*	18 **11 po S.** *Jacka wyzn.*	

Zmiany księżyca.

Nów dnia 2. o godz. 2 po poł.
Pierwsza kwadra dnia 9. o godzinie 5 rano.
Pełnia dnia 16. o godzinie 9 wieczorem.
Ostatnia kwadra dnia 25. o godzinie 1 w nocy.
Nów dnia 31. o godzinie 10 wieczorem.

Zmiany powietrza.

Sierpień. Od 1-go do 9-go mglisto, potem deszcz do 15-go; od 16-go do 25-go pogoda, następnie niepogoda do końca miesiąca.

Przysłowia gospodarzy.

W sierpniu przewodzie sierp, mitręgi nie cierp.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
4 20	7 51	2 0	7 51
4 22	7 49	3 31	8 15
Długość dnia 15 g. 27 m.			
4 23	7 47	5 8	8 32
4 25	7 46	6 44	8 46
4 27	7 44	8 16	8 57
4 28	7 42	9 46	9 8
4 30	7 40	11 15	9 20
4 31	7 38	12 44	9 35
4 33	7 36	2 12	9 55
Długość dnia 15 g. 3 m.			
4 35	7 35	3 38	10 23
4 36	7 33	4 54	11 3
4 38	7 31	5 54	11 59
4 39	7 29	6 37	rano.
4 41	7 27	7 6	1 8
4 43	7 25	7 26	2 24
4 45	7 23	7 40	3 42
Długość dnia 14 g. 38 m.			
4 46	7 21	7 51	4 58
4 48	7 19	8 0	6 11
4 50	7 16	8 8	7 23
4 51	7 14	8 16	8 33
4 53	7 12	8 25	9 44
4 55	7 10	8 36	10 57
4 56	7 8	8 50	12 13
Długość dnia 14 g. 12 m.			
4 58	7 6	9 10	1 32
5 0	7 3	9 40	2 51
5 1	7 1	10 26	4 4
5 3	6 59	11 31	5 3
5 5	6 57	rano.	5 46
5 6	6 55	12 55	6 16
5 8	6 52	2 29	6 36
Długość dnia 13 g. 44 m.			
5 10	6 50	4 6	6 51

Zapiski.

♕ 4 sierpnia. Imieniny Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej Wdowy **Maryi Teodorówny.**

♕ 12 sierpnia. Urodziny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza.**

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	P.	Idziego op.	19 Maryana i Rufina w.	
2	W.	Stefana kr. węg.	20 Bernarda op. d. K.	
3	Sr.	Bronisławy p.	21 Joanny Fremiot wd.	
4	C.	Rozalii p.	22 Symforyana i Tymot.	
5	P.	† Wawrzyńca Justyniana.	23 † Filipa Benicyusza.	
6	S.	† *Wigilia.* Zacharyasza pr.	24 Bartłomieja ap.	
37.		Ew. św. Mat. 22, 35—46.	Ew. Łuk. 9, 51—56.	
7	N.	**17 po S.** Jana m., Regin. ☽	25 **12 po S.** Ludwika k. w.	
8	P.	**Narodz. NMP.** Adryan.	26 Ireneusza i Zefiryna.	
9	W.	Sergiusza p. w., Gorgon.	27 Przenies. rel. św. Kaz.	
10	Sr.	Mikołaja z Tolent. w.	28 *NMP. Jasnog.* Augustyn.	
11	C.	Prota i Jacka m.	29 *Ścięcie gł. ś. Jana Chrzc.*	
12	P.	† Gwidona w., Heronida.	30 † Róży Lim. p., Feliksa.	
13	S.	Eugenii p.	31 Rajmunda w., Paulina.	
38.		Ew. św. Mat. 9, 1—9.	Ew. Mat. 21, 33—42.	
14	N.	**18 po S.** *Im. NMP. P. Krz. ś.*	1 **Wrześ. 13 po S.** *Poc. M.*	
15	P.	Nikodema kapł. m. ○	2 Stefana kr. węg.	
16	W.	Eufemii p. m.	3 Bronisławy p.	
17	Sr.	† *Suchy dz.* Stygm. św. Fr.	4 Rozalii p.	
18	C.	Józefa w., Ireny m., Zofii.	5 Wawrzyńca Justyniana.	
19	P.	† *Suchy dz.* Januaryusza b.	6 † Zacharyasza pr.	
20	S.	† *Suchy dz.* Eustachiusza.	7 † *Wig.* Jana m., Reginy.	
39.		Ew. św. Mat. 22, 1—15.	Ew. Mat. 22, 1—14.	
21	N.	**19 po S.** *NMP. Bolesnej.*	8 **14 po S. Narodz. NMP.**	
22	P.	Tomasza b. w.	9 Sergiusza p., Gorgon.	
23	W.	Tekli p. m. ☾	10 Mikołaja z Tolent. w.	
24	Sr.	*NMP. od wyk. niewolników.*	11 Prota i Jacka m.	
25	C.	Firmina b. w.	12 Gwidona w., Heronida.	
26	P.	† Cypryana i Justyny p.	13 † Eugenii p.	
27	S.	Kosmy i Damiana m.	14 *Podwyższenie Krzyża św.*	
40.		Ew. św. Jana 4, 46—54.	Ew. Mat. 22, 35—46.	
28	N.	**20 po S.** *Władysława z Giel.*	15 **15 po S.** *Im. MP. MP. Bol.*	
29	P.	*Michała Archanioła.*	16 Eufemii p. m.	
30	W.	Hieronima kapł. w. d. K. ●	17 Stygmatów św. Franc.	

Zmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra dnia 7. o godzinie 2 po południu.
○ Pełnia dnia 15. o godzinie 2 po południu.
☾ Ostatnia kwadra dnia 23. o godzinie 1 po południu.
● Nów dnia 30. o godzinie 6 rano.

Zmiany powietrza.

Wrzesień. Od 1-go do 12-go pięknie; od 13-go do 16-go wiatr; od 17-go do 27-go wilgotno i chłodno, poczem przyjemne powietrze do końca miesiąca.

Przysłowia gospodarzy.

Gdy żytko wschodzi, a deszcz przechodzi, to się obrodzi.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
5 11	6 48	5 42	7 3
5 13	6 45	7 16	7 15
5 15	6 43	8 48	7 27
5 16	6 41	10 21	7 40
5 18	6 39	11 53	7 58
5 19	6 36	1 23	8 23
Długość dnia 13 g. 17 m.			
5 21	6 34	2 44	9 0
5 23	6 32	3 51	9 51
5 25	6 29	4 39	10 57
5 26	6 27	5 11	rano.
5 28	6 24	5 33	12 12
5 30	6 22	5 48	1 30
5 31	6 20	6 0	2 46
Długość dnia 12 g. 49 m.			
5 33	6 17	6 9	4 0
5 35	6 15	6 18	5 12
5 36	6 13	6 26	6 23
5 38	6 10	6 34	7 34
5 40	6 8	6 44	8 46
5 41	6 5	6 57	10 1
5 43	6 3	7 14	11 18
Długość dnia 12 g. 20 m.			
5 45	6 1	7 40	12 36
5 46	5 58	8 18	1 50
5 48	5 56	9 14	2 54
5 50	5 54	10 28	3 42
5 51	5 51	11 55	4 15
5 53	5 49	rano.	4 39
5 55	5 46	1 29	4 56
Długość dnia 11 g. 51 m.			
5 57	5 44	3 3	5 9
5 58	5 42	4 37	5 21
6 0	5 39	6 11	5 32

Zapiski.

Dnie.		Swięta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	Sr.	Remigiusza b. w.	18 † *Suchy dz.* Józefa w.	
2	C.	Aniołów Stróżów.	19 Januaryusza b. m.	
3	P.	† Kandyda i Ewalda m.	20 † *Suchy dz.* Eustachiusz.	
4	S.	Franciszka Serafickiego w.	21 † *Suchy dz. Mateusza Ap*	
41.		Ew. św. Mat. 18, 23—35.	Ew. Jana 3, 13—17.	
5	N.	**21 po S.** *NMP. Różańcowej.*	22 **16 po S.** *Wład. z Gieln.*	
6	P.	Brunona w.	23 Tekli p. m.	
7	W.	Marka p. w., Justyny.	24 *NMP. od wyk. niewolnik.*	
8	Sr.	Pelagii, Birgitty wd.	25 Firmina b. w.	
9	C.	Dyonizego b. m.	26 Cypryana i Justyny.	
10	P.	† Franciszka Borg. w.	27 † Kosmy i Damiana.	
11	S.	Placydy i Zenaidy p.	28 Wacława kr. m.	
42.		Ew. św. Mat. 22, 15—22.	Ew. Mar. 8, 34—38.	
12	N.	**22 po S.** *Wincent. Kadłubka.*	29 **17 po S.** *Michała Arch.*	
13	P.	Edwarda kr. w.	30 Hieronima kapł. w.	
14	W.	Kaliksta p. m., Ewarysta.	1 **Paźdz.** Remigiusza b.	
15	Sr.	Jadwigi wd., Teresy p.	2 Aniołów Stróżów.	
16	C.	Martyniana i Saturyana.	3 Kandyda i Ewalda.	
17	P.	† Wiktora m., Małg. Alac.	4 † Franciszka Seraf. w.	
18	S.	*Łukasza Ew.*, Justa m.	5 Placyda m.	
43.		Ew. św. Mat. 9, 18—27.	Ew. Łuk. 5, 1—11.	
19	N.	**23 po S.** *Jana Kantego.*	6 **18 po S.** *NMP. Różańc.*	
20	P.	Ireny, Marty i Sauli m.	7 Marka p. w., Justyny.	
21	W.	Urszuli p. m., Hilaryona op.	8 Pelagii, Birgitty wd.	
22	Sr.	Korduli i Alodyi p. m.	9 Dyonizego b. m.	
23	C.	Seweryna i Romana b.	10 Franciszka Borg. w.	
24	P.	† *Rafała Archanioła.*	11 † Placydy i Zenaidy.	
25	S.	Kryspina i Kryspiniana.	12 Maksymiliana b. w.	
44.		Ew św. Mat. 8, 1—13.	Ew. Łuk. 6, 31—36.	
26	N.	**24 po S.** Ewarysta m.	13 **19 po S.** *Wincent. Kadł.*	
27	P.	Sabiny p. m., Frumencyusz	14 Kaliksta p. m., Ewar.	
28	W.	*Szymona i Tadeusza Apost.*	15 Jadwigi wd., Teresy.	
29	Sr.	Narcyza b. w., Euzebii.	16 Martyniana i Saturyana.	
30	C.	Germana i Serapiona b.	17 Wiktora m., Małgorz.	
31	P.	† *Wigilia.* Symfroniusza.	18 † *Łukasza Ewangelisty.*	

Zmiany księżyca.

Pierwsza kwadra dnia 7. o godzinie 3 rano.
Pełnia dnia 15. o godzinie 7 rano.
Ostatnia kwadra dnia 22. o godzinie 12 w nocy.
Nów dnia 29. o godzinie 3 po południu.

Zmiany powietrza.

Październik. Od 1-go do 5-go pięknie; od 6-go do 9-go deszcz; od 10-go do 25-go przyjemnie i sucho, odtąd zaś do końca miesiąca ponuro.

Przysłowia gospodarzy.

Sw. Gaweł ręczy za to, jakie będzie przyszłe lato.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
6 2	5 37	7 45	5 45
6 3	5 35	9 20	6 1
6 5	5 32	10 55	6 24
6 7	5 30	12 24	6 56
Długość dnia 11 g. 23 m.			
6 8	5 28	1 40	7 43
6 10	5 25	2 36	8 45
6 12	5 23	3 14	9 59
6 14	5 21	3 39	11 17
6 15	5 18	3 56	rano.
6 17	5 16	4 9	12 34
6 19	5 14	4 19	1 48
Długość dnia 10 g. 55 m.			
6 21	5 12	4 27	3 1
6 23	5 9	4 35	4 12
6 24	5 7	4 44	5 22
6 26	5 5	4 54	6 34
6 28	5 3	5 6	7 49
6 30	5 0	5 22	9 6
6 32	4 58	5 45	10 24
Długość dnia 10 g. 26 m.			
6 33	4 56	6 18	11 40
6 35	4 54	7 7	12 47
6 37	4 52	8 14	1 39
6 39	4 50	9 35	2 20
6 41	4 48	11 3	2 42
6 42	4 46	rano.	3 0
6 44	4 44	12 34	3 14
Długość dnia 10 g. 00 m.			
6 46	4 41	2 4	3 26
6 48	4 39	3 35	3 38
6 50	4 37	5 7	3 50
6 51	4 35	6 41	4 4
6 53	4 33	8 17	4 23
6 55	4 31	9 51	4 51

Zapiski.

18 października. Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzewicza Następcy Tronu Wielkiego Księcia **Aleksego Mikołajewicza.**

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	S.	**Wszyst. Świętych.**	19 Piotra z Alkantary w.	
45.		Ew. św. Mat. 8, 23—28.	Ew. Łuk. 8, 5—15.	
2	N.	**25 po S.** Jerzego b. w.	20 **20 po S.** *Jana Kantego.*	
3	P.	♔ *Dzień Zaduszny.* Huberta.	21 ♔ Urszuli p. m.	
4	W.	Karola Boromeusza b.	22 Korduli i Alodyi.	
5	Sr.	Zacharyasza i Elżbiety. ☽	23 Seweryna i Romana.	
6	C.	Leonarda w., Feliksa.	24 *Rafała Archanioła.*	
7	P.	† Nikandra i Karyny.	25 † Kryspina i Kryspin.	
8	S.	Gotfryda i Maura b. w.	26 Ewarysta p. m.	
46.		Ew. św. Mat. 13. 24—30.	Ew. Jana 17, 1—13.	
9	N.	**26 po S.** *Opieki NMP.* Teod.	27 **21 po S.** Sabiny p. m.	
10	P.	Andrzeja z Awelinu w.	28 *Szymona i Tadeusza Ap.*	
11	W.	Marcina b. w.	29 Narcyza b. w., Euzebii.	
12	Sr.	Marcina p. m., 5 braci męcz.	30 Germana i Serapiona.	
13	C.	Dydaka w., Zebiny m. ○	31 † *Wig.* Symfroniusza.	
14	P.	† Jukunda b. w.	1 **Listop. Wszyst. Święt.**	
15	S.	Leopolda w.	2 *Dzień Zaduszny.* Jerzego.	
47.		Ew. św. Mat. 13, 31—35.	Ew. Łuk. 16, 19—31.	
16	N.	**27 po S.** *Stanisława Kostki.*	3 **22 po S.** Huberta b. w.	
17	P.	Grzegorza cudotw. b. w.	4 Karola Boromeusza.	
18	W.	Odona p.	5 Zacharyasza i Elżbiety.	
19	Sr.	Elżbiety kr. wd.	6 Leonarda w., Feliksa.	
20	C.	Feliksa Walezyusza w.	7 Nikandra i Karyny.	
21	P.	† *Ofiarow. NMP.* Alberta. ☾	8 † Gotfryda i Maura b.	
22	S.	Cecylii p. m., Marka m.	9 Teodora i Oresta m.	
48.		Ew. św. Mat. 24, 15—36.	Ew. Łuk. 8, 26—39.	
23	N.	**28 po S.** Klemensa p. m.	10 **23 po S.** *Opieki NMP.*	
24	P.	Jana od Krzyża w.	11 Marcina b. w.	
25	W.	Katarzyny p. m., Erazma.	12 Marcina p., 5 br. męcz.	
26	Sr.	Piotra p. m., Konrada b.	13 Dydaka w., Zebiny m.	
27	C.	♔ Wirgiliusza b., Barlaam.	14 ♔ Jukunda b. w.	
28	P.	† Mansweta b. m., Rufa. ●	15 † Leopolda w.	
29	S.	Saturnina i Filemona m.	16 Edmunda b. w.	
49.		Ew. św. Łuk. 21, 25—34.	Ew. Łuk. 10, 16—21.	
30	N.	**1 Adw.** *Andrzeja Ap.,* Just.	17 **24 po S.** *Stanisł. Kostki.*	

Zmiany księżyca.

☽ Pierwsza kwadra dnia 5. o godzinie 8 wieczorem.
○ **Pełnia dnia 13.** o godzinie 12 w nocy.
☾ Ostatnia kwadra dnia 21. o godzinie 9 przed południem.
● Nów dnia 28. o godzinie 3 rano.

Zmiany powietrza.

Listopad. Od 1-go do 6-go ponuro i wiatr; 7-go i 8-go pogoda; od 9-go do 25-go mróz i deszcz; poczem do końca miesiąca śnieg.

Przysłowia gospodarzy.

Wszyscy Święci, zima się kręci. — W listopadzie grzmi, rolnik dobrze śni.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
6 57	4 30	11 17	5 32
Długość dnia 9 g. 33 m.			
6 59	4 28	12 24	6 29
7 1	4 26	1 11	7 41
7 3	4 24	1 41	9 0
7 5	4 22	2 2	10 19
7 6	4 20	2 16	11 35
7 8	4 19	2 27	rano.
7 10	4 17	2 36	12 48
Długość dnia 9 g. 7 m.			
7 12	4 15	2 45	1 59
7 14	4 14	2 53	3 9
7 16	4 12	3 2	4 21
7 17	4 10	3 14	5 35
7 19	4 9	3 28	6 51
7 21	4 7	3 49	8 10
7 23	4 6	4 20	9 28
Długość dnia 8 g. 43 m.			
7 25	4 4	5 4	10 39
7 26	4 3	6 7	11 36
7 28	4 2	7 24	12 17
7 30	4 0	8 49	12 46
7 32	3 59	10 17	1 6
7 34	3 58	11 45	1 21
7 35	3 57	rano.	1 33
Długość dnia 8 g. 22 m.			
7 37	3 55	1 12	1 44
7 39	3 54	2 39	1 56
7 40	3 53	4 9	2 9
7 42	3 52	5 42	2 25
7 44	3 51	7 16	2 48
7 45	3 50	8 46	3 22
7 47	3 50	10 3	4 12
Długość dnia 8 g. 3 m.			
7 48	3 49	11 1	5 19

Z a p i s k i.

♔ 3 listopada. Rocznica wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza.**

♔ 27 listopada. Rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Cesarzowej Wdowy **Maryi Teodorówny.**

Dnie.		Święta katolickie now. stylu.	Święta katolickie starego stylu.	Znaki.
1	P.	Eligiusza b. w., Natalii m.	18 Odona p.	
2	W.	Bibianny p. m.	19 Elżbiety kr. wd.	
3	Sr.	† Franciszka Ksaw. w.	20 Feliksa Walcz. w.	
4	C.	Barbary p. m., Piotra.	21 *Ofiarow. NMP.* Alberta.	
5	P.	† Saby op., Niceta b. w.	22 † Cecylii p. m., Marka.	
6	S.	† *Wigilia.* Mikołaja b. w.	23 Klemensa p. m., Felic.	
50.		Ew. św. Mat. 11, 2—11.	Ew. Łuk. 10, 25—27.	
7	N.	**2 Adw.** Ambrożego b. w.	24 **25 po S.** Jana od Krz.	
8	P.	**Niepok. Pocz. NMP.**	25 Katarzyny p. m.	
9	W.	Waleryi i Leokadyi p.	26 Piotra p. m., Konrada.	
10	Sr.	† *NMP. Loretańskiej.*	27 Wirgiliusza b. w.	
11	C.	Damazego p. w., Sabina.	28 Mansweta b. m.	
12	P.	† Aleksandra m.	29 † Saturnina i Filemona.	
13	S.	† Łucyi p. m., Otylii p.	30 *Andrzeja Ap.*, Justyny.	
51.		Ew. św. Jana 1, 19—29.	Ew. Łuk. 12, 16—21.	
14	N.	**3 Adw.** Dyoskora i Herona.	1 **Grudz. 1 Adw.** Eligius.	
15	P.	Waleryana i Ireneusza m.	2 Bibianny p. m.	
16	W.	Euzebiusza b. m.	3 Franciszka Ksawerego.	
17	Sr.	† *Suchy dz.* Łazarza b.	4 † Barbary p. m.	
18	C.	*Oczekiw. NMP.* Gracyana.	5 Sabby op., Niceta b.	
19	P.	† ♔ *Suchy dz.* Daryusza.	6 † ♔ Mikołaja b. w.	
20	S.	† *Suchy dz.* Teofila i Zen.	7 † *Wigilia.* Ambrożego.	
52.		Ew. św. Łuk. 3, 1—7.	Ew. Łuk. 13, 10—17.	
21	N.	**4 Adw.** *Tomasza Apostoła.*	8 **2 Adw. Niep. P. NMP.**	
22	P.	Herona m., Zenona m.	9 Waleryi i Leokadyi.	
23	W.	Wiktoryi p.	10 *NMP. Loretańskiej.*	
24	Sr.	† *Wigilia.* Irminy p.	11 † Damazego p. w.	
25	C.	**Nar. Chryst. Pana.**	12 Aleksandra m.	
26	P.	**Szczepana I Męcz.**	13 † Łucyi p. m., Otylii.	
27	S.	*Jana Apostoła i Ewangel.*	14 † Dyoskora i Herona.	
53.		Ew. św. Mat. 21, 33—40.	Ew. Łuk. 6, 17—23.	
28	N.	**N. po N. Chr. P.** *Młodziank.*	15 **3 Adw.** Waleryana m.	
29	P.	Tomasza b., Kantuara m.	16 Euzebiusza b. m.	
30	W.	Eugeniusza b. w.	17 Łazarza b., Olimpii.	
31	Sr.	Sylwestra b. w., Melanii.	18 † *Suchy dz. Oczek. NMP.*	

Zmiany księżyca.

Pierwsza kwadra dnia 5. o godzinie 4 po południu.
Pełnia dnia 13. o godzinie 4 po południu.
Ostatnia kwadra dnia 20. o godzinie 5 po południu.
Nów dnia 27. o godzinie 4 po południu.

Zmiany powietrza.

Grudzień. Z początku mróz i śnieg; 8-go i 9-go deszcz; od 10-go do 20-go mróz i pogoda; od 21-go do 25-go przyjemne powietrze, poczem do końca mróz.

Przysłowia gospodarzy.

Grudzień ziemię grudzi, a izdebki studzi.

Słońca wsch.	Słońca zach.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
7 50	3 48	11 39	6 37
7 51	3 47	12 4	7 58
7 52	3 47	12 21	9 17
7 54	3 46	12 33	10 32
7 55	3 46	12 43	11 44
7 57	3 45	12 52	rano.
Długość dnia 7 g. 48 m.			
7 58	3 45	1 0	12 54
7 59	3 44	1 10	2 5
8 0	3 44	1 20	3 17
8 1	3 44	1 33	4 33
8 3	3 44	1 52	5 51
8 4	3 44	2 18	7 10
8 5	3 44	2 58	8 25
Długość dnia 7 g. 39 m.			
8 6	3 44	3 56	9 28
8 7	3 44	5 10	10 16
8 7	3 44	6 35	10 48
8 8	3 44	8 4	11 11
8 9	3 44	9 32	11 28
8 10	3 44	10 59	11 40
8 10	3 45	rano.	11 52
Długość dnia 7 g. 35 m.			
8 11	3 45	12 25	12 3
8 11	3 46	1 51	12 15
8 12	3 46	3 20	12 29
8 12	3 47	4 51	12 48
8 13	3 47	6 21	1 17
8 13	3 48	7 43	1 59
8 13	3 49	8 48	2 58
Długość dnia 7 g. 36 m.			
8 13	3 50	9 34	4 13
8 14	3 51	10 4	5 34
8 14	3 52	10 24	6 55
8 14	3 53	10 39	8 13

Zapiski.

♔ 19 grudnia. Imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana **Mikołaja II Aleksandrowicza.**

Dni pamiętne w rodzinie.

Na Nowy Rok!

Znów przyszedłeś Roku Nowy!
W tak cudownej jasnej zorzy,
Lud cię wita sercem, słowy,
I nadzieję w tobie łoży.

Patrz, czy masz skrawek chleba,
Wszyscy głodni, zrozpaczeni.
Dasz im pokarm — skrawek nieba,
Złączysz tych, co rozprószeni?

Zgromadzisz ich tu w ojczyźnie
Wszystkich co w świat wyjechali,
I zostawisz im w spuściźnie
Chleb, by na głód nie sarkali?

Czy nam otrzesz łzy co płyną,
Czy zaświecisz złotą zorzą,
Podasz rękę tym co giną,
Co tę skibę szarą orzą!...

I tam wejdziesz w głębię ziemi,
Gdzie nędzarze kują młotem —
Ach litości już nad niemi,
Nie gryź ich śmiertelnym potem.

Życia, światła Nowy Roku!
Daj, by w szczęściu wszyscy byli,
Niech, by ogień błysnął w oku,
W zgodzie zdrowi razem żyli.

Rozlej pokój z jasną zorzą,
Po tym szarym polskim łanie,
A te pługi niech wyorzą,
Ducha święte zmartwychwstanie.

Nowe lato — życie nowe,
Rozpocznijcie pracujący,
Siejcie w sercu ziarna zdrowe,
Zaś błogosław — Wszechmogący.

Józef Nocek.

Organista z Ponikły.

Z nowelek H. Sienkiewicza.

Śnieg był suchy, skrzypiały i niezbyt głęboki, a Kleń miał długie nogi, szedł więc raźno drogą z Zagrabia do Ponikły. Szedł tem raźniej, że zbierało się na mróz dobry, on zaś ubrany był kuso: w krótki surdut, jeszcze krótszy na wierzchu kożuszek, w czarne kortowe spodenki i w cienkie łatane buty. Prócz tego w ręku miał obój, na głowie podszyty wiatrem kapelusz, w żołądku parę kieliszków araku, w sercu radość, a w duszy walne do tej radości powody. Oto dziś rano podpisał z kanonikiem Krajewskim kontrakt, jako przyszły organista Ponikły. On, który dotąd włóczył się, bywało, jak jaki Cygańczuk, z karczmy do karczmy, z wesela na wesele, z jarmarku na jarmark, z odpustu na odpust, szukając zarobku na oboju albo na organach, na których zresztą grał lepiej od wszystkich okolicznych organistów, miał się teraz nareszcie ustalić, osiąść w Ponikle i zacząć stateczne życie pod własnym dachem. Dom, ogród, sto pięćdziesiąt talarów rocznie, inne przy okazyi zarobki, powaga osoby, jakby nawpół duchownej, zajęcie na chwałę Bożą, któż tego nie uszanuje? Niedawno jeszcze pierwszy lepszy Maciek w Zagrabiu lub w Ponikle, byle siedział na kilku morgach, miał pana Klenia za hetkę pętelkę — teraz będą mu ludzie czapkowali. Organista — toż to nie wiechetek słomy! Dawno już Kleń wzdychał do tej posady, ale póki stary Mielnicki żył, nie było o czem myśleć. Palce staremu sztywniały, i licho grał, ale kanonik nie byłby go za nic odprawił, bo przeżyli z sobą dwadzieścia lat.

Lecz gdy starego uderzyła „Łysa“ kanonika tak szkodliwie w dołek, że w trzy dni zmarł, nie wahał się pan Kleń prosić księdza o posadę, a kanonik nie wahał mu się jej dać, bo lepszego organisty nie mógłby i w mieście znaleźć. Skąd się w Kleniu wzięła taka „sprytność“ do oboju, do organów i do różnych instrumentów, na których się rozumiał, trudno wiedzieć. Nie wziął tego po ojcu, bo ojciec, który pochodził z Zagrabia, sługiwał za młodu w wojsku, ale nie w muzyce, na starość sznury z konopi kręcił i grywał tylko na fajce, która mu wiecznie w wąsach tkwiła.

A młody od dziecka nasłuchywał tylko, gdzie grają. Wyrostkiem jeszcze chodził „kalikować“ Mielnickiemu do Ponikły, który, widząc w nim taka ochotę, pokazywał mu na organach. I po trzech latach Kleń lepiej grywał od Mielnickiego. Potem, gdy raz przyszli do Zagrabia jacyś muzykanci, uciekł z nimi. Włóczył się z tą kompanią całe lata, Bóg wie gdzie;

grywał pewno, gdzie popadło: na jarmarkach, weselach i po kościołach; dopiero, gdy towarzysze rozproszyli się albo pomarli, wrócił do Zagrabia, ubogi, jak mysz kościelna, wychudły — i żyjąc jak ptak na gałęzi, grywał dalej, czasem ludziom, czasem Bogu. I choć ludzie zarzucali mu „niestatek“, stał się sławny. Mawiano o nim w Zagrabiu i w Ponikle: „Kleń, jak to Kleń! Ale jak weźmie grać, to i Panu Bogu nie markotno i człowieka aż zamgli!“ Inni zaś pytali: „Bój się Boga, panie Kleń, jakie to

w panu licho siedzi?“ I rzeczywiście siedziało jakieś licho w tym chudzielcu o długich nogach. Za życia jeszcze Mielnickiego, zastępując go w dni wielkich świąt i odpustów, czasem zapamiętywał się całkiem przy organach. Zdarzało się to zwłaszcza przy połowie Sumy, gdy ludzie rozmodlili się już w kościele, gdy kadzidła rozeszły się na całą nawę, gdy rozśpiewało się wszystko, co żyło, gdy sam Kleń się rozegrał, a nabożeństwo, wraz z biciem dzwonów, dzwonków, wraz z zapachem mirry, bursztynu i wonnych ziół, z migotaniem świec i blaskiem monstrancyi, tak wezbrało w duszach ludzkich, że cały kościół zdawał się ulatywać na skrzydłach w górę. Kanonik, to zniżając, to wznosząc wówczas monstrancyę, przymykał z uniesienia oczy, a pan Kleń czynił to samo na górze, i zdawało mu się, że organy same grają, że głosy ołowianych rur podnoszą się jak fale, płyną jak rzeki, leją się jak upusty, sączą się jak źródła, kapią jak krople dżdżu, że wypełniają cały kościół, są pod sklepieniem i przed ołtarzem, i w kłębach kadzideł, i w świetle słonecznem, i w duszach ludzkich — jedne groźne i wspaniałe, jak grzmoty; drugie, jakby ludzkie śpiewanie, żywemi słowami mówiące; trzecie słodkie, drobne, rozsypane nakształt paciorków lub kląskań słowicznych. I po Mszy schodził pan Kleń z chóru odurzony, z błyszczącemi, jak ze snu oczyma — jako zaś człowiek prosty, mówił i myślał, że się zmęczył. Kanonik w zakrystyi kładł mu coś grosiwa do ręki, coś pochwał do uszu, on zaś ...dł pomiędzy lud, który się ćmił przed kościołem — i tam już czapkowano mu, choć mieszkał na komornem w Zagrabiu, i podziwiano go bez miary.

Ale pan Kleń chodził przed kościół nie dlatego, żeby usłyszeć: „Hej, patrzcie, Kleń idzie!“ — ale dlatego, by obaczyć to, co mu było najmilsze w Zagrabiu, w Ponikle i w świecie całym, to jest pannę Olkę, córkę strycharza z Zagrabia. Wpiła mu się ona jak kleszcz w serce, i swemi oczyma, jak chabry, i swoją jasną twarzą, i swemi ustami, jak wiśnie. Sam pan Kleń, w rzadkich chwilach, w których patrzał roztropnie na świat i w których widząc, że strycharz mu jej nie da, myślał, że lepiej jej zaniechać, poczuwał ze strachem, że tego uczynić nie zdoła — i z wielkim frasunkiem powtarzał sobie: „Ej, to zalazła! cęgami nie wyrwiesz.“ Dla niej też zapewne zaprzestał włóczęgi, dla niej żył, a gdy grywał na organach, to myślał, że ona słucha, i grywał tem lepiej.

Ona zaś, pokochawszy najprzód jego „sprytność“ do muzyki, pokochała go następnie dla niego samego — i był jej ten pan Kleń najmilszy ze wszystkich, choć miał twarz dziwną, czarniawą, oczy jak nieprzytomne, kusy surdut, krótszy jeszcze kożuszek i nogi tak długie a cienkie, jak bocian.

Ale „tatko“- strycharz, choć także najczęściej w kieszeniach wiatr nosił, nie chciał dać Olki Kleniowi. „Za dziewczyną — mówił sobie — każdy się ogląda; po co jej ma taki Kleń los wiązać?“ I ledwie wpuszczał go do domu, a czasem wcale nie wpuszczał. Lecz gdy stary Mielnicki umarł, zmieniło się wszystko

odrazu. Kleń, po podpisaniu kontraktu z kanonikiem, poszedł w te pędy do strycharza, ów zaś powiedział mu tak: „Nie mówię, że koniecznie ma zaraz co być, ale co organista, to nie powsinoga!“ I zaprosiwszy go do izby, uczęstował arakiem i uczcił jak gościa. Gdy zaś Olka nadeszła, radował się razem z młodymi, że Kleń został panem, że będzie miał dom, ogród i że po

kanoniku będzie największą osobą w Ponikle.

Przesiedział tedy Kleń u nich od południa aż do wieczora z wielką i swoją, i Olki uciecha i teraz oto wracał drogą do Ponikły, po śniegu skrzypiącym, pod zorzę wieczorną. — Zbierało się na mróz, ale on o to nie dbał, tylko szedł coraz raźniej, a idąc rozmyślał o dniu dzisiejszym, o swojej Olce, i było mu ciepło. Szczęśliwszego dnia w życiu po prostu nie miał. Po pustej, bezdrzewnej drodze, wśród łąk, zmarzłych, pokrytych śniegiem.

Ks. Józef Poniatowski

ur. 7 maja 1763 r.,

poległ w bitwie pod Lipskiem
dnia 18 października 1813 r.

mieniącym się czerwono i niebiesko pod wieczór, niósł swoją radość, jakby jasną latarkę, którą miał sobie świecić w mroku. Pamiętał i rozpamiętywał wszystko, co się zdarzyło, więc i rozmowę z kanonikiem, i podpisanie kontraktu, każde słowo strycharza i panny Olki. Ona, gdy na chwilę zostali sami, powiedziała mu tak: „Mnie to na jedno! Jabym za panem Antonim i bez tego, choć za morza poszła, ale dla tatka tak lepiej!“ — On zaś pocałował ją z wielkiej wdzięczności i pomieszania w łokieć, rzekłszy przytem: „Bóg zapłać Olce, na wieki wieków, amen!“ — I teraz, gdy sobie to przypomniał, wstydził się trochę, że ją pocałował w łokieć i że jej tak mało powiedział, bo to czuł, że byle strycharz pozwolił, poszłaby naprawdę za nim na kraj świata. Taka poczciwości dziewczyna! — I teraz oto wędrowałaby z nim, w razie czego, po tej pustej drodze, wśród śniegu. — „Złotoż ty moje szczere! — pomyślał sobie Kleń — kiedy tak, to będziesz panią!“ — I szedł jeszcze raźniej, aż śnieg skrzypiał donośniej. Lecz wkrótce począł znów myśleć: „Taka człowiekowi nie chybi.“ Opanowała go zatem wielka wdzięczność. Gdyby naprawdę Olka była teraz przy nim, jużby nie wytrzymał: rzuciłby swój obój na ziemię i przycisnął ją, co mocy w kościach, do piersi. Nie inaczej powinien był postąpić przed godziną — ale to zawsze tak: jak trzeba coś uczynić albo powiedzieć od serca — „to ot, człek głupieje i język ma z drewna.“ Łatwiejże grać na organach!

Tymczasem złota i czerwona wstęga, która do tej pory świeciła od zachodu na niebie, zmieniała się zwolna w złotą taśmę, w złoty sznur i wreszcie zgasła. Nastał zmrok i gwiazdy zamigotały na niebie, tak ostro i sucho patrzące na ziemię, jak zwykle w zimie. Mróz brał tęgi i począł szczypać w uszy przyszłego organistę z Ponikły, więc znając doskonale drogę, postanowił pan Kleń pójść na przełaj, łąkami, by prędzej znaleźć się w swoim domu.

I po chwili czernił się już na równej, śnieżnej przestrzeni wysoki, śmiesznie sterczący do góry. Przyszło mu na myśl, by dla zabicia czasu zagrać sobie trochę, póki nie zgrabieją palce — więc i uczynił jak pomyślał. Głos oboju ozwał się w nocy i pustce dziwny, nikły, jakby trochę przestraszony tą białą, smutną płaszczyzną. A brzmiał on tem dziwniej, że Kleń grał same wesołe rzeczy. Bo sobie znów przypomniał, jak po jednym i drugim kieliszku u strycharza jął był grać i śpiewać, a rozochocona Olka wtórowała mu cienkim głosikiem. Te same pieśni chciał teraz wygrać, więc najprzód zaczął tę, od której ona zaczęła:

„Wyrównaj, Boże, góry z dołami,
Niech będzie równiusieńko!
Przyprowadź, Boże, moje kochanie,
Przyprowadź raniusieńko!“

Strycharzowi jednak nie podobała się ta pieśń, bo mu się wydała „prosta“ — i kazał im śpiewać dworskie. Wówczas wzięli się do innej, której Olka nauczyła się w Zagrabiu:

„Pojechał pan Ludwik na polowanie,
Zostawił Helunię, jak malowanie.
Pan Ludwik powrócił, muzyka grała,
Trębacze trąbili, Helunia spała.“

Ta przypadła więcej strycharzowi do smaku. Lecz gdy ochota w nich wezbrała, najwięcej uśmiali się przy „Zielonym dzbanie.“ Panna w tej pieśni, nim się zacznie w końcu śmiać, z początku płacze i zawodzi po stłuczonym dzbanku żałośnie:

„Mój zielony dzban,
Stłukł ci mi go pan!“

A pan dalej-że ją pocieszać:
„Cicho, panno, nie płacz-że,
Ja ci za dzban zapłacę!“

Olka przeciągała, jak mogła najdłużej: „Mój zielooony dzban!“ a potem w śmiech, Kleń zaś odrywał usta od oboju i odpowiadał jej, jako pan, z wielkim zamachem:

„Cicho, panno, nie płacz-że...“

I teraz, wspominając po nocy ową dzienną wesołość, wygrywał sobie „Mój zielony dzban“ i uśmiechał się jeszcze teraz, o ile mu na to pozwalały usta, zajęte dmuchaniem w obój. Ale że mróz był duży i wargi przymarzały mu do panewki instrumentu, a palce całkiem zgrabiały od przebierania po klapkach, więc po chwili przestał grać i szedł dalej, nieco zdyszany i z twarzą we mgle, która powstawała z jego oddechu.

Po niejakim czasie zmęczył się, bo nie obliczył jednej rzeczy, mianowicie, że śnieg na łąkach leży głębszy, niż na przetartej drodze i że nie łatwo wyciągać z niego takie długie nogi. Prócz tego łąki w niektórych miejscach tworzyły wklęsłości, które dawne zamiecie wyrównały, ale przez które trzeba było brnąć po kolana. Kleń począł teraz żałować, że zszedł z drogi, bo tam mogła się zdarzyć jaka fura do Ponikły.

Gwiazdy migotały coraz ostrzej, mróz stawał się coraz tęższy, a pan Kleń aż się zapocił. Gdy jednak chwilami podnosił się wiatr i ciągnął łąką ku rzece, robiło mu się bardzo zimno. Próbował znów grać, ale mając usta zatkane, męczył się jeszcze więcej.

Poczęło go wreszcie ogarniać uczucie samotności. Wokoło było tak pusto, cicho i głucho, że aż dziwnie. W Ponikle czekał go ciepły dom, ale on wolał myśleć o Zagrabiu i mówił sobie: „Olka idzie spać, ale tam, chwała Bogu, w izbie ciepło!“ I na tę myśl, że tam Olce tak ciepło i jasno, radowało się zacne serce pana Klenia tem bardziej, im bardziej samemu było mu zimno i ciemno.

Łąki skończyły się wreszcie, a zaczęły się pastwiska, porosłe tu i owdzie jałowcem. Pan Kleń był już tak zmęczony, że brała go wielka ochota siąść ze swoim obojem pod pierwszym lepszym zacisznym krzakiem i odpocząć. Ale pomyślał: „Zmarznę!“ — i szedł dalej. Na nieszczęście, w jałowcach, tak jak pod płotami, tworzą się czasem zaspy. Kleń, przeszedłszy ich kilka, wyczerpał się tak, iż w końcu powiedział sobie:

— Siądę. Bylem nie usnął, to i nie zmarznę, a żeby nie usnąć, to sobie jeszcze zagram: „Mój zielony dzban.“

I siadłszy począł znów grać — i znów nikły głos oboju ozwał się wśród ciszy nocnej na śniegach. Lecz Kleniowi powieki kle-

iły się coraz bardziej, i nuta „Zielonego dzbana“, słabiejąc i cichnąc stopniowo, ucichła wreszcie całkiem. Bronił się jednak jeszcze od snu, był jeszcze przytomny, myślał jeszcze o Olce, tylko jednocześnie czuł się w coraz większem pustkowiu, coraz więcej samotny, jakby zapomniany, i jęło ogarniać go zdziwienie, że jej przy nim niema w tej głuszy i w tej nocy.

I począł mruczeć·

— Olka, gdzie ty?

A potem raz jeszcze ozwał się, jakby na nią wołał:

— Olka!...

I obój wysunął mu się ze zgrabiałych rąk.

A nazajutrz brzask oświecił jego siedzącą postać z obojem przy długich nogach i jego zsiniałą twarz, jakby zdziwioną i zarazem jakby zasłuchaną w ostatnią nutę piosnki: „Mój zielony dzban...“

Legenda o Matce Boskiej.

Kiedy pewnego razu niegodziwy dyabeł na złość chciał Niepokalanej Matce Jezusowej, zachichotał tak przeraźliwie z przed progu swego domu piekielnego, iż wszystkie bory zatrzęsły się echem okropnem, od którego z trzaskiem i szumem posypały się na mchy leśne grube drzew konary, a gdzieniegdzie całe dęby wiekowe, sosny niebotyczne powywracały się z korzeniem. A z koron zielonych pospadało tysiące ptasich gniazd, grzebiąc mnóstwo śpiewaków leśnych pod mogilnym głazem ciężkich pni drzewnych. Nie dość tego było dyabłu: więc jeszcze coprędzej oberwał kilka chmur najcięższych i zalał pola zbóż złotych strumieniami strasznego deszczu z gradem i z piorunami. Na wołowej skórze nie spisałby wszelakiego złego, jakie ziemi wyrządził kusy tym jednym huraganem.

Z żalem wielkim dowiedziała się o tem w niebie Jasna Pani, która też zaraz postanowiła Sobie wynagrodzić stokrotnie ludziom biednym każde nieszczęście...

Zrobiło się Jej niewymownie przykro na myśl, ile to wyginęło skowronków i jaskółek, a ile z nich nagle bez gniazd rodzinnych pozostało na świecie; ile to burza złamała, zdeptała ślicznych lilijek w ogrodzie i na wodach, ile dzwonków na łące, ile chabrów w polu...

— Biedne ptaszęta wiośniane — pomyślała o skowronku i jaskółce i łza rzewna zamigotała w oku dobrej Matki.

Więc zaraz z nieba zeszła po tęczy stubarwnej na ziemię, śpiesząc krzywdę naprawiać...

Spotkała najprzód skowronka, który smutnie poskarżył się swej Pani, iż niewinnie wyginęło mnóstwo jego braci... A Marya mu na to:

— Ja ci wynagrodzę, wierny mój skowroneczku... Odtąd pozwalam codzień o świcie tobie pierwszemu zalatywać do nieba... Twoja piosenka będzie zawsze najrańsza... Nikt cię w niej nie wyprzedzi, Mój ptaszku!

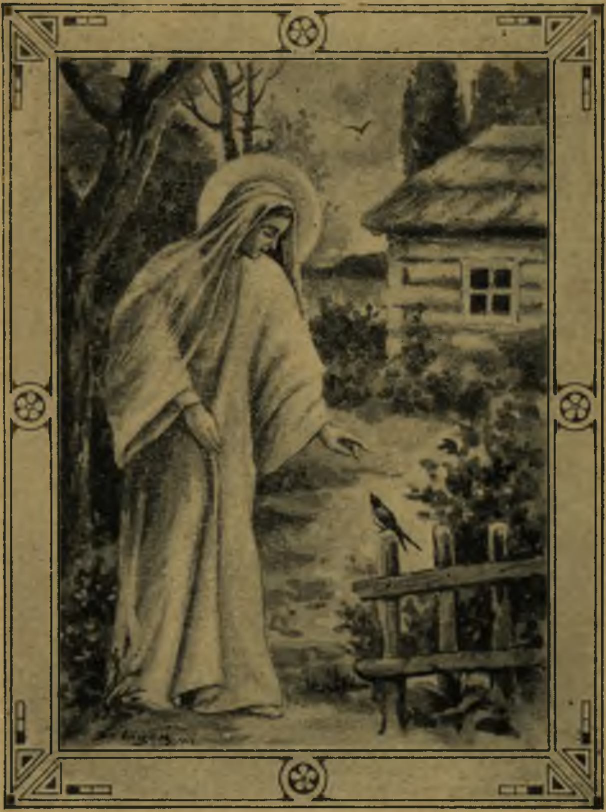
Wdzięczny i uradowany odleciał skowronek odbudowywać zniszczone przez burzę gniazdko, gdy znów zabiegła Maryi drogę chybka jaskółeczka.

Ta przyszła także na skargę... Ale milczała, nie śmiąc dzióbka otworzyć, nie śmiąc oczu podnieść na swoją dawną Panią... Nie musiała mieć sumienia czystego... Gdyby jej nie wstyd,

umknęłaby stąd w świat daleko!

Odczuła to dobra Pani... Zrozumieć musiała, co się działo z biedną jaskółką...

— No, no, bądź dobrej myśli! — rzecze do niej łaskawie. — Ja ci przebaczam, żeś Mi zabrała nożyczki, kiedy u Mnie służyłaś... i żeś Mi raz porwała kłębek nici czerwonych... Przebaczam ci to... No, no, już się nie gnie-

wam na ciebie... Pójdź do Mnie jaskółko! będziesz Mi od dziś dnia na nowo służyła...

Jaskółeczka oniemiała z radości. Zaczęła coś bełkotać, jak gdyby: „nici... nici..." Ale musiała jej wielka radość język poplątać, skoro nie potrafiła nawet podziękować... Czyż mogła spotkać ją większa radość, większa nagroda — nad to przebaczenie! Będzie mogła nadal służyć swej Pani!

A Marya, widząc, jak to ucieszyło jaskółkę, która musiała bardzo żałować swego grzechu, dodała jeszcze dobrotliwie:

— Powiedz swoim siostrzycz-

kom, że wolno odtąd przyczepiać swoje gniazdeczka do murów i dachów i wież Moich kościołów... że wolno im nawet budować je czasem w środku kościoła, bo Ja się nie pogniewam, gdy która z nich zaleci przed Mój ołtarz... Powiedz to siostrom swoim... A potem bierz się do pracy, moja jaskółeczko! Więc polecisz do białych lilii... przeprosisz je za zniewagę, jaka im się stała, i pocieszysz Moje biedne kwiaty, że od dnia dzisiejszego kłaść je będą ludzie na pierwszem miejscu we wszystkich kościołach Mego Syna; znajdą się one teraz wszędzie na Moich ołtarzach; Ja zaś z przyjemnością spoglądać będę na lilijki białe z wysokości obrazów Swoich.

Gdy już zwinna służka lecieć chciała spełnić polecenia, wstrzymała ją Pani jeszcze:

— Po drodze wstąp Mi na łączkę zieloną i szepnij tam niebieskim dzwoneczkom, by Mi odtąd dzwoniły na „Anioł Pański!“ nie tylko wieczorem, jak dotychczas, ale też i rankiem i około południa... No, leć z Bogiem! Resztę Sama już Sobie załatwię...

Już miała odlecieć jaskółka, lecz Marya jeszcze sobie coś przypomniała.

— A potem leć w gęste zarośla, kędy u stóp wierzbiny kołyszą się cicho grzybienie białe na stojących wodach zielonych... I te lilijki pociesz biedne... Znajdą się one teraz często na kamieniu figur przydrożnych, podobnie, jak pęki modrych bławatów...

Poszła tedy Marya między ludzi i dalejże krzywdy wynagradzać po dyabelskich psotach...

Co milsze?

Mnie wszystko tak cieszy, co swojskie, co nasze,
I ludzie mi drodzy i mili;
I nie wiem, co milsze nad wiejskie poddasze?
Nad ptaka co w krzakach wciąż kwili?
Nad żonę, co w białej len przędzie świetlicy?
Nad ziemię, co zboże mi rodzi?
Nad gwiazdkę, co w czystej kąpie się krynicy?
Nad miesiąc, co z lasu wychodzi?
I nie wiem co milsze nad ludzkie wejrzenie?
Co czystsze nad wodę przeczystą?
Co lepsze nad dobre u ludzi wspomnienie?
Co droższe nad ziemię ojczystą?
I nie wiem, co szybsze nad myśl niezgonioną?
Nad serce poczciwe, gorętsze?
Co bardziej smutniejsze nad młodość straconą?
Nad pracę i miłość co świętsze?
Co prędzej nad wiarę łzy z oczu osusza?
Co więcej nad radość upaja?

Teofil Lenartowicz.

Wyspa na jeziorze pod Lenną Górą.

Podanie mówi, a i kronikarz pisze, że Bolesław Chrobry podejmował Ottona III „in Ostrov.“ Był to zamek położony na Ostrowiu, to jest na kępie, na jeziorze pod Lenną Górą, o $1^1/_2$ mili od Gniezna położonej.

Na tej kępie wznoszą się szańce, jakie podług dzisiejszego sposobu wojowania objąć by mogły 1,500 ludzi załogi; wśród tych okopów znajdują się ułamki murów, a mianowicie łuk z polnych kamieni, w sześcian obrabianych, stawiony. Podanie gminne niesie, że na tej wyspie Bolesław Chrobry miał zamek i ogród i że tu Ottona III przyjmował. Wnosić więc się godzi, że kronikarz opisujący podróż tego cesarza do Gniezna, o tym tu zamku mówi. Wniosek ten potwierdza i topograficzne położenie miejsc i podanie ludowe.

O wyspie tej jest też podanie ludowe, które podajemy. I tak: Było 3 braci, książąt polskich, którzy się po wielu latach dalekich wędrówek zjechawszy niespodziewanie w jednem mieście wielkopolskiem i tam wzajemnie się poznawszy, gród ten nazwali *Poznaniem.* Puścili się później wspólnie w drogę i miejsce, gdzie zajechali na popas, jako po obiedzie przezwane zostało *Pobiedziskami.* (Pobiedziska, miasteczko w Księstwie Poznańskiem, niedaleko Gniezna położone). Osiedli potem ci trzej bracia na *Lennej Górze,* gdzie mnogie złożyli skarby. Pieczary, w której znajdują się dotąd, żaden śmiertelnik nie zwiedził — bo jej strzegą czarne węże, które niebacznych podróżnych gonią. Anibyś za żadne pieniądze uprosił przewodnika. Bywały tam i nabożeństwa, aby złe odegnać, ale nadaremno, gdyż się nigdy nie udało Mszy dokończyć; zawsze księża czegoś zapomnieli, a za każdą razą skarb się głębiej zapadał. Razu ostatniego z szczególną się wybrali ostrożnością; wszystko przywieźli z sobą co do Mszy potrzeba: ubiór zupełny, stół, marmur, mszał, ampułki, światło. Już ksiądz kończył nabożeństwo i pobłogosławił, gdy wtem należało już tylko świece zga-

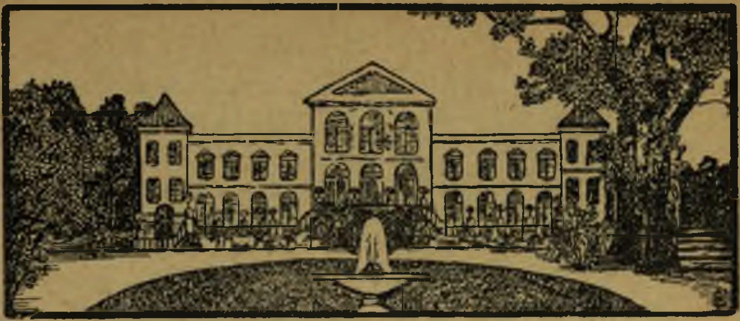
sić, aż tu niema szczypcy, ledwie się spostrzeżono, gdy wraz złe, które mocą słowa Bożego nękane, wyniosło było skarby aż pod ołtarz, okropnym zachichotało śmiechem, a skarb ogromny w bezdenną runął przepaść.

Jest jeszcze wiadomość o ta-

Wyspa na jeziorze pod Lenną Górą.

mecznem jeziorze, rozlewającem się od Lennej Góry, aż poza wieś Rybitwy, że użytek z tegoż jeziora na 3 części był podzielony przez króla Jagiellończyka; w jednej dla starosty poblizkiego, w drugiej dla dziedzica Rybitw, w trzeciej dla Biskupa poznańskiego, skarżącego się na brak ryb.

Stanisław Zaręba

sędzia grodzki.

W pięknej okolicy, pomiędzy wzgórzami, na lewym brzegu Wisły, leży starożytne miasto Sandomierz. Jest tam wiele pamiątek z dawnych czasów i kilka kościołów wspaniałych, które fundowali królowie i panowie polscy. Na przedmieściu Sandomierza stoją dwa kościoły, a jeden z nich należy do panien Benedyktynek. Gdybyś tam przybył, miły Czytelniku, i pytał tych panien o przeszłości ich klasztoru, usłyszałbyś ciekawe opowiadanie o Stanisławie Zarębie, o którym wam właśnie piszemy dzisiaj, bo one o nim piękną zachowały pamięć.

Dawne to już temu czasy, gdy do furty klasztornej przybył młodzieniec nieznajomy. Twarz jego była blada i mizerna; ubranie miał liche, a w ręku trzymał garnuszek gliniany. Stanąwszy jednak przy furcie, poczerwieniał na twarzy i nie wiedział co począć?

Nareszcie pełen nieśmiałości pociągnął za dzwonek. Wnet za kratą ukazała się z zakrytą twarzą zakonnica.

— Czego pan żąda? — zapytała.

— Moja dobrodziejko! — odpowiedział młodzieniec — jestem biednym człowiekiem... Nie wiem, gdzie się mam podziać na tym wielkim świecie?... Nie mam ani miejsca przytułku, ani pieniędzy, ani chleba, a nędza dokucza mi do żywego. Przyszedłem tutaj, bo myślę, że mię nadzieja nie zawiedzie. Mając ogromną ochotę do nauki, zapisałem się do szkoły, lecz jakże z niej korzystać, kiedy mi głód odejmuje siły?... Słyszałem zaś od kolegów moich, że tutaj do klasztoru przychodzą biedni ludzie i otrzymują pożywienie. Przychodzę więc i ja prosić o łaskawe wsparcie. Dostają je biedne dzieci, starcy, kaleki i wdowy, niechże i ja sierota nie zostanę opuszczonym!... Proszę choćby o odpadki z waszego sto-

łu!... — I ocierając łzy rękawem, podnosi garnuszek i mówi dalej:

— Dowiedziawszy się, iż tutaj mogę z łaski otrzymywać wsparcie, kupiłem ten oto garnuszek, a może go napełnicie choćby okruchami, pomimo że jestem niegodzien dobrotliwości waszej!...

— Panie! — odpowie zakonnica — kiedy tak piękną postępujesz drogą, iż mimo nędzy skwapliwie oddać się pragniesz nauce, chętnie ci pomagać będziemy. Niechaj Bóg błogosławi zamiarom twoim! Odtąd codziennie możesz przychodzić z garnuszkiem, nigdy nie zabraknie dla ciebie pożywienia!...

Młodzieniec z pokorą pochylił twarz łzami zroszoną.

— Nie płacz, panie! — rzekła zakonnica. — Bądź dobrej myśli! Ufaj tylko Bogu, a kto wie, czem możesz zostać na szerokim świecie, kiedy tak szczerą ochotą pałasz do nauki?... Jeżeli nie zejdziesz z prawej drogi, możesz wyjść na człowieka, bo Bóg chętnie opiekuje się sierotami! Ale pozwól mi tylko dać ci nauczkę!

Młodzieniec skinął głową na znak przyzwolenia.

— Pamiętaj młody panie — ciągnęła zakonnica — unikać lenistwa i złych towarzyszy, a pewnie możesz się spodziewać łaski Bożej. Kto sieje z płaczem, zbiera z weselem. A choć ci przeciwności dokuczają, uzbrój się w cierpliwość i wytrwałość, a wszystko przezwyciężysz i możesz, zaręczam ci, wyjść na człowieka!

Młodzieńcowi lekko zrobiło się na sercu, a w duszy takie uczuł zadowolenie, jak gdyby nigdy w życiu nie doznał jeszcze biedy i zmartwienia.

Od tego czasu codziennie chodził z garnuszkiem po obiad do klasztoru, a chociaż nieraz i porcya była mała, nie narzekał, ale co Bóg dał, zjadał z apetytem, bo przy pilnej pracy nie brak apetytu. Nauki szkolnej nigdy nie zaniedbał, ale z usilnością wielką uczył się zadanych lekcyi; zadania wyrabiał pilnie, by sobie zasłużyć na pochwałę i łaskawe względy.

Pilnemu w każdej porze Pan Bóg dopomoże; pilnego szczęście czeka, wyjdzie na człowieka — powiadają starzy i prawdę mówią, bo tak się stało nie tysiąc razy na Bożym świecie, i tak się stało z onym biednym młodzieńcem.

Gdy wytrwał w nauce i pilności, skończył szkoły i wstąpił do urzędu, a że miał głowę dobrą i w niej wiedzy dosyć, nie długo zagrzał na stopniach niższych; został w palestrze czyli sądzie wiceregentem, a po pewnym czasie sędzią ziemskim sandomierskim, co już dla niego nie małym było zaszczytem.

Zakonnice, które w młodości żywiły łaskawie Stanisława Zarębę, miały klasztor z drzewa wystawiony. Fundowała go pani Elżbieta z Gostomskich Sieniawska, żona marszałka wielkiego koronnego. Ale wkrótce po założeniu zgorzał ów klasztor. Ksienią czyli przełożoną klasztoru była wtedy córka fundatorki Zofia. Za jej tedy staraniem i z jej funduszów zaczęto na nowo budować klasztor murowany. A kiedy to się działo, przychodzi do furty pan sędzia Zaręba, jak niegdyś ubogi pachołek, ale dziś człowiek bogaty i

Katedra w Poznaniu

z czasów Mieczysława I (panował 962—992.)

tak się odezwie do siostry zakonnicy, która wejrzała z za kraty:

— Przed laty byłem ubogim sierotą, nie miałem gdzie skłonić głowy swojej i byłbym niezawodnie zmarniał na szerokim świecie, gdyby nie dobroć wasza, zacne zakonnice! Wam zawdzięczam dzisiejsze stanowisko moje! Co mam, z waszej pochodzi łaski! Dlatego dzisiaj przychodzę do was, by się choć w części odwdzięczyć za dobry uczynek i dobroć waszego serca. Onego czasu przychodziłem tu do furty z garnuszkiem glinianym i dostawałem do niego codziennie strawy. Dzisiaj oto w tym garnuszku, z którego się żywiłem, przynoszę dla was dukaty... Przeliczcie je, jest ich tu pięćdziesiąt tysięcy!... Odpłacam nimi każdą okruszynę, a czego odpłacić nie jestem w stanie, niechaj Bóg najdobrotliwszy hojniej was wynagrodzi!...

Z radością bierze zakonnica garnuszek z dukatami, dziękuje szczerze, a sędzia rzecze:

— Dukaty do was należą, ale garnuszka nie oddam za nic w świecie!... Wróćcie mi go po wybraniu grosza, albowiem tę najmilszą pamiątkę moją przechowam do grobowej deski, by mi ciągle przypominała dobroć waszą i czas życia, kiedy garnuszek nosiłem do klasztornej furty, a gdy mi przyjdzie zamknąć powieki moje, przekażę go dzieciom moim na początek gospodarstwa. I będą one pamiętały, że trud i praca w Imię Boże rozpoczęte, wszystkie przełamią trudności i do szczęśliwej doprowadzą doli. A przytem garnuszek będzie dla nich przypomnieniem, że dobre czyny wdzięcznością odpłacać się należy. Dobrym zamiarom Bóg błogosławi, niecnym dojrzeć nie pozwoli!

— Arcypięknie pojęliście prawdy Boskie, zacny panie — rzekła zakonnica — a teraz pozwólcie mi, niechaj radością moją podzielę się z siostrami mojemi!...

Niebawem wytworny i poważny stanął klasztor 1683 roku, do czego się także przyczyniła Magdalena Skarszewska, późniejsza ksieni.

Stanisław Zaręba w dwa lata potem, to jest 1685 roku zakończył doczesne życie.

I znowu macie, moi mili, świeży przykład, że i chudy pachołek może wyjść na człowieka, jeżeli z ochotą odda się pracy i nauce, a wszystko z Bogiem zaczyna i kończy. Dobry człowiek nie zginie w świecie, bo dobrzy ludzie i łaska Boża utorują mu drogę do szczęśliwości ziemskiej. A jakże to pięknie, gdy dobry uczynek płaci wdzięczne serce!

WRÓŻ.

— Ach, żebym ja znalazł
Takiego człowieka,
Coby mi powiedział
Dolę, co mnie czeka!

— Jabym ci powiedział,
Jabym ci wywróżył:
Takać dola czeka
Na jakąś zasłużył!

Teofil Lenartowicz.

O wielkoludach i ich następcach.

Przed nastaniem naszego pokolenia żyli podobno na świecie tak olbrzymi ludzie, że do podpierania się zamiast lasek największe drzewa używali. Pewnego razu córka takiego wielkoluda wyszła z zamku na przechadzkę i spostrzegła chłopa uprawiającego wołami rolę. Myśląc że to jakie

osobliwe robaszki, wzięła chłopa z wołami i pługiem we fartuch i zaniosła do ojca. Ale ojciec kazał córce czemprędzej odnieść chłopa i woły na miejsce znalezienia, mówiąc, że tacy ludzie po nich nastać mieli. I tak się też stało. Po wyginieniu wielkoludów nastało pokolenie nasze, a po nas nastać mają karły i krasnoludki o połowę mniejsi od nas.

Nie straszcie dzieci.

Straszenie działa na nerwy i w umyśle dzieci stwarza widziadła, które je niepokoją i we dnie i wśród nocy. Przestrach nagły wytwarza zająkanie się, bojaźń, brak odwagi, osłabia charakter, wytwarza samolubstwo.

Straszenie dzieci kominiarzem, dziadem, didkiem jest bardzo szkodliwe. Myli się bardzo ojciec lub matka, chcąc takim sposobem wyrobić w dziecku posłuszeństwo, albo karność. Strach taki, działając na młodziutki, wrażliwy umysł dziecka, męczy je i czyni trwożnem na rzecz każdą. Rozum i uczucie nie mogą się u niego rozwinąć należycie i nie rzadko z takich dzieci wyrastają przestępcy wszelkiego rodzaju.

Niebezpiecznym też dla duszy i ciała dziecka jest przysłuchiwanie się rozdrażniającem bajkom, opowiadaniom o dyabłach, zbójcach, czarownicach itd. Dziecko nasłuchawszy się takich opowiadań, zazwyczaj strasznych, zajmie sobie niemi całą głowę i już odtąd nie zechce samo iść spać — albo nie pójdzie do ciemnego pokoju; a jeżeli zagrożone karą rodziców odważy się na to, wtedy odczuwa okropne chwile trwogi i rozdrażnienia. Trudno ci i w późniejszem życiu nie tylko otrząść z tej bojaźni, która odbiera i potrzebną siłę, odwagę i rozsądek — ale strach ten i obawa nieraz tak wzrasta w duszę, że staje się drugą naturą, gdy jest dorosłym człowiekiem — jest nawet dziedziczną, bo przechodzi z pokolenia na pokolenie, psując nerwy całemu potomstwu, które niezdolne się robi do pracy życiowej i skrzywiony okazuje charakter.

Matka zatem dbać powinna, aby dziecko nikt nie straszył i nie dozwolić, aby się dziecko czegoś prócz grzechu, tj. obrazy Boskiej i zasmucenia rodziców, obawiało.

□ □ □ Złote ziarnka. □ □ □

Nie drzemcie, lecz czuwajcie, bo Pan takie sługi błogosławi, które zawsze znajdzie trzeźwe a pilne u drzwi swoich.

Dobrze jest bronić przyjaciela, ale jeszcze lepiej, obstawać przy prawdzie.

Niczem bogactwo bez rozumu, niczem uroda bez cnoty.

Kiedy ludzie nawzajem sobie zazdroszczą, to najlepszy dowód, że zazdrościć sobie nie mają czego.

Bieda idzie zawsze śladem
Za zbytkami i nieładem.

Kto chce przez bliźnich swoich być lubionym, więcej poczciwym ma być niż uczonym.

Przygoda chciwego gospodarza z wilkami.

Pewien gospodarz, mający szczególne nabożeństwo do św. Mikołaja, widział po kilka razy w nocy światłość pod gruszą w polu. Pokazał on to światło żonie, mówiąc, że musi się przekonać, co to znaczy; żona mu usilnie odradzała, ostrzegając, że to rzecz niebezpieczna.

Gospodarz jednakże, mimo przestrogi, poszedł późno w nocy pod ową gruszkę, gdzie znalazł ognisko i suche gałązki. Wdrapał się potem na drzewo, a może około północy spostrzegł, że przyszedł siwy staruszek, podpierający się kijem, a przy nim szły dwa wilki. Starzec naniecił ognia, potem świsnął w piszczałkę na cztery wiatry, a wnet tysiące wilków nadbiegło.

Staruszek zadawał im pytania: gdzie co pożarły, czy nie przekroczyły rozkazu, a jeżeli się pokazało, że zawiniły, zadawał im posty, pozwalając się żywić tylko końskiemi bobkami na drogach. Każdy wilk, odebrawszy rozkaz, uciekał. Wkońcu zostały tylko dwa wilki, które zaraz na początku były, a do nich rzekł ów strzec: ,,Wy dwaj możecie jutro pożreć czarnego wołu, którego łatwo poznacie, gdyż tu w całej wsi jest tylko jeden wół czarny." ,,Hola!" mówi do siebie chłopek, ,,to mój wół, gdyż ja sam tylko posiadam we wsi czarnego wołu, przecież nie dam go wilkom." Zeszedł zaraz prędko z gruszy, poszedł do domu i opowiedział, co widział i słyszał. Uwinęli się zaraz szybko obydwoje, przynieśli wapna, rozmącili wodą i ufarbowali owego wołu na biało, a potem rano wypędzili z innemi w pole, gdyż zima była łagodna, przeto bydło wyganiano.

Niedługo wpadły dwa wilki pomiędzy tę trzodę wołów, latały jak szalone, upatrując czarnego, ale napróżno, gdyż go nie było, a tymczasem parobcy z psami nadbiegli i odpędzili napastników.

Na drugi dzień wieczorem poszedł znowu gospodarz w po-

Kaplica „złota“ w katedrze poznańskiej,
w której leżą nasi pierwsi królowie Mieczysław I
i Bolesław Chrobry.

le, wszedł na drzewo, a znowu zobaczył wilki i staruszka, który zapytał się owych dwóch wilków, czy wypełniły jego rozkaz? a one odpowiedziały: ,,Nie było, panie, żadnego czarnego wołu w gromadzie.“ Wtedy on rzekł: ,,Ten sam gospodarz posiada pstrego, karmnego wieprza, który jutro na południe wyjdzie z innymi wieprzami za stodołę, tego wam przeznaczam na pożarcie.“ Chłop opowiedział znowu to widzenie żonie, a wnet obydwoje zasmarowali czarne łaty. Po południu wyszedł tucznik za stodołę, a wnet nadbiegły wilki i szukały w trzodzie pstrego wieprza, ale daremne ich poszukiwania, gdyż pstry wieprz się gdzieś podział, jakby w ziemię zapadł. Wnet przybiegli ludzie z psami i odpędzili drapieżników.

Na trzeci dzień wieczorem znowu gospodarz się wybiera w pole, a żona go łaje, mówiąc: ,,Ej! ty chłopie, niecnoto, nie doświadczaj za wiele, bo może cię spotkać nieszczęście wielkie, gdyż kto wie, co to za pan, któremu nawet wilki są posłuszne.“ On dbając mało na jej przestrogę, poszedł znowu w pole, wszedł na drzewo, a wnet zjawił się znowu ów staruszek, naniecił ogień i zgromadził za pomocą piszczałki gromadę wilków. Gdy już wszystkich wysłuchał i upomniał, zapytał wkońcu tych dwóch ostatnich: ,,Czyście pożarli pstrego wieprza?“ Na to odrzekły smutne wilki: ,,Panie! nie było żadnego pstrego wieprza, a my już z głodu ledwie chodzić możemy.“ Rzekł tedy do nich: ,,Pilnujcie zatem tego gruszkowego drzewa, a co z niej schodzić będzie, rozerwijcie i zjedzcie!“

To rzekłszy, odchodził pomału, jakoby czekając, aby on chłopek prosił go o przebaczenie, ale ów gospodarz ze strachu nie dorozumiał się, że mu wypadało błagać o przebaczenie.

Wilcy usiedli, jeden z prawej, a drugi z lewej strony drzewa, spoglądając w górę, rychłoli się co pokaże. Chłop siedział skulony między gałęziami, na pół martwy i ze strachu zębami dzwoniący. Gdy się rozedniało, zobaczyły go wilki, a wtedy zaczęły piszczeć, wyć i skakać do góry po przeznaczoną sobie zdobycz. Kmieć myśli sobie: źle ze mną, a gdy zobaczył ludzi, krzyknął na nich, aby mu szli na pomoc. Zbiegło się kilkunastu chłopów i kobiet, którzy zaczęli wrzeszczeć na wilki i rzucać nawet kamieniami, aby odeszły, ale wilki nic sobie z nawoływań nie robiły. Nikt nie miał tyle rozumu, aby poskoczyć do dworu, żeby wezwać jakiego myśliwca z flintą. Gospodarz wyrzeka, że na pół zmarzły, że już ledwie się trzyma. Wtedy krzykną na niego, aby zeskoczył w środek gromady, a oni go zasłonią przed wilkami. Chłop zeskoczył, a zgromadzeni, w środek go wziąwszy, uchodzili do wsi. Zdawało się, że groźne niebezpieczeństwo minęło, ale wilki niełatwo dały za wygraną, gdyż przesunęły się pod nogami idących, dopadły chłopa i z dwóch stron tak go silnie kłami uderzyły, że biedakowi wnętrzności się pokazały. Potem uciekły bestye do lasu.

Chłop przeleżał przez cały rok w łóżku, jęcząc w cięż-

kich boleściach. Po roku wstał wprawdzie, ale zupełnego zdrowia już nigdy nie odzyskał. Żona mówiła mu nieraz: „Widzisz, przestrzegałam cię, abyś nie doświadczał, a ty się uparłeś i oto sprowadziłeś na nas takie nieszczęście."

Gospodarz mówił, że ów starzec był dziwnie podobnym do św. Mikołaja w ołtarzu na prawo w kościele, zatem może to był nawet sam święty Mikołaj. Różnie różni o tem sądzili, tyle jednak pewną jest rzeczą, że nasi przodkowie obchodzili uroczyście dzień św. Mikołaja, gdyż we wigilią post zachowywali ścisły, a 6 grudnia szedł każdy do kościoła wysłuchać Mszy św. Nikt w tym dniu nie udawał się w podróż, gdyż wierzono powszechnie, że wilki w dzień św. Mikołaja są bardzo groźne.

Zwierzęta na ławie oskarżonych.

W wieku piętnastym prowadzono przeciw zwierzętom, które dopuściły się jakiegoś przewinienia, formalne procesy przed sądem. I tak naprzykład w roku 1474 spalono w Bazylei pewnego koguta, ponieważ podejrzewano go o znoszenie jaj. Za podobne przestępstwo ukarano kurę. Mianowicie miała ona brzydki zwyczaj piać jak kogut. W r. 1553 pozwano przed sąd świnię, oskarżając ją o morderstwo dziecka. Świnia została skazana na śmierć, ścięta przez kata i wrzucona do Menu. W Rosyi zesłano pewnego kozła bodącego na Syberyę. Ale najciekawszym był proces świni francuskiej, która zjadła pięcioletniego chłopca. Świnię wezwano do obrony, a następnie po długiej mowie prokuratora skazano ją na dwugodzinne wystawienie pod pręgierz dla przestrogi dla innych zwierząt, a następnie na śmierć. Sześć jej prosiąt uwolnił sąd ze względu na ich młodociany wiek. W Austryi mamy do zanotowania w wieku ośmnastym skazanie pewnego psa na długoletnie więzienie.

Książeczka z trzema tylko kartami.

Pustelnika pewnego zapytano raz, jaka książka wywiera na niego najsilniejsze wrażenie, a on odpowiedział: „Książka, która na mnie najsilniejsze robi wrażenie, ma tylko trzy karty: Pierwsza karta jest czarna i przypomina mi śmierć; druga karta jest biała i wzbudza we mnie pamięć na wieczną radość zbawionych; trzecia jest czerwona i przypomina mi ogień, na który Sędzia wiekuisty w dzień ostateczny zasądzi złych."

Skuteczne rady dla zachowania zdrowia.

Nie opieraj się przy pracy piersiami i brzucha też nie ugniataj.

Nie odbywaj przy zmroku, ani przy skąpem oświetleniu, żadnej roboty, która wzrok natęża. Pracując w dzień, uważaj, by ci promienie słońca w oczy lub na robotę nie padały. Przy pisaniu miej światło z lewej strony. Lampę opatrz ochraniaczem ze szkła mlecznego, aby ci blask oczu nie raził. Wszelka praca przy migocącem się świetle, oraz czytanie w czasie jazdy, jest dla oczu szkodliwe.

Przy pisaniu i czytaniu siedź prosto, piersi o stół nie opieraj, a głowę miej lekko naprzód pochyloną. Gdy uczujesz znużenie oczu, odpocznij nieco, patrząc w dal a najlepiej w zieleń.

Jeśli ci wpadnie do oka pyłek lub jakiś inny przedmiot obcy, wówczas nie trzej oka, ale posuwaj lekko palcem po górnej powiece, od skroni ku nosowi, a jeśli to nie pomoże, udaj się do lekarza.

Chroń uszy przed uderzeniem lub silnem wstrząśnieniem. Nie krzycz, nie trąb, nie gwizdaj drugiemu w same ucho. Nie dłub w uchu piórem, ołówkiem i nie wkładaj do niego, wogóle, twardych przedmiotów; jeśli się do niego dostało jakieś obce ciało, możesz je wydalić wstrzykiwaniem ciepłej wody — a jeśli to nie pomoże, poradź się lekarza. Gdy się owad dostanie do ucha, wlewaj w nie oliwę a zwierzątko zginie.

W razie pojawienia się chorób zaraźliwych, jak: ospa, szkarlatyna, odra, koklusz, zachowaj jak największą ostrożność. Nie wchodź bez koniecznej potrzeby do mieszkania, w którem się znajduje człowiek dotknięty zarazą, lub zwłoki zmarłego. Z mieszkań nawiedzonych zarazą, nie wolno chodzić do szkoły, ani stykać się z innemi osobami.

Aby uniknąć wielu chorób, wystrzegaj się brzydkiego zwyczaju dotykania palcami ust i języka, gryzienia paznogci i wkładania na głowę czapki obcej. Nie ukrywaj choroby, abyś nie spowodował jej rozszerze-

nia. Nie pij wody ze studzien tych domów, w których choroba zakaźna panuje.

Myj ręce jak najczęściej, szczególnie przed jedzeniem i po każdej czynności. Staraj się o wzorową czystość w ubraniu, w mieszkaniu, w całym domostwie, strychu, piwnicy i podwórzu.

Chińskie przysmaczki.

Chińczycy jedzą wszystko. Na ulicy i na publicznych placach Kantonu jest bezustanna sprzedaż wiktuałów, a między nimi takich, które u nas wcale za przysmaczki nie uchodzą, jako to: sokoły, sowy, orły, bociany. Nic bardziej nie ubawi Europejczyka, jak Chińczyk niosący na kiju dwie klatki zawieszone, w których są psy i koty, zamiast kurcząt i gołębi. Szczególniej pewien gatunek małych mopsów bardzo jest poszukiwany. Psy siedzą w swem więzieniu spokojnie, ale koty zwykle miauczą i skaczą, jak gdyby przewidywały swój los. Ich mięso, utuczone uchodzi za wyborny przysmak i znajduje się na stole pierwszych bogaczów. Szczury zostawiają ubóstwu. Przekupniarze handlujący szczurami, przychodzą na targ, niosąc na kijach tuziny tych zwierzątek, wiszących jak kwiczoły. Widok ten dla cudzoziemca nie wzbudza apetytu.

Specyały te chińskie prócz niestrawności, na którą herbata nie zawsze jest lekarstwem i inne sprowadzają niedogodności.

Psy nienawidzą i ścigają swych amatorów, których zaraz węchem poznawają, a poznawszy szczekaniem i kąsaniem mszczą się za wyrządzaną swojemu rodzajowi krzywdę.

Najdroższa.

Najdroższa na ziemi, wśród całego stworzenia jest dusza ludzka. Żadna rzecz, ani nawet świat cały nie da się porównać z wartością duszy, mówi słynny nauczyciel Kościoła święty Chryzostom. Dusza jest duchem nieśmiertelnym, żywym wizerunkiem Boga. Ile łez wylewają ludzie po stracie drogich i cennych rzeczy. Delikatne szaty, złoty pierścień, drogocenny zegarek, ileż bezużytecznych łez wyciska ich strata u tylu ludzi! A jakżeż bogacz strzeże pilnie swych skarbów, pieniędzy, drogich obrazów! A jakże mało troszczy się o duszę, która jest droższą niż wszystko złoto, niż najcenniejsze obrazy. A przecież żadna strata nie jest tak straszną i niepowetowaną jak strata duszy — bo ta trwa na wieki.

Co ty na to, ojcze, który pijesz?

(Rozmowa między dzieckiem a matką).

DZIECKO:
Mamusiu droga, byłam dziś w ko- [ściele,
A nasz ksiądz proboszcz mówił bar- [dzo wiele
O tem, że dzieci czcić rodziców [muszą,
Ich zawsze słuchać, kochać całą du- [szą!
Rodzice bowiem troszczą się o dzieci,
Nad niemi miłość ich jak gwiazda [świeci,
Dają im pokarm, co ich wzmacnia [ciało,
Dbają o duszę, którą niebo dało!
Rodzice są więc ich dobroczyńcami!
Mówił też proboszcz, że są — za- [stępcami
Samego Boga, Ojca najlepszego.
Więc czcić i kochać mają dzieci [swego
Ojca i matkę swą przez życie całe,
Bo tylko wtedy wejdą w wieczną [chwałę! —

Smutne skutki pijaństwa.

Mamusiu moja, ratuj mię niebogę,
Bo kochać tatki, chociaż chcę — [nie mogę,
I choć ze sobą walkę ciągle toczę,
Niechęć doń czuję, gdy go tylko [zoczę!
Boję się Boga, co mi piekłem grozi,
A widok ojca krew w mych żyłach [mrozi!
Bo kiedy z karczmy wieczorem [przychodzi,
Wygląda straszniej jak ów znany [złodziej,
Którego żandarm w kajdany skutego
Wiódł do więzienia jak zwierza sro- [giego.
Twarz ojca wówczas taka jakaś [dzika,
Że ze strachu chowam się wnet do [kącika.
W oczach zaś ogień straszny mu się [żarzy,
A ich spojrzenie piecze mnie i pa- [rzy.
A kiedy usta ojciec swe otworzy,
Kiedy kląć pocznie na cały świat [Boży,
Rzucać na ziemię, co mu wpadnie [w ręce,
A kiedy czyny te iście zwierzęce
Tem koronuje, że cię, mamo, bije,

Wówczas ja z żalu, bólu ledwo ży-
[ję! —
I ja mam kochać, czcić go, mamo
[droga,
I go uważać za — następcę Boga!
Nie mogę, mamo, choć mi serce pęka!
Sam Bóg wie tylko jak wielką ma
[męka. —
Z całejbym duszy zawsze go kochała,
Za niego życie moje bym oddała,
Gdyby był innym, gdyby chciał być
[— ojcem,
Gdyby nie czynił chatki tej — o-
[grójcem,
Gdyby jak inni roztropni ojcowie
Szanował swoje i twe, mamo, zdro-
[wie,
Gdyby po pracy z nami siadł przy
[stole
I szukał szczęścia tu — w rodzin-
[nem kole,
Gdyby się ze mną bawić chciał chwi-
[leczkę

Smutne skutki pijaństwa.

I z pięknych książek czytał choć
[troszeczkę,
Bo ja tak lubię słuchać tych powia-
[stek,
Które są w książkach, wolę je od
[ciastek!
O jakby wtedy żyć wesoło było,
Wtedyby słońce szczęścia nam świe-
[ciło!

MATKA:

O moja droga, miła ma dziecino,
Otrzyj te łezki, co z ócz twoich
[płyną,
Módl się za ojcem, bo on — nie-
[szczęśliwy!
A twe modlitwy Pan Bóg dobrot-
[liwy
Chętnie wysłucha, boś choć taka
[mała,
Jednak już tyle doli złej zaznała!
Módl się za ojcem, módl się, dziecko,
[szczerze,
Za niego często odmawiaj pacierze,
A Pan Bóg dobry wszystko złe od-
[mieni
I do nas przyjdzie wśród Swych łask
[promieni!

DZIECKO:

Dobrze, mamusiu! prosić będę Boga,
By tatkę wyrwał z szponów złego
[wroga,
Co go opętał! By czas smutku skrócił,
By ojcu łaskę, a nam — ojca wró-
[cił! —

Ks. Józef Janiszewski.

Jaś też prosi, mamo!

Halusia.

Dawno już temu, bardzo dawno, była na prawym brzegu Skawy w dolinie żyznej duża i rozległa wieś, ozdobiona kościołem z wieżą, ocieniona rozłożystemi drzewami, królowała na wzgórku, i choć bez wspaniałych gmachów, bo ni grodu, ni zamku, ni dworu w niej nic szlacheckiego nie było; panowała uprawną rolą, zielonemi łąkami, liczną trzodą na całej pochyłości aż do rzeki, a tam u stóp Tatrów i Karpatów dla jej mieszkańców świat się kończył, zasuty olbrzymią zasłoną — twórczą ręką ze ziemi, skał, drzew, zrobioną zasłoną. — Otóż nad Skawą, u stóp Karpatów, w tej ludnej posadzie na wzgórku, ostatnia chata wyższa i obszerniejsza była od innych, dach prawda ze słomy, ale strzecha suta, porządnie i hojnie poszyta, ściany troskliwie wylepione, pobielone, okna czyste i nienatłuczone, płoty cierniste starannie i kształtnie uplecione, wrota wysokie, podwórze umiecione, a po dwu stronach zastawione pługami, radłami, bronami, wozami i różnymi gospodarskimi sprzętami, przed stodółką były cepy i szufle, w obórce napasione krowy i cztery wołki w jarzmach; w sadzie zaś śliwy i jabłonie gną się pod ciężarem owoców, ku południowi stoi szereg ulów, a na drobnej, gęstej murawie bieli się gładko rozciągnięte płótno, warzywo wolne od chwastu na grządkach bujnie rośnie, a dalej złotem połyskuje łan pszenicy; w izbie chędogo a nie ubogo, kądziel owinięta białym lnem, mleko pieni się w kilku naczyniach glinianych, ławy i stoły pomyte, na ognisku wieczerza na węglach czeka zgromadzenia się rodziny. Wszędzie widać pracę, błogosławioną pracę, wszędzie spłynęła rosa niebieska na znoje i trudy ludzkiej skrzętności, sądzić łatwo, że oszczędność, gorliwe i cierpliwe zabiegi i żarliwa modlitwa, sprawiły tę błogą obfitość. Tych Boskich darów próżniactwo i przepych pojąć, skosztować, ocenić nie u-

mieją; mierność cnotliwa wie, że swoboda okupiona pracą jest bogactwem prawem, pokora i spokój towarzyszą jej. I był też spokój w tej chacie, chociaż w niej ani próżno, ani cicho nie było, gdyż około hożej i dorodnej matki uwijało się sześcioro dziatek: rumiane ich lica, żywość w czarnych oczach, ciemne włosy, głosy wesołe nadawały im lubą jednostajność, któ-

ra się mile i wyraźnie zlewała w podobieństwie z rodzicami. Ojciec silnej postawy a męskiej piękności, wiekiem poważniejszy od swej towarzyszki, w pierwszej młodości poszedł był na Hajdamaków, zemścić się na nich obrazy Boga i ojczyzny: odbijał się na nim blask odwagi, urok szczęścia, powaga pracy; wiele ukochał na ziemi, a przecież pragnął nieba. Chociaż chłopięta drobne, zaganiał ich już do roboty, brał z sobą w pole, matka równie maleńkie rączki dzieweczek składa do pa-

cierza, do igiełki, do przędzenia, tylko jednej w kolebce niczego jeszcze nie uczy; ale ona, czy do Aniołków się śmieje, czy sama jest aniołkiem, któremu skrzydełek nie widać, nie wiedzą; błękit oczu i złote pierścienie płowych włosków, usteczka wdzięczne, białość przezroczysta kształtnego ciałka, wszystko różni ją od innych; rośnie, chodzi i mówi, a wszystko dobrze i ślicznie; ojciec pogląda z rozrzewnieniem, niekiedy rękę swą położy na główce, a dziecina klęka i główkę nachyla; ona nie wie co to i nie pyta, ale czuje że błogosławieństwo. Matka kocha, do łona tuli, a w najczulszych pieszczotach nieśmiała, z tamtemi cały dzień się napracuje, nakłopoci, nagada i choć wieczorem po trudach usiądzie przy niej i patrzy jej w oczka jakby w gwiazdę pociechy i zapyta czasem coby chciała? a ona się uśmiechnie i nigdy nic nie chce; przyjmuje, dziękuje, ale nie żąda, nie szuka, nie pragnie niczego; mało mówi, tylko od rana do nocy uważa jak matce co ułatwić, usunąć, jak pomódz; mili się ojcu, znosi, służy mu ile podołają drobne rączęta, braciom i siostrom ustępuje, wszystkiem się dzieli, czeladź nawet lubi przy pracy słowem łagodnem, śpiewką pobożną pokrzepić, lub z nią ochoczo robotę łatwą podejmie.

Każdy miał tam sobie obowiązek zadany; matka powierzyła stado gęsi najmniejszemu synowi, aby je nad rzeką pasał; nie pilnował ich bacznie, zawsze rozproszone i spłoszone, nie umiał potem zwołać i zgromadzić, matka się często umęczyła i niekiedy gniewała. Zawsze anielska dziecina za niego ją przepraszała, aż razu jednego prosiła pokornie, aby odtąd na nią to dane było; ale nieostrożnością chłopięcia ptaki zdziczałe! daleko od domu! i nad samą wodą! jak to będzie? — a lubej i mądrej dziecinie odmówić trudno, prawie niepodobno; idzie tedy i codzień chodzi boso i w białej koszulce, a gąski powolne nie uciekają i przed mrokiem wracają, a berło jej to gałązka czeremechy lub leszczyny. Już od kilka dni maleńka ze wschodem słońca szła w pole daleko, pochmurne było niebo; nie rozpatrzyła się, z razu cała zajęta skromnieniem niekarnych swoich poddanych — wnet samotność, dotąd nieznana, mgłą tęsknoty zasępiła pogodną twarzyczkę, aliści siódmego poranku, jutrzenka wspaniała roztoczyła purpurowe promienie, miliony iskier z głębi Skawy wyskoczyły ją witać, góry to błękitną, to fioletową barwę przybrały, lasy umajone żywą zielonością rozpostarły swe cienie, każdy przedmiot wydatnym i zbliżonym się zdawał, przyrodzenie wszelkiej piękności powabem ogarnęło świat rozbudzony. Pastuszka nasza odurzona światłem, zachwycona, milcząca, wszędzie okiem sięgała, nigdzie nie odpoczęła, serce jej wezbrane; aż tu pod gajem spostrzegła wieżyczkę lichej kapliczki; bieży pędem, ona, co nigdy nie ciekawa, nigdy się nie śpieszy, bieży gołą nóżką po roli, po piasku, ponad rzekę i dobiega. Wątpić nie może, to kaplica, bo krzyż na wierzchu, ale wnijść ani myśleć ani nawet dojrzeć co w niej; kamienie, ciernie i ziele wysokie zarastały

wchód do niej; to ją nie zraża; poważnie nagina, łamie rączką pokrwawioną ostatnią łodygę, z trudnością wyrywa i wchodzi ponad szczątkami zawalonego ołtarza krzyż, a na nim Zbawiciel. — Dziecina upada na kolana, rączki składa na piersiach, wznosi smętne oczy zalane łzami i głosem wdzięcznym i żałosnym: „Tak Cię to Samego zostawili, mój Panie!“ zawołała;

„nikt Cię nie pilnuje, nikt z Tobą nie rozmawia — tak Ci tu smutno i ciemno i głodno. — Już Ci tak nie będzie, mój Jezu! Ja Cię tu ubiorę, nakarmię, ja Cię kochać będę, bawić się i płakać chcę z Tobą.“ — I dnia drugiego koszulkę białą włożyła na Boski wizerunek, uplotła wianek z stokrotek, na koronie cierniowej zawiesiła, zamiotła kapliczkę, posypała wonnymi kwiatami ołtarz i połowę swego chleba i jagody w koszyczku postawiła, a na progu siedząc, czekała; a gdy słońce zachodziło, powsta-

ła: „dobra noc Ci, mój Panie!“ rzekła, słodkiem wejrzeniem żegnając obraz Zbawiciela; „wrócę, jutro i pojutrze“, wrócę i zawsze przy Tobie i z Tobą zostanę; już Ci nie będzie smutno, ciemno i głodno „póki ja żyć będę.“ — Wiernie danego dotrzymała słowa, dnie całe doglądając gąsek, a patrząc na krzyż, mówiła, śpiewała, kapliczkę ozdobiała, a często, bardzo często wracając w południe, zastawała w niej modlącego się żebraka lub pielgrzyma, który dzięki składał za pokrzepienie się niespodziewanym posiłkiem, a jej się lubo na sercu robiło.

Aż tu dnia jednego, już w późnej jesieni, wypędzała gąski z podwórza, kiedy matka rzekła: „Dziś ostatni raz pójdziesz w pole.“ — Pobladły rumiane lica dziecięcia, drżącym głosem spytała: „Matulu, kiedy tam wrócę?“ — Na wiosnę dopiero! — Pobiegła do chaty, otworzyła skrzyneczkę i wyjęła z niej kilka czerwonych jabłek, które do koszyka włożyła i pomału szła w pole, rączką ocierając łzy rzęsiste; a pognawszy stado na zwykłe miejsce nad rzekę, pobiegła do kaplicy. Tam miasto wesołego codziennego powitania, łkaniem przerywając mowę, tak się odezwała: „Czy nie wiesz co się stało, o mój miły Panie? czy widzisz jak ja płaczę, ale płacz nic nie pomoże; matki muszę słuchać, już nie wrócę! całą zimę do Ciebie nie wrócę! znów Ci zimno i smutno i głodno będzie; ostatni raz jabłuszka Ci moje przynoszę i sukienkę ciepłą“ — a odwiązując sukmankę zimową z siebie zdjęła, powiesiła na krzyżu i nią otuliła Jezusa i cały dzień wzdychając i narzekając tkliwie, żegnała ulubionego, jedynego swego Towarzysza. — Już się ciemnieć poczęło, dziewczynka odejść miała, kiedy głosem wdzięcznym, poważnym, cichym i pełnym imię jej zadrzało uroczyście pod sklepieniem kapliczki; bez trwogi oczy wzniosła, patrzy na Pana i czeka. „Córko Moja! na Mnie kolej poczęstować cię i ustroić; zapraszam cię jutro do Siebie na królewską ucztę i królewskie dostaniesz szaty i przy Mnie siedzieć będziesz; czy przyjdziesz?“ — „O przyjdę, mój Jezu, ale gdzież mi iść każesz, czy tutaj?“ — „Do nieba, nie tutaj; chcesz-li być u Mnie, to umrzeć musisz.“ — „O ja chcę umrzeć i być u Ciebie, mój Boże.“ — I dziecina wolnym krokiem szła ku domowi, paluszek na czole trzymała, oczka ku ziemi spuściła i rozmyślała; pokój radosny malował się na jej wdzięcznym obliczu; i weszła do izby, gdzie grono rodzinne już koło wieczerzy się krzątało; na ławie wskazano jej miejsce, ale ona wsparłszy główkę na ramieniu ojca, cicho mu szepnęła te słowa: „Nigdym cię, ojcze, o nic nie prosiła; przyrzeknij, że mi nie odmówisz, o co cię proszę.“ — „Przyrzekam“, odrzekł zdziwiony. — „O nie mów głośno, by matula nie słyszała mojej prośby; daruj mi trumienkę, masz deski suche gotowe, zrób mi dziś jeszcze trumienkę; — pierwsza i ostatnia moja prośba.“ — Ojciec radby się uśmiechnąć i w żart obrócić tę mowę, ale dziecię poważnie i z litością na matkę wskazało, rączki błagalnie złożyło i zadrżała mu łza w oku; powstał, wziął toporek i wyszedł. — Dzieweczka pocałowała

braci i siostry, obłapiła kolana matce i do paciorka uklękła, a wszyscy spali, nim ona go skończyła. — W komorze przed świtem leży na ziemi trumienka; dziecina oblekła białą koszulkę, włożyła wieniec zielony na swe złote kędziorki, i czekała przebudzenia rodziców; a gdy się ocknęli, zbliżywszy się do nich, jak zwykle: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!“ wyrzekła. — Odpowiedzieli: „Na wieki.“ — Ona wtedy uklękła, a przymilając im się i tuląc główkę do ich łona: „Żegnam was, drogi ojcze, kochana matko; Jezus mnie do Siebie zaprosił; nie płaczcie; wyglądać was będę w niebie!“ Zadumieni nie pojmują znaczenia tych słów, jak się im często niepojętą zdawała ta luba dzieweczka. A ona wraca do komory i lekko drzwi zawiera. Rodzice smętni garną się jednak do pracy, nie mówiąc i słowa do siebie, aż tu gdy mają zaczynać modlitwę poranną z dziatkami i czeladzią, słyszą wszyscy anielskie pienie, głosy niebieskimi wdzięcznie wtórowane. Matka struchlała, chwiejąc się, biegnie, otwiera drzwi i widzi dziecinę swoją ukochaną leżącą w trumience, bledziuchne lica, oczęta zamknięte, ręce na krzyż złożone, uśmiech nadziemskiej rozkoszy na ustach koralowych. — „O Boże!“ krzyknęła żałośnie, „umarła! myśmy jej nie byli warci“; i padła na ziemię, duszą i wnętrznościami bolejąc. — „Niewiasto!“ zawołał mąż podejmując ją z wolna, „tyś matką Anioła!“ i wyrzekł uroczyście z uwielbieniem i rozrzewnieniem: „Bądź odtąd siostrą moją a panią.“

GĘSI.

Ni stąd ni z owąd nagłe zdjęte trwogą,
Gęsi pod blizkim zerwały się lasem,
I wielką przez wieś uciekając drogą,
Z strasznym leciały hałasem.

„Cóż to za głupstwo z takim krzykiem wpadać“,
Tak zlękły kogut z wzniosłej woła tyki;
„Nikt was nie myśli ni gonić, ni zjadać,
Po cóż więc, po co te krzyki?“

„Alboż my wiemy, cóż się dzieje z nami,“
Rzecze mu jedna pędząca w odwodzie,
„My tylko lecim za temi gęsiami,
Które tam krzyczą na przodzie.“

F. M.

Ratusz w Poznaniu
zbudowany za króla Zygmunta I między rokiem
1511 a 1520.

Czarownica.

Powieść z przeszłego wieku.

Przywlekło się pewnego razu, nie wiedzieć skąd, albo raczej z całego świata, babsko jakieś do wsi pana Podstolego, nie mogąc się nigdzie na komornem pomieścić, ukleciło sobie pod lasem z gliny i gałęzi lepiankę; w niej zamieszkawszy, stała się wkrótce postrachem dziatek wiejskich; matki i babki poniechawszy kominiarzy i topielców, nią kwilące się dzieci uśmierzały. W samej rzeczy wychodziła często o kiju chleba żebrać. Lubo zaś kij był jeżem obłożony i kuty ostro, trudno się mogła psom ognać; nawet parobcy poczytywali za złą wróżbę z nią się spotykać — jeżeli któremu przekroczyła drogę, żegnał się Krzyżem świętym, a ją biczem z bliska i z daleka śmigał, póki dostawał. Nie miała więc ona staruszka za co być dobrej woli na gromadę.

Czuł też każdy, że gdyby w jej mocy było, wszystkich by zaraz w łyżce wody utopiła.

Niezadługo przypadło na oną wieś wiele złego: gdzie niegdzie po chałupach dziewki namiętosiwszy wymion krowich z próżnymi szkopcami odchodziły. Gdzie indziej obfity dój w garnkach skwaśniał. Kmieciom, co wrócili od furażów, szkapy wyzdychały. Jednej matusi synaczek, którego zawsze na przypiecku pielęgnowała, zakrztusiwszy się, duszę wykrztusił.

Wróżył kalendarz deszcze, stronami chmury pękały, tam ciągle była susza. Ksiądz przypisywał to karze Boskiej za grzechy, z tem wszystkiem gromada zgrzytała na czarownicę.

Jednego dnia przed świtem parobcy idą na pańskie, spotykają babsko zgrzane jakieś, zziajane, ledwie nogi na kiju wlecące; nie borgując obces uderzają w babę, jak w dym: „Dopieroż to z czartowskiej stypy! Ty — ty to biedę nam kuszysz.“ Szarpią, chwytają i prowadzą do dworu. Nie było pana Podstolego, wyjechał był na sejmik deputacki. Pod niebytność pańską podstarości pełno-

mocnie kańczugiem władał. Miał on dawno chrap na babę, z pierwszego mu się niepodobała momentu i żeby nie pan, od razu by ją był ze wsi wyświecił. Gorącem prawem każe ją w gąsior pakować. Nie odpowiadała, drżała, krztusiła się; dla dojścia prawdy wzięto ją na pytki. Kiedy bito, a krzyczano, powiedz, żeś czarownica, potakiwała: ,,tak, tak czarownicam!“ Skoro pofolgowano, zapierała się. ,,I pókiż tego będzie, zgrzytnął podstarości i pokręcił wąsa. ,,Chłopcy na staw z nią.“ — Alić, oto bicz trzasł. Pan Podstoli już był przy wrotach. Zdumiony, co by znaczyła owa wrzawa w gromadzie, a w środku niej babsko na pół trup, zapytał.

— Czarownicę mamy — odpowiedziano. Podstarości prosił, aby natychmiast spławić ją kazał.

Pan Podstoli nie lubił gorącego prawa; swojej kreski nie dał na to, owszem rozkazał babę wolno puścić. Powstała wrzawa w gromadzie; odgrażano się, zebrawszy dzieci w opałkę, pójść w świat za chlebem, ponieważ pan dopuszcza, ażeby jedno babsko całą wieś głodem wymorzyło. Powszechnym krzykom trzeba było uledz. Przyrzekł im tedy Podstoli, że sprawy płazem nie puści i nie na dłużej ją odłożył jak do jutra. Tymczasem na zakamieniałą jawnogrzesznicę miasto kańczuga, użył dobroci i łagodności. Powoli wmykał się w poufałość baby, nakoniec prosił, jeżeli co umiała, żeby i jego nauczyła. Na te słowa pada mu do nóg, przyznaje się, że jest czarownicą; plecie, że ją własna matka postrzygła, urznęła jej nożem nad samem czołem trzy włosy, które na wiatr rzuciła, toż pomruczawszy różne zaklęcia i rzekła do niej: ,,Kochana Regino, masz skarb nieprzebrany, bieda ci nie dokuczy; masz i bicz na złych ludzi. Wyjęła z zanadrza słoik jakiejś maści i funcik burego proszku; kazała przed iściem spać, maścią się wysmarować, oraz szczypkę proszku zażyć. Gdy tego obojga dopełniła, od razu mrzeć zaczęła. Toż dziwne rzeczy się z nią działy. Wciornasty zajechał po nią na ożogu, potem wołał: wio! wio! zacinał raz i drugi biczykiem, w okamgnieniu stanęli na łysej górze; tam się wyhasała z paniczami, czarnego capa głaskała za brodę, mówiąc kosiu! kosiu, słowem wszystko jej się ziściło, co jej matusia przepowiedziała; ona też podług jej nauki pilnie strzegła lewą nogę pierwej sunąć jak prawą, tudzież żegnała się od żywota na lewe ramię, z lewego na prawe, dopiero na czoło w imię archanioła archaniołów, pana podziemnego świata i hetmana wszystkich władz piekielnych. Mam lat sześć i sześćdziesiąt, kończyła baba, a na ówczas ani piętnastu nie miałam; nie pamiętam zaś żebym choć jednę sobotę opuściła jechać na łyso-górską biesiadę, ale żem nikomu nie szkodziła, na to jestem nie raz, ale tysiąc razy gotowa przysiądz.“

Pan Podstoli słuchał tych banialuk z większą uwagą, niżby się kto mógł spodziewać po nim. Owszem oświadczył gotowość zostania czarownikiem. Trzeba wiedzieć, że podstarości zaczaiwszy się pode drzwiami, całej tej rozmowie nadstawiał ucho; śmiał się w duchu, gdy się ba-

Sobotnie słonko.

Sobotnie słonko.

Na dworze burza od piątku
Z deszczem szalała,
A w chacie — Matka Dzieciątku
Koszulkę prała.

Skończywszy, spojrzy: na dworze
Świat w zawierusze...,
— „Gdzież Ci koszulkę mój Boże
Teraz wysuszę?..."

Wtem się rozjaśniać zaczyna;...
Już po kłopocie!
I Marya koszulkę Syna
Wiesza na płocie.

Za Matką wypełzło z sieni
Dzieciątko gołe,
I już się w bujnej zieleni
Bawi wesołe.

Bóg wstrzymał deszcz z zawieruchą,
I dał słoneczka,
By wyschła całkiem na sucho
Dlań... koszuleczka.

Ach, susz się prędko dla Niego!
Bo drży Dziecina...,
A ta koszulka, to Jego
Jedna, — jedyna!...

Wiatr pilnie wilgoć z niej spija,
Słonko blichuje...,
I już ją z płotu Marya
Suchą zdejmuje.

Tak, suchą! Aż w chwil niewiele
Znowu deszcz leje!...
Lecz Jezus czystą w niedzielę
Koszulkę wdzieje!...

Odtąd nam w każdą sobotę
Przez wieków tyle —
Czy deszcz, śnieg — słoneczko złote
Świeci — choć chwilę!...

ba spowiadała, tusząc, że się Jegomość o swojem niedowiarstwie przekona; ale jakże się zadziwił, skoro go zaleciało, że sam zapisał się w to bractwo. Wtem pan Podstoli babę odesławszy po mastyki, kazał przyzwać wójta i przysiężnych, a wszystkim utaić się w izbie pobocznej. Baba powróciła, wysmarowała się maścią i wsypała do gęby garść proszku. Pan Podstoli udał jakoby to samo uczynił. Rozmarzyło babę, rzuciło o ziemię. Nuż chrapać, wrzeszczeć, ciskać, przewalać się, pienić się, robić piersiami. Pan Podstoli otworzył drzwi, okazał ją wszystkim w tym stanie. Gdy się baba wyszumiała i do siebie przyszła, jęła przypominać p. Podstolemu, co się działo na łysej górze, jak hasał, jak stare wino spijał, jak się pieścił z kosmatym.

Pan Podstoli dawszy się jej wygadać, przekonał ją świadkami, że z tego tam miejsca nie była się oddaliła ani na krok jeden, po powietrzu nie bujała itd. Ażeby zaś jej błąd na oczy pokazał, zadał maści i proszku brysiowi folwarcznemu, który także się wściekał, taczał, pienił, a na ożogu nie skakał.

Dopieroż wszystkim po kolei wytarł kapitułę. Babę odesłał na spowiedź do księdza, gromadzie nakazał babie basarunek zapłacić. Podstarościemu pogroził odprawą; nakoniec przepowiedział deszcz, a gdy ten w samej rzeczy niezadługo lunął, ażeby go nie brano za większego jak babę, dyablarza, wytłómaczył na powietrzomierzu z opadania się i wznoszenia żywego srebra, znaki rozmaitej pogody; rozszerzając się nad tem, jak często prostota bierze za dziw tajemnice — i skutki fizycznych przyczyn, sobie nieznanych.

Skąd pochodzi przysłowie „sprawić komu łaźnie?“

Marcin Gallus pisze o Bolesławie Chrobrym, iż młodzieńców, których chciał napomnieć lub ukarać, do łaźni królewskiej wprowadzano, a król kąpiących się z nim karał jako ojciec synów. Ze starszymi tylko na słowach się ograniczał, młodszym chłostę do słów dołączał. Stąd poszły przysłowia: sprawić komu łaźnię, dać komu ścierkę. Wielki ks. Witołd do łaźni chodził prawie codziennie. Jagiełło używał łaźni co dzień trzeci. Papież Eugeniusz IV pozwolił księciu Świdrygielle, aby mógł dla zdrowia nawet w niedzielę łaźni zażywać. Używał częstej łaźni parowej król Zygmunt I i syn jego Zygmunt August. Ale był to ostatni z królów polskich zwolennik tej staropolskiej kąpieli. Po nim Walezy Francuz, Batory siedmiogrodzianin, Zygmunt III wychowany w Szwecyi, kąpali się w wannach. Górnicki daje nam taki obraz używania łaźni polskiej w XVI wieku: „W łaźni, jeden się maże gorzałką i mydłem, drugi maścią od urazu, więc ten pusz-

cza bańki, a ów siecze się winnikiem, zasię woła jeden zalej, a drugiby rad, żeby drzwi uchylono" itd. W pamiętnikach XVI wieku czytamy, iż łaźnia publiczna był to budynek drewniany z izbą opatrzoną piecem ulepionym z gliny i kamieni, w którym na ogień kładziono kamienie, a na rozpalone wodę lano, z której para otaczała obnażoną osobę. Łaźnie takie wydzierżawiano balwierzom, kładąc im warunek, aby w pewne dni w roku otwierali darmo dla uczniów szkół i ubogich. Prawo bezpłatnej kąpieli w łaźniach polskich mieli żacy (tj. studenci) i ubodzy. W wieku XVII słynęła dziwami swego urządzenia łaźnia pińczowska Wielkopolskich, której opis wierszowany wyszedł w oddzielnej broszurze. Wodotrysk tak jest w tej łaźni opisany:

Kiedy się tkniesz rzeczy jednej,
Puści się deszcz niepodobny,
Z góry i z ścian, z pawimentu,
I z każdego instrumentu,
Który w sobie wodę nosi,
Co trzydzieści wód przenosi.

Jeszcze w wieku XVII każde miasto polskie, wieś i dwór wiejski miały swoją łaźnię podług odwiecznego sposobu urządzoną. Gdy jednak za Sasów opanowało naród naśladownictwo obyczajów zachodniej Europy, łaźnie parowe staroświeckie wyszły wszędzie z użycia.

Złote myśli i zdania.

Trzy są tylko źródła bogactwa dla każdego narodu, a temi są: przemysł rolniczy, przemysł rękodzielny i przemysł handlowy.

Cały sekret, żeby być bogatym, leży w ułożeniu swych rozchodów tak, żeby te nie przechodziły trzech czwartych przychodów, odkładając z nich $^1/_4$ na ulepszenie przyszłości. Trzeba sobie odmówić wówczas niejednej przyjemności, ale kapitał powiększa się co rok. Człowiek, co ma tylko pięć marek na dzień, a żyje z trzech marek 75 fen., jest bardzo bogatym, zaś ten, co ma 10 milionów przychodu na rok, a wydaje 11, jest bardzo ubogim i umrze na śmieciu.

Trzy są źródła produkcyi, równie dla narodu jak i pojedynczego człowieka. A te są: praca, kapitał i ziemia ze wszystkiemi siłami przyrodzenia. Stąd wynika, że tylko są trzy rodzaje przychodów dla uczciwego człowieka: zarobek za pracę, procent od kapitału i czynsz z ziemi.

Mieszkanie.

Mieszkanie wywiera bardzo poważny wpływ na człowieka, a w szczególności na kobiety i dzieci. Wilgotne, brudne — szkodzi zdrowiu, jest rozsadnikiem różnych chorób; — ciemne, ponure działa na nerwy, sprzyja rozwijaniu się złych instynktów — dla tego starać się powinien każdy o ile

to możliwe, o mieszkanie jasne, suche, z widokiem pięknym na pola, lasy. Lepiej ubrać się skromniej — odmówić sobie niejednej, niekoniecznej do życia przyjemności, a mieszkać dobrze.

Najzdrowsze mieskanie jest słoneczne, a więc od południa — na piętrze, gdyż wyżej i wilgoci niema i powietrze czystsze — także jaśniej. Koniecznością dla zdrowia utrzymywanie pedantycznej czystości w mieszkaniu — wietrzyć dużo i często. Latem dla tego stale okno mieć otwarte — zimą nie zaklejać okien papierem, jak to się często dzieje, ale o ile powietrze pozwoli, otwierać na czas jakiś i rano przy sprzątaniu, i wieczorem przed spoczynkiem. Dobrze jest rano wietrzyć wtedy, gdy się w piecu pali, gdyż powietrze się wtedy lepiej odświeża. Mieszkanie dobrze przewietrzone nie tylko zdrowiu korzyść przynosi, ale i kieszeni, gdyż sześć razy mniej spotrzebuje opału, — czyste bowiem powietrze 6 razy prędzej się ogrzewa, jak zepsute. Na sypialnię wybiera się pokój największy, ile możności od południa, a nie przetrzymuje resztek pokarmów, szczególniej rzeczy, które ostrą woń wydają, jak np. kapusty, sera itd. Jeżeli większa liczba osób śpi w sypialni, powinien być w nocy piec otwarty. Podłoga najodpowiedniejsza w mieszkaniu malowana, bo nie jest zasiękliwą, jeżeli przecież nie jest malowana, baczyć należy, aby przy szorowaniu nie lać zbytnio wody, aby takowa nie dostawała się szczelinami pod deski i tam nie była przyczyną gnicia — skutkiem znów czego złe skutki dla zdrowia. Malowana podłoga powinna być w sypialniach i w pokojach, gdzie dużo osób przebywa, codziennie wycierana wodą. Czynność ta powinna być starannie robioną, powinna objąć każdy kątek pokoju, nie tylko środek, jak się to często dzieje. Bardzo szkodliwem jest posypywanie podłóg czy to w mieszkaniu, czy w sieni albo w kuchni, piaskiem — który zatrzymuje wszelkie nieczystości z zewnątrz wnoszone i w mieszkaniu powstałe.

Lęgną się w nim i gnieżdżą pchły, stonogi, karaluchy i różne pleśnie. Przy chodzeniu szczególniej kobiet, przy zamiataniu podnoszą się z piasku tumany kurzu i wirują w powietrzu, wdychane do płuc mieszkańców i osiadające na ścianach, sprzętach, pokarmach i napojach i wszystkiemi temi drogami dostające się do organizmu. Zapalenie gardła, płuc, nieraz i suchoty płucne, zapalenie oczu zawdzięczają często temu kurzowi z piasku swe powstanie.

Ściany trzeba omiatać z kurzu często, ale dziać się to powinno przy oknach otwartych i gdy nikogo w pokoju niema; osoba zaś, która tę czynność uskutecznia, powinna mieć głowę chusteczką okrytą.

W każdem mieszkaniu też winny być spluwaczki, najlepiej z wodą i zakryte, aby muchy nie siadały na plwociny, co jest nieapetyczne i niebezpieczne w razie, gdy plwociny pochodzą od osób chorych. Plucie na podłogi jest obrzydliwe. Nie obojętny też jest kolor tapety, albo malowania — i tak, w mieszkaniu ciemnem stosować trzeba kolor tapety jasny — w jasnem,

Teatr polski w Poznaniu
zbudowany ze składek dobrowolnych.

ciemny. — W sypialniach i dziecięcych pokojach unikać jaskrawych kolorów, gdyż dla ócz szkodliwe. Najlepiej, gdy sypialnia jest olejno malowana, bo się ściany zmywać dają. Sprzęty i meble dobrze zastosować do obszerności izb; za wiele miejsca nie powinny zajmować, by nie zmniejszały zawartości powietrza i nie zawadzały przewietrzaniu. Szafy nie powinny być do ścian zupełnie przysuwane, łóżka często odsuwane, a sprzęty wszelkie starannie codziennie okurzane. Łóżko po posłaniu nie trzeba okrywać zaraz kołdrą, ale zwietrzyć przynajmniej godzinę. Umywalek, dla uniknięcia wilgoci, dobrze jest nie stawiać w sypialniach — pilnować także czystości stolika nocnego, w którym nieraz pleśń się zapuszcza i w którym naczynie nocne nieraz cuchnące wydaje wyziewy.

Na szczególniejszą uwagę zasługują zwierciadła. Polewa ich pod szkłem zawiera wielką ilość rtęci — jest to metal lotny i zawiera silną truciznę. Działa szczególnie szkodliwie na zęby i kości szczęki. Dla tego zwierciadła nie powinny znajdować się w blizkości łóżek, albo stać i wisieć w blizkości pieca, gdyż rtęć przy wyższej temperaturze ulotnia się i z powietrzem wdychanem, miesza. Firanki, portyery, kotary itp. ozdoby mieszkania, mają te złe strony, że utrudniają przewiew powietrza, odbierają dużo światła i przyjmują wiele kurzu, który zdrowiu bardzo szkodliwy. Potrzeba je często okurzać — prać — i nie zawieszać, gdzie nie konieczne. Kwiaty pachnące w pokojach odurzają i wywołują bóle głowy — doniczkowe kwiaty miłe są dla oka, ale przesycona wilgocią ziemia wydaje często dużo pary wodnej i przykrą, a szkodliwą stęchliznę.

Bardzo niewłaściwe jest trzymanie w mieszkaniach, a szczególniej w sypialniach, psów, kotów albo ptaków — zwierzęta wogóle zanieczyszczają bardzo powietrze. W mieszkaniach, a szczególniej w łóżkach nie należy przechowywać brudnej bielizny, a bardzo naganny jest zwyczaj, kładzenia pończoch pod poduszkę na noc. Nie suszyć też nigdy ani bielizny, ani pieluszek w sypialniach, także nie palić tytuniu — a jeżeli palenia uniknąć nie można, przed położeniem się na spoczynek dobrze mieszkanie zwietrzyć. — Jeżeli zachodzi potrzeba światła w nocy, dobre jest zwyczajne pływatko, albo świeca wstawiona w otwarty piec. — Płomień bowiem potrzebuje dużo powietrza.

Praktyczne rady w gospodarstwie.

Leczenie choroby zwanej pomorem drobiu. Bardzo pomocny środek w chorobie zaraźliwej drobiu, objawiającej się wysiąkiem z nosa i zatkaniem tegoż, jest pędzlowanie jodyną. Jeżeli ma się do czynienia z młodym drobiem, dolewa się jednę szóstą gliceryny. Choroby wewnętrznej pędzlowanie nie usunie, utrzy-

muje jednak dziób i podniebienie w możliwie najlepszym stanie, a tem samem ułatwia drobiowi przyjmowanie pożywienia, więc nie dopuszcza do zbytniego wycieńczenia. Gdy równocześnie postaramy się o pożywne i miękkie jedzenie, a mleko podamy za napój, to dopomożemy naturze do zwalczenia choroby. Zapuchnięte oczy przemywać należy octem, oliwą, spirytusem lub wodą używaną w chorobach oczu ludzi. Środki te stosują Francuzi w zakładach chowu drobiu.

Dobry sposób na wytępienie gąsiennic na kapuście. Posypać kapustę solą czerwoną gdy wielka rosa, albo przed deszczem, albo sól czerwoną rozpuścić wodą i skropić kapustę. Powtórzyć tę czynność dwa do trzech razy, a gąsiennice zniszczeją.

Aby obfity zbiór ogórków uzyskać, trzeba o to zawczasu się starać, a więc zagony pod ogórki przeznaczone, trzeba już na jesień i w zimie przygotować. Zagon przygotowuje się w ten sposób, że w bruzdach lub ścieżkach obok zagonu wybiera się ziemię na jedno pchnięcie łopaty głęboko i wyrzuca na środek zagonu tak, że przez to zagon nabiera kształtu wypukłego. Następnie wzdłuż grzbietu zagonu wybiera się 20 cm. szeroką bruzdę, w którą to bruzdę wlewa się na każde 3 metry długości jedną konew ogrodową (około 20 litrów) płynnych odchodów ludzkich. Potem bruzdę tę wypełnia się kompostem lub też ziemią inspektową i pozostawia się zagony, aż do czasu sadzenia ogórków.

Na pchły ziemne najlepszem środkiem jest superfosfat, także mąka z kości miałko osiana, i posiana na zagonkach w ogrodzie warzywnym.

Chcąc osiągnąć obfitość owocu, trzeba w porze kwitnienia drzewa podlewać gnojówką rozcieńczoną z wodą.

Czyszczenie żłobów. Pył i szczątki karmy zanieczyszczające żłób sprowadzają często choroby o charakterze zakaźnym. Utrzymywanie żłobów w stanie czystym nie jest przeto tak małej wagi, jak się to niektórym wydaje. Przez zmianę zwierząt u żłobów mogą być przeniesione zarazki z jednych zwierząt na drugie. Aby utrzymać żłoby w stanie czystym, należy je przynajmniej raz w tydzień wybielić wapnem; przy żłobach cementowych lub kamiennych wystarczy obmycie czystą wodą.

Pojedynczy sposób wyhodowania nowych odmian kartofli. Chcąc wyhodować jaką nową odmianę w kartoflach, można to osiągnąć w następujący i łatwy sposób. Bierze się dwa do siebie we formie podobne kartofle, przekrawa je przez połowę, nie uszkadzając jednak przytem oczka czyli kiełka. Następnie owiązuje się łykiem mocno złożone razem i równo obie połowy. Ranę dokoła należy zasmarować ziemią i te tak razem skombinowane towarzysze wsadzić na dobrze staro umierzwionej ziemi. Dalej pielęgnuje się podług zwykłej metody w hodowli kartofli. Nowa odmiana będzie posiadała przymioty obojga rodziców połączone w jedno.

Sztuka na sztukę.

Humoreska.

Bogaty pan, chcąc syna swego ze światem obeznać, dał mu pieniędzy, sługi i cugi, i w dalekie wysłał kraje. Sam będąc przesądny i nierozsądny ostrzegał, aby z pomiędzy wszystkich ludzi szczególniej łysego i rudego unikał.

Długo paniczowi był dom w pamięci, głęboko utkwiły ojca przestrogi; wreszcie wzięła go chętka o ich prawdzie się przekonać, byleby go tylko nie wiele to kosztowało. W całej podróży nie wydarzyła mu się do tego żadna sposobność, dopiero gdy po kilku latach wracając do domu, przypadło mu nocować w jednej dosyć porządnej karczmie, w której napotkał od dawna upragnionego człowieka.

Nie uważając na przestrogi ojca, zapoznał się z karczmarzem rudych włosów i postanowił w karczmie u niego zabawić.

Rad mu był karczmarz, nadskakiwał jak mógł, a panicz nadęty, zadowolony zupełnie i przesadzonymi tytułami i uniżonością gospodarza, ,,dobrze, dobrze", na wszystko odpowiadał. Dano wieczerzę, nazajutrz śniadanie i obiad, wszystko wyborne, bo karczmarz był kiedyś kucharzem. Wychwalał wszystko panicz; wreszcie, gdy mu pochwał zabrakło, oddychając sobie, zawołał: dukata warta łyżka takich potraw!

Szczwany karczmarz z boku każe swej służącej rachować łyżki zjedzonych potraw. Rachowała i narachowała ich nie mało.

Po obiedzie panicz kontent, że mu się ze strony onego człowieka nic złego nie wydarzyło, w dalszą zabierać każe się drogę, a zadarłszy głowę do góry:

— Co się za wszystko należy? — zapyta.

— Sto dukatów — rzekł gospodarz — według własnej ceny pańskiej.

— Jakto? — zawołał panicz.

— A tak — odpowiedział karczmarz — sameś pan powiedział, że łyżka strawy warta dukata; takich łyżek zjadłeś pan sto, według rachunku mojej służącej, spodziewam się więc, że pan słowa nie cofniesz i co się należy zapłacisz; prócz tego to i to jeszcze do zapłacenia.

Gniewał się młodzieniec na nieludzkie i przesadzone żądanie karczmarza, lecz że wszystkie tłómaczenia i nawet prośby były daremne, zaś gotowizną długu zapłacić nie był już w stanie, powóz i konie w karczmie zostawił, a sam pieszo puścił się ku domowi.

Gdy tak idzie piechotą, spotyka powóz, a w nim łysego. Na taki widok rozgniewany i drogę i nieszczęście swoje przeklinając, ucieka w krzaki, bo sobie przypomniał, że mu ojciec i łysego strzedz się kazał.

Widząc to łysy, zadziwił się bardzo i kazał gonić panicza. Przyprowadzono nieboraka. Z trwogą i wstrętem opowiada swoje położenie i przestrogi oj-

ca. Słucha go łysy spokojnie, z niejakiemś jednak ubolewaniem. Nakoniec, nie odpowiedziawszy na to wszystko ani słowa, każe paniczowi wsiąść do powozu i prowadzić się do karczmy.

Gdy byli blizko wsi, w której to nieszczęście spotkało młodzieńca, kazał łysy stanąć, wysiąść paniczowi i czekać pode wsią na zawołanie; sam pojechał do karczmy.

Wszedłszy łysy do izby gościnnej, po zwykłem przywitaniu, gdy ujrzał na ścianie wiszącą ćwiartkę skopowiny, klepie karczmarza po łopatce i pyta się wobec wszystkich przytomnych:

— Co kosztuje ta ćwiartka?

— Dwa złote — odpowiedział zapytany, nie miarkując, że obcy ma nie skopową lecz jego łopatkę na myśli. Płaci mu zaraz łysy dwa złote, a na służących woła, aby schwycili karczmarza i wykroili mu łopatkę czyli ćwiartkę, którą codopiero kupił.

Posłuszni rzucili się na gospodarza. Bronił się nieborak jak mógł, że przecie nie swoją sprzedał łopatkę, ale skopową, na ścianie wiszącą. Łysy nie przyjmował jednak żadnej wymówki i kazał nóż pchać za skórę karczmarzowi.

Widząc, że to nie przelewki, chce rudy karczmarz życie swoje okupić, a wtem mu łysy przypomina obejście się jego z podróżnym paniczem. Przyznał się do wszystkiego i obiecał oddać, co mu się należało, nic sobie, nawet za sto łyżek potraw nie rachując, byleby mu tylko dali spokój i wolno puścili.

Łysy przystał na to, kazał zawołać zestrachanego panicza, a oddając mu powóz i konie, to ojcu dla przestrogi powiedzieć kazał: żeby na drugi raz był mędrszy a łysych i rudych nie sądził źle, bo między nimi trafi się zły człowiek jak między wszystkimi, ale Pan Bóg nikomu do koloru włosów ani łysiny nie przywiązuje dobroci albo nieuczciwości i największa obraza Boska, kiedy kto z powierzchowności albo ułomności ciała o drugim źle sądzi.

Ku rozrywce w wolnych chwilach.

1. Zabawa zapałkami.

I.

Z dziewięciu zapałek zrobić trzy czworoboki równej wielkości i równego kształtu. Jak to zrobić?

Kiedy goście dostatecznie głowy sobie nałamali i nie zdołali zadania rozwiązać, natenczas sam to uczyń, jak wskazuje rysunek.

Zadanie:

Rozwiązanie:

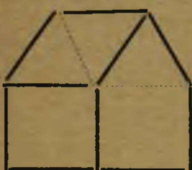
II.

Domek obok stojący zbudowany jest z dziesięciu zapałek. Zmień dwie zapałki w ten sposób, aby nastąpiła zmiana w położeniu domku, aby szczyt jego znalazł się z drugiej strony.

Zadanie:

Rozwiązanie:

III.

Figura poniższa, złożona z piętnastu i pół zapałek, przedstawia wieprzka bardzo smutnego. Przez przełożenie sześciu i pół zapałek zmień postać jego, aby wyglądał wesoło.

Zadanie:

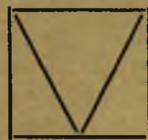
Rozwiązanie:

IV.

Z sześciu zapałek, ułożonych następująco, weź 3, ale tak, aby sześć pozostało.

Zadanie:

Rozwiązanie:

---

2. Zgadnąć, ile kto ma lat.

Jeżeli chcesz zgadnąć, ile kto ma lat, każ mu napisać na kartce miesiąc jego urodzenia liczbą (np. styczeń = 1, luty = 2, grudzień = 12) ty sam na kartkę nie patrz, bo co na niej napisano, to cię mało obchodzi; liczbę tę każ pomnożyć przez 2, następnie dodać 5, rezultat pomnożyć przez 50, potem dodać lata osoby, której wiek masz odgadnąć, a więc piszącej (powinna ona je dodać, aby nikt nie widział ile), od sumy tej odciągnąć 365, nakoniec dodać 115. W powstałej stąd liczbie będą oznaczały dwie po prawej stronie lata, pozostałe po lewej stronie miesiąc.

Przykład: Ktoś rodził się w maju i ma lat 32.

Maj jest piątym miesiącem, a więc oznaczamy go 5×2 = 10; + 5 = 15;×50 = 750; + 32 = 782; — 365 = 417; + 115 = 532.

5/32 = 32 lata 5-ty miesiąc, czyli maj.

---

3. Odgadnąć, którego dnia się kto urodził.

Każ osobie, której dzień urodzenia chcesz odgadnąć, aby datę (tj. dzień miesiąca) przez 3 pomnożyła, dodała do tego 5, sumę przez 4 pomnożyła, na-

stępnie dodała datę urodzenia (dzień), następnie dodała miesiąc urodzenia, oznaczając go liczbą (styczeń = 1; grudzień = 12); 20 odciągnąć i rezultat, jaki wypadnie, niech powie.

Rezultat ten należy następnie podzielić przez 13. Liczba, jaka wypadnie, oznaczać będzie dzień, a co pozostanie, miesiąc urodzenia.

Przykład: Ktoś urodził się 18 maja.

18
×3 pomnożyć
54
+5 dodać
59
×4 pomnożyć
236
dzień urodzenia 18 } dodać
miesiąc urodz. maj 5 }
259
—20 odciągnąć
podzielić przez 13/239 = 18
13
109
104
pozostaje 5

18 oznacza dzień, a 5 miesiąc, czyli 18 maja.

---

4. Ciekawe liczby.

Liczyć do biliona. Bilion, jest to milion milionów. Żeby wypowiedzieć „bilion", na to potrzeba zaledwie sekundy; ile jednakże potrzebaby czasu, aby do biliona doliczyć?

Odpowiedź: W minucie można doliczyć do 160. Przypuśćmy jednakże, że ktoś bardzo biegły doliczyłby w minucie do 200, na godzinę zatem do 12,000, w całym dniu (dzień i noc) do 288,000, w roku 105,120,000. Musiałby przez 9522 lat liczyć dzień i noc bezustannie i jeszcze do biliona by nie doszedł; brakowałoby jeszcze 47 milionów 360 tysięcy.

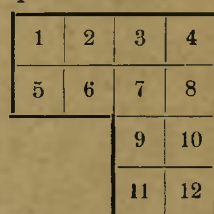
5. Dziedzictwo.

Pewien gospodarz umarł i pozostawił w spuściźnie czterem synom swoim pole, obemujące dwanaście morgów.

Pole to miało kształt taki:

Pole podzielone na morgi:

Synowie, stosując się do woli ojca, postanowili podzielić pole między siebie i to tak, aby każdy dostał nie tylko równą część pod względem obszaru, więc 3 morgi, ale także równą pod względem kształtu, a pojedyncze części miały zachować kształt całego gruntu. — Jak to zrobili?

Rozwiązanie:

Pogląd doroczny.

(Od 1-go sierpnia 1911 do 1-go czerwca 1912).

I znowu rok minął i przystępujemy do omówienia wydarzeń, których roku tego sporo — a więcej smutnych niż radosnych. Bo wyjątkowy też to był rok! — obfity w katastrofy żywiołowe i klęski różnego rodzaju. Susza niebywała — burze i powodzie, trzęsienia ziemi raz po raz po całym świecie się ponawiające, wybuchy wulkanów. Wtórzą tym kataklizmom i drożyzna niesłychana i strejki prawie ciągłe w różnych krajach — rewolucye i wojny — i pożary. Siła złego!

Nowy gmach „Katolika“ w Bytomiu.

Nie uprzedzając przecież wypadków zaczynamy jak zwykle od **Śląska** — siedliska Kalendarza naszego.

Mamy więc tu na **Śląsku** do zanotowania śmierć *ks. Biskupa Marksa* w sierpniu 1911 r. Przeżył lat 76, — urodził się w Opol-

Panna Ludwika Radziejewska.

skiem, księdzem był 53 lata. W r. 1870 objął probostwo w Miechowicach, gdzie pracował do r. 1892, aż go powołano jako kanonika do Wrocławia. Biskupem i sufraganem został ze względu na znajomość języka polskiego r. 1900. Był sprawiedliwym dla ludności polskiej, która chętnie słuchała Biskupa po polsku mówiącego podczas wizytacyi.

Niezadługo potem rozstał się z tym światem ostatni pastor polski i przyjaciel ludu polsko-ewangielickiego: *Jerzy Badura*, w Międzyborzu, powiecie sycowskim, mając lat 66. Gorliwy Polak, wychował dzieci swoje po polsku i niezmordowanie opierał się systemowi pruskiemu, dążącemu do wyrugowania języka polskiego w kościele ewangielickim, w powiatach kluczborskim, oleskim i sycowskim. Zmarły wydawał też między 1880 a 1890 r. we Wrocławiu pismo dla ewangielików polskich, ożywione szczerym duchem narodowym; pismo to przecież upadło, zabronione przez konsystorz protestancki.

W październiku odbył się pierwszy zjazd na Śląsku „*Związku kółek śpiewackich*“ *na Zadolu przy Ligocie* pod Katowicami, który udał się wyśmienicie pod przewodnictwem prezesa Związku p. M. Wolskiego z Bytomia. Popisy wszystkie wypadły bardzo dobrze, pogoda sprzyjała, a ludu przybyło razem z Kołami śpiewackiemi około 6000. Drugi zjazd odbył się 16 maja 1912 r.

W październiku odbyły się 2 ściśle z sobą złączone uroczystości: poświęcenie nowego gmachu „*Katolika*“ w Bytomiu — instytucyi znanej z pełnej poświęcenia pracy i wielkich zasług położonych w sprawie odrodzenia Górnego Śląska — i 25 lecie pracy na Śląsku p. *Ludwiki Radziejewskiej*, która choć nie walczyła piórem, nie była redaktorką, ale była i jest wszędzie tam,

† Józef Kościelski.

gdzie trzeba było pomocy i poparcia, czy to w „pomocy naukowej“, czy w towarzystwach kobiet, czy przy przygotowaniu do wyborów.

† Michał Więckowski.

Wybory tegoroczne do parlamentu nie przyniosły dodatnich rezultatów, Polacy 2 mandaty stracili. — W miejsce ustępujących posłów panów Napieralskiego, Korfantego i ks. Wajdy wybrano pana redaktora Dombka, pana Sosińskiego i ks. Pośpiecha.

† Jan Kniaź z Kozielska Puzyna, Kardynał, Biskup krakowski.

Mamy też do zanotowania pożar na kopalni „Litandrze“, w którym 8 ludzi życie straciło —

Zawalony dom w Inowrocławiu.

† Ks. Stanisław Stojałowski.

a w marcu tu i owdzie na kopalniach dzikie strejki.

Na początku maja szalała burza gwałtowna z wiatrem i gradem, która w niektórych okolicach obwodu przemysłowego wyrządziła olbrzymie szkody. Szczególnie ucierpiały Rozdzień-Szopienice.

WKsięstwo Poznańskie. W końcu lipca zmarł w majątku swoim Miłosławiu *Józef Kościelski*, człowiek niezwykłej miary, gorąco swój kraj miłujący, uczynny i zdolny. W życiu politycznem zmarły odegrał rolę wybitną jako poseł z ziemi kujawskiej od 1884—1894, w czasach tak zwanej polityki ugodowej. z której się przecież zawrócił widząc, że na błędnej znajduje się drodze. Mandat złożył i oddał się zupełnej pracy społecznej. W powiecie swoim uczynił dużo dla podniesienia kupiectwa i przemysłu polskiego. W ostatnich zaś latach rozwijał szczególnie działalność w „Straży", której był założycielem, i wiele jeździł po wiecach i zebraniach, wszędzie serdecznie witany. Dla młodzieży kształcącej hojną miał rękę, jak wogóle dla potrzeb narodowych. Odznaczał się także jako zdolny pisarz i wydał cały szereg poematów treści lirycznej i dramatycznej. Zgon jego szczery po sobie zostawił żal.

Tego samego miesiąca zmarł także w Poznaniu *Michał Więckowski*, dyrektor banku Spółek zarobkowych, zdolny finansista, członek różnych towarzystw oraz instytucyi oświatowych i dobroczynnych, człowiek prawy.

Najprzewielebniejszy ks. Biskup *dr. Likowski* obchodził w grudniu 1911 r. złoty jubileusz kapłaństwa, a 1 maja 1912 srebrny jubileusz biskupstwa. Oby Bóg dostojnego Jubilata Wielko-

† Ks. Markiewicz.

polsce długie jeszcze lata w zdrowiu i życiu zachował!

Niepodobna pominąć złotego jubileuszu Siostry Miłosierdzia przy zakładzie św. Józefa w Poznaniu, Wiel. Siostry *Barbary Zarembianki* — choć niemożliwie wyliczyć niezliczonych, a cichych dzieł jej poświęcenia w dziele miłosierdzia i dobroczynności.

We wrześniu obchodziło w Poznaniu *Towarzystwo Młodzieży Kupieckiej 90-letni jubileusz* swego istnienia. Uroczystość to w dziejach towarzystw i korporacyi naszych rzadka, to też wzięło w niej udział prawie całe społeczeństwo, pośpieszyli z życzeniami delegaci najrozmaitszych towarzystw i korporacyi handlowych i przemysłowych. Z dziejami bowiem Towarzy-

Kongres Maryański w Przemyślu. Dostojnicy Kościoła w uroczystym pochodzie.

stwa Młodzieży Kupieckiej jest ściśle związana historya naszego kupiectwa.

W październiku objął po ustąpieniu naczelnego prezesa v. Waldowa miejsce jego *dr. Schwartzkopff*, właściciel Zborowa.

Kopalnie soli w Inowrocławiu tak jak przed kilkoma laty spowodowały usunięcie gruntu pod murami nowo zbudowanego, przepięknego kościoła i jego częściowe zapadnięcie, tak tego roku spowodowały zapadnięcie się całego domu. Szczęściem, że katastrofa ta we dnie się stała i ludzie na czas ujść mogli — tak że z ludzi nikt nie zginął.

Galicya. W sierpniu *w Przemyślu* odbył się drugi *Kongres Maryański* przy udziale 7 Biskupów, bardzo wielu księży i dostojników świeckich. Liczbę uczestników obrad określono wogóle na 3000 osób. Wygłoszono szereg referatów, omawiających kwestye społeczne. Swoim poważnym, uroczystym nastrojem Kongres niezatarte uczestnikom zostawił wrażenie.

We wrześniu umarł w Krakowie *Książę Biskup Puzyna*, o-

Zakład naukowy w Chyrowie w Galicyi.

statni polski Kardynał. — Zmarły urodził się 1842 r., a w r. 1895 został Księciem Biskupem, a 1901 Kardynałem. Znany jest z tego, że podczas wyboru obecnego Ojca św. w imieniu cesarza austryackiego założył protest przeciw wyborowi Kardynała Rampolli, przez co sobie ściągnął niechęć i polskiego społeczeństwa i szerszego świata katolickiego. Odznaczał się jako kapłan budującą świątobliwością życia i wielką dobroczynnością. Za jego staraniem odnowiono katedrę krakowską, wybudowano nowy gmach seminaryum duchownego, małe seminaryum

Osada poprawnicza w Studzieńcu. Przy zajęciach szkolnych.

† Franciszek Kostrzewski.

la ubogiej młodzieży gimnazyal-
ej, bursę imienia św. Jana Kan-
ego dla kandydatów stanu na-
uczycielskiego. Odzyskał także
obra tynickie, a w Tyńcu od-
owił dawną opatówkę i prze-
naczył ją na letnie mieszkanie
la kleryków, których przez
vakacye sam utrzymywał. —
Kardynał Puzyna był postacią
niezwykłą. — Na miejsce zmar-
ego mianowany został Księciem
Biskupem *książę Sapieha.*

W październiku obchodził *za-
kład naukowo wychowawczy* dla
młodzieży męskiej w *Chyrowie,*
od kierunkiem Ojców Jezuitów
ostający, jubileusz 25-letni swe-
go istnienia. Gimnazyum chy-
owskie ma klas 8 z prawem
vydawania świadectw dojrzało-
ści — i znakomite warunki zdro-
wotne. Obecnie kształci się w
chyrowskim zakładzie ze wszyst-
kich części ziemi polskiej nie-
spełna 500 uczni.

23 października zmarł w Kra-
kowie **ks.** ***Stanisław Stojałowski,***
twórca ruchu ludowego w Gali-
cyi, długoletni poseł do Rady
państwa i Sejmu krajowego, re-
daktor „Wieńca-Pszczółki.“ Zwo-
lennicy jego i wielbiciele posta-
wili mu pomnik w Turbii 5 ma-
ja. Niepowszednia to postać.

W styczniu straciła też Pol-
ska jednego z największych mę-
żów opatrznościowych, polskie-
go Jana Bosko, *ks. Bronisława
Markiewicza.* Wielki miłośnik
młodzieży sierocej i wychowaw-
ca założył dla niej 2 zakłady, w
miejscu Piastowem i Pawliko-
wicach pod Wieliczką, w któ-
rych znalazło schronienie i nau-
kę kilka set młodzieży, sierót.
Z niesłychanymi wysiłkami, po-
święceniem i zapałem prowadził
„dzieło miłości Bożej“ — wal-
cząc z biedą i uprzedzeniem pew-
nych sfer. Cześć jego pamięci!

W marcu wykoleił się *pociąg
w Trzebinii,* wiozący wychodź-
ców sezonowych i 100 z pomię-
dzy jadących szukać szczęścia
za granicami ojczyzny zostało
zabitych.

W maju mamy do zanotowa-

† Kordynał Józef Gruscha.

W. M. Kokowcew.

nia *lokaut w fabrykach tkackich* w Bielsku-Białej. Kilka tysięcy robotników zostało pozbawionych pracy i skazanych na głód i nędzę. Fabryki te są w rękach Niemców, hakatystów.

Polska. We wrześniu zmarł sławny malarz karykatur *Franciszek Kostrzewski*, mając lat przeszło 80.

W sierpniu obchodziło *Towarzystwo Osad Rolnych w Studzieńcu* czterdziestolecie swego istnienia. Działalność Towarzystwa polega przedewszystkiem na prowadzeniu zakładu w Studzieńcu, przeznaczonego dla przestępców małoletnich. Założony w r. 1876 na gruntach, ofiarowanych przez rząd w leśnictwie pod Radziwiłłowem (127 mórg) ofiarnością ludzi dobrze myślących, wychowuje obecnie 162 przestępców małoletnich w wieku od lat 11—18. Dzieci, które na ławę oskarżonych zaprowadziła nędza, zły przykład otoczenia, pijaństwo rodziców, próżniactwo, wreszcie tak dzisiaj częsta degeneracya dziedziczna, uzyskują tu możność poprawy i uzdrowienie. Cały szereg wychowańców Studzieńca wrócił też do społeczeństwa w charakterze pracowników uczciwych i dzielnych. Najlepsze to świadectwo dla instytucyi, która prowadzi także patronat dla uwolnionych z zakładów i utrzymuje przyjazny kontakt z zupełnie już dojrzałymi wychowańcami. — W maju zmarł zasłużony powieściopisarz *Bolesław Prus* w Warszawie. Urodził się 1847 r. w Puławach. — Poważnie, uczciwie i w wielkim stylu pojmował Prus swój obowiązek jako pisarz i jako publicysta. Mówił prawdę czy to w powieściach swoich czy to w swoich artykułach. Pragnął dobrze i czynił dobrze. Wierzył

Arcyksiążę Karol Franciszek Józef, przyszły następca tronu austryackiego, z jego małżonką ks. Zitą, z linii Burbonów Parmeńskich.

† Hrabia Alojzy Lexa Aehrenthal.

też niezachwianie, że dobre zwycięża, a za swój obowiązek uważał wedle możności dopomódz do zwycięstwa. Wierzył w przyszłość w dzielność młodego pokolenia, które ją stworzy w trwałość i wytrwałość społeczeństwa. Naród polski traci w nim wielkiego pisarza. — Zmarł także filozof polski *Henryk Struve* w Eltham w Anglii.

Rosya. Minister *Stolypin*, który uchodził za pogromcę rewolucyi i twórcę polityki narodowej, został we wrześniu zamordowany przez Bagrowa — następcą jego został *Kokowcew*. — Obchodzono 100-letnią rocznicę pogromu Napoleona i poświęcono w Moskwie uroczyście w obecności Najwyższych Osób pomnik Cesarzowi Aleksandrowi III.

W kopalni węgla, należącej do Towarzystwa Dońskiego w Makajewce wybuchły trujące gazy i kopalnia na wielkiej przestrzeni zawaliła się, grzebiąc kilkunastu górników, zajętych pracą podziemną.

Austrya, Prusy, Niemcy. Po zmarłym we wrześniu *księciu Arcybiskupie Kardynale Gruschy* otrzymał nominacyę na stolicę arcybiskupią w Wiedniu *ks. dr. Nagl.* — Arcyksiążę *Karol Franciszek Józef* zaślubił *księżniczkę Zitę* z linii Burbonów. — W lutym zmarł szef austryackiego ministeryum spraw zagranicznych, *hrabia Aerenthal.* Na kilka godzin przed śmiercią cesarz przyjął jego dymisyę, a w dowód wielkiego uznania dla jego zasług obdarzył go brylantami do wielkiego krzyża św. Szczepana. Następcą hr. Aerenthala mianowany został *hr. Leopold Berchtold*, jeden z jego najbliższych przyjaciół.

W Wiedniu były demonstracye przeciwko drożyźnie a trzęsienia ziemi, choć słabe, powtarzały się kilkakrotnie w środkowych Niemczech — tak samo na Węgrzech.

Wielkie bezrobocie w Anglii.

W kwietniu zmarł w Bambergu Arcybiskup Albert.

Zatarg między Francyą a Prusami o Marokko pokojowo załatwiony został. Przyczyną do zatargu była rodzina przemysłowców Mannesmann. Mannesmannowie bowiem zakupiwszy wielkie terytorya w Marokko z pokładami kruszców, od roku bombardowali rząd i parlament niemiecki broszurami i petycyami w których żądali opieki państwa przed Francuzami, przeszkadzającymi im rzekomo we wyzyskiwaniu nabytych przez nich terenów. Oni też stali się głównie przyczyną zatargu francusko-niemieckiego o Marokko.

We wrześniu odbył się w *Moguncyi kongres eucharystyczny i wiec katolików z Niemiec*, bar-

Skutki trzęsienia ziemi w Forchheim w Bawaryi. Zapadnięta piła.

dzo licznie przez duchowieństwo i cywilnych reprezentowany. 52,000 osób brało udział w pochodzie przed otwarciem kongresu. — Katedrze w Moguncyi zbudowanej w r. 978 (mniej więcej w tym samym czasie co katedra poznańska), która imponuje swą artystyczną budową i jest jednym z największych i najokazalszych kościołów w Niemczech, grozi ruina. Kapituła katedralna wraz z ministeryum czynią usiłowania, aby katedrę przed zniszczeniem uratować.

W prawodawstwie pruskiem przeszła uchwała o paleniu zwłok. — Za przykładem Anglii był w marcu strejk węglowy w Westfalii i zagłębiu rzeki Ruhry. — W maju wielkie powodzie w Tyrolu i w Bawaryi — kilka mostów zostało zerwanych.

Anglia przez cały nieomal rok z małemi przerwami jest widownią olbrzymich strejków. W sierpniu zaprzestało roboty przeszło 100 tysięcy robotników kolejowych, portowych i innych, a strejk ten spowodował zamieszanie, rozruchy, starcia z policyą i wojskiem i wyrządził za

Manuel de Arriaga
pierwszy prezydent Portugalii.

nie cały tydzień milionowe straty w przemyśle i w handlu. Staraniom rządu, zwłaszcza ministra Asquitta, udało się skłonić tak przedsiębiorców jak i robotników do zgody. Sporne sprawy rozstrzygnął „rząd rozjemczy“, przez ustawę już dawno w Anglii ustanowioną, do którego jednak robotnicy nie mieli zaufania. — Niezadługo potem wybuchły rozruchy antyżydowskie. W Tregedar zniszczono sklepy żydowskie i spustoszono domy prywatne. Żydzi w największem przerażeniu uciekali, szukając schronienia w poblizkiem mieście Ebbu - Vale, pozostawiając mienie swoje na łasce losu.

W grudniu urzędnicy poczt i telegrafów, niezadowoleni ze swoich zarobków grożą strejkiem. — W marcu olbrzymi znów strejk węglowy powodujący zastój i nieobliczone straty w przemyśle, komunikacyi i handlu. Kończy strejk przyjęcie w parlamencie angielskim ustawy o tak zwanym „zarobku minimalnym.“

W kwietniu strejk konduktorów kolejowych, skutkiem czego 30,000 robotników kolejowych było bez zajęcia. — W maju strejk marynarzy.

Samorząd Irlandyi, pomimo wrogiej opozycyi, doszedł do skutku i jest pierwszym krokiem w kierunku polityki wyzwolenia parlamentu państwowego od konieczności zajmowania się czysto miejscowemi sprawami rozmaitych części zjednoczonego królestwa i oddania tych spraw specyalnym przedstawicielom. Parlament irlandzki składać się będzie z senatu i izby gmin. Długo walczyła Irlandya o swoje prawa. Ile wycierpiała trudno opisać — przecież ofiarami, mądrością i ustępstwami zdobyła sobie wreszcie samorząd. — W maju Irlandyę nawiedziło trzęsienie ziemi, które dużo szkody

Rappersmyl. Zamek, mieszczący w sobie Muzeum Polskie.

Major Enver-Bei, dowódzca tureckiej armii w Tripolisie.

wyrządziło. — Szkocya obecnie także od Anglii za przykładem Irlandyi rząda samorządu.

Portugalia. W lipcu zmarła królowa Marya Pia, babka zdetronizowanego króla Manuela. — We wrześniu Niemcy, Anglia i Włochy uznały Portugalię jako Rzeczpospolitą. — W kwietniu w Lizbonie ścieranie się policyi ze strejkującymi tkaczami.

Francya przechodziła niepokoje i rozruchy spowodowane drożyzną — straciła też olbrzymi pancernik na wodach Tulonu skutkiem eksplozyi i pożaru „Liberte.“ Zatonęło przeszło 300 ludzi załogi. — W kwietniu wybuchło przeciw Francuzom powstanie w Marokko, miasto Fez przez dwa dni było w ręku powstańców. — W Tangarze część miasta zwana Mellah została spalona, wielu żydów znalazło śmierć.

18 maja minęło 25 lat od śmierci Boulanżera, francuskiego ministra wojny — gorącego patryoty, wielkiego nieprzyjaciela Niemiec.

W Szwajcaryi w Bernie obradowała konferencya w celu zbadania przyczyn i ujawnienia skutków wojny pod względem ekonomicznym — a w Rapperswylu, gdzie znajduje się Polskie Muzeum Narodowe, założone niegdyś przez hr. Władysława Platera, rozpatrywała komisya w sierpniu z wybitnych Polaków złożona, sprawę rzekomych nadużyć w gospodarce kustosza, p. Rużyckiego. Po sumiennem i bezstronnem zbadaniu oskarżenia wykazało się, że nie było umyślnego nadużycia, więcej niedbalstwa popełnionego z racyi nieznajomości rzeczy. Powstał też projekt przeniesienia

Włoski gubernator Tripolisu Borea Rici d'Olmo.

muzeum do Krakowa, aby te pamiątki nasze, z których czerpimy siłę i naukę z przeszłości, były obecne w kraju i były nam warunkiem do bytu teraźniejszego i odrodzenia w przyszłości.

W Hadze w Holandyi odbył się we wrześniu międzynarodowy kongres przeciw alkoholizmowi. Uczestniczyło ogółem w kongresie 1300 abstynentów wszystkich cywilizowanych krajów. Obrady były nadzwyczajnie treściwe i zajmujące. Na międzynarodowem posiedzeniu księży dowiedzieliśmy się, że w Europie mamy 1200 księży-abstynentów zorganizowanych, a nasz polski Związek abstynencki księży ma przeszło 90 członków. Podniosłe było międzynarodowe zebranie katolików, na którem przedstawiciele narodów katolickich — także Polacy — zdawali sprawę z ruchu abstynenckiego z swoich krajów. Panował tam nieopisany zapał.

Dania. 16 maja zmarł nagle na ulicy w Hamburgu, gdzie bawił wracając z południa, król duński Fryderyk VIII. Na tron wstąpił syn zmarłego król Christian X.

Turcya. Podczas uroczystego obchodzenia rocznicy zaprowadzenia konstytucyi wybuchł straszny pożar w Konstantynopolu, który zniszczył całe dwie części miasta Ksowaj i Laci. Spłonęło kilka tysięcy domów — uniwersytet i dużo meczetów. Szkoda wyniosła 20 milionów marek. Gruzy ciągną się całymi kilometrami. Także i w Adryanopolu pożar zniszczył bazar i jedną czwartą miasta.

Cholera dużo zabrała ofiar.

Rząd turecki zamknął cieśninę Dardanelle dla przyjazdu obcych okrętów i podłożył miny. — Zamknięcie spowodowała obawa przed najazdem Włochów.

W maju skutkiem najechania na minę, która eksplodowała, utonął wraz z załogą parowiec

6-cio letni cesarz Puyi, który się zrzekł tronu.

Sun-Jat-Sen.

turecki „Semender" i parowiec „Texas."

Wyspa Samos. Sprawa wschodnia coraz większe sprawia Turkom trudności. Kreteńczycy coraz więcej okazują przyjaźni dla Greków i fanatyczny jakiś Grek zastrzelił księcia Samosu, Andrzeja Kopasisa, rodem z Krety, wiernego zwolennika młodotureckiego rządu.

Włochy. Papież uwzględniając zmianę stosunków ekonomicznych w bieżącym wieku i prośby Biskupów niektórych krajów, dekretem z dnia 2 lipca zmniejszył liczbę świąt w Kościele naszym uroczyście obchodzonych. — We wrześniu wybuchła Etna, która zniszczyła winnice biednych ludzi.

Cholera grasowała we Włoszech, stąd wystawa urządzona z powodu setnej rocznicy swego zjednoczenia, zrobiła fiasko.

Włosi prawem kaduka chcąc zabrać Tripolis w Afryce na utworzenie kolonii, wypowiedzieli Turkom dotychczasowym panom Tripolisu wojnę, która trwa dotąd w całej swej grozie. — W kwietniu Antoni Dalbe, liczący 21 lat, mularz z zawodu, w Rzymie wykonał na jadącego w powozie króla zamach, którego przecież król szczęśliwie uniknął. — Wieża kościoła św. Marka w Wenecyi, która 1902 r. uległa zniszczeniu, została odbudowaną i poświęcenie w obecności włoskiej pary królewskiej i wielu innych dygnitarzy 25 kwietnia, w sam dzień św. Marka, dokonane zostało.

Egipt. W czasie uroczystości narodowej w kwietniu parowiec luksusowy Towarzystwa omnibusowego zderzył się z parowcem towarowym na Nilu, a skutki zderzenia były okropne, parowiec bowiem osobowy rozbił się i przeszło 50 osób utonęło w Nilu.

Japonia. W kwietniu w kopalni na wyspie Jesso nastąpiła straszna katastrofa wybuchu. 283 górników z powodu zasypania się szybów zostało odciętych od świata i nie było możności ich uratowania.

Persya przeszła rewolucye,

Yuan-Schi-Kai.

ale mimo zmiany rządu stosunki się nie ustaliły — wrzenie dotąd istnieje.

W Turkestanie był straszny pogrom żydów.

Chiny nawiedziła wielka powódź w sierpniu. Najwięcej ucierpiały prowincye Hupej, Human, Anguj, Iziansi i okręg Makduński — około 50 tysięcy ludzi straciło życie.

W październiku wybuchła rewolucya, rodzina cesarska abdykowała i rzeczpospolita ogłoszoną została a prezydentem został obrany *Yuan-Schi-Kai.* — Spokój przecież nie nastąpił i wojna partyjna ze wszystkiemi swemi okropnościami, przed któremi natura ludzka się wzdryga, trwa dotąd. Krew leje się strumieniami. Przywódcą rewolucyi był dr. Sun-Jat-Sen.

Meksyk nawiedzony został trzęsieniem ziemi, kilka miast skutkiem katastrofy zniszczonych

Płynąca góra lodowa.

i przeszło 500 osób zginęło. — W kwietniu wpadł rząd Meksykański na trop sprzysiężenia mającego na celu zamordowanie prezydenta rzeczypospolitej — dużo osób uwięziono.

W maju wybuchło powstanie. Dotąd nie stłumione.

W Pensylwanii ofiarą przerwanej tamy ochronnej padło miasto Austin, pogrążone całe we falach morza. Zginęło 250 lud[illegible]

[illegible]

ne). Na prezydenta Taffta wykonał zamach Niemiec, nazwiskiem Winter — nie zranił go przecież.

Rzeka, największa prawie na świecie, Missisipi znowu przerwała tamy i woda zalała szerokie okolice. W Arkansas i Lusianie zostało zalanych tysiące mil kwadratowych najurodzajniejszej ziemi. Ludzi potonęło dużo — szkody nieobliczalne.

Smutnem echem po świecie biło się nieszczęście skutkiem

zderzenia się na morzu Atlantyckiem olbrzymiego parowca „Titanica“ z górą lodową. Zgi-

Pani Curie-Skłodowska.

nęło 1635 ludzi — ocalało zaledwie 868. Okręt Carpathia zabrał rozbitków na pokład. Zginęło kilku miliarderów amerykańskich, między nimi sędziwy Izydor Strauss z żoną, John Jakób Astor i inni. Do odpowiedzialności pociągnięto dyrektora przedsiębiorstwa Ismaya, który dla osiągnięcia rekordu szybkości przynaglał kapitana Smitha do jazdy bardzo szybkiej, mimo, że wiedział o pędzących górach lodowych. Jest to największe nieszczęście na morzu, jakie się kiedykolwiek wydarzyło. Tragiczną śmiercią zginął także na okręcie telegrafista Philips, który do ostatniej chwili telegrafował o pomoc.

Ze świata naukowego mamy do zanotowania *odkrycie bieguna południowego* przez Norwegczyka, kapitana Roalda Amundsena — dotarł on do bieguna po wielu wysiłkach 14 grudnia. Zdarzenie to wywołało w całej Norwegii wielki zapał. — Fotograf, który towarzyszył Amundsenowi, nadesłał już do Europy zdjęcia okolic podbiegunowych oraz zwierząt tam żyjących — zwraca szczególniejszą uwagę zwłaszcza jedno zwierzę, pół zwierza, pół ptaka, którego dotąd jeszcze nigdzie nie napotkano.

Nadzwyczajnej wagi eksperyment medyczny udał się dyrektorowi chirurgicznej kliniki uniwersyteckiej w Lipsku, prof. dr. Payrowi. Przez operacyę uleczył on dziecko chore na umyśle.

Obchodzono też tego roku 50 lecie wynalezienia telefonu.

Rodaczka nasza, pani *Curie-Skłodowska*, otrzymała po raz drugi nagrodę z fundacyi Nobla przy szwedzkiej akademii w

Dr. J. Siegel.

Stokholmie w sumie 100,000 fr. za prace w dziedzinie chemii.

Dr. J. Siegel w Berlinie odkrył powód zarazy racic i pyska.

JARMARKI W PAŃSTWIE ROSYJSKIEM.

W STYCZNIU. Berdyczew, od 13 do 20. — Birsk, od 14 do 19. — Charków, 6. — Grazowie, od 15 do 25. — Homel, od 1 do 7. — Jarensk, od 13 do 28. — Kijów, od 1 do 15 lut. — Lalsk, od 13 do 23. — Lebedjan, od 1, dwa tyg. trwający. — Makarjew (w Kostr. gub.), od 14 do 28. — Mezeń, od 10 do 20. — Menzelinsk, od 1 do 11. — Niżnij-Nowgorod, od 5 do 7. — Ołoniec, od 6 do 14. — Oreł, od 6 do 20. — Rostow nad Donem, od 30 (przez 15 dni). — Sznuga, 6. — Ufa, od 21 do 31. — Welsk, od 18 do 25. — Wesegońsk, od 16 (10 dni).

W LUTYM. Błagowieszczenko (Szenkurski powiat), od 25 lut. do 10 marca. — Irbit, od 1 lut. do 1 marca. — Iskow, od 10 do 20. — Romny, w poście. — Rostow, od środy pierwszego tygodnia do soboty trzeciego tygodnia Wielk. Postu. — Simbirsk, jeden tydz. Wielk. Postu. — Starokonstantinow, w ostatnich dniach Syropostu. — Szenkursk, od 2 do 10. — Totma, od 10 do 20.

W MARCU. Berdyczew, 28. — Bielce, 3. — Kijów, pierwszy tydzień Wielk. Postu. — Kotenisz, od 1 do 23. — Krasnoborsk, od 15 do 23. — Nikołajewsk, w trzecim tygod. Wielk. Postu przez 6 dni. — Ostrow, od 1 do 10. — Petrozawodsk, od 17 do 28. — Pinoga, od 23 do 31. — Simbirsk, pierwszy i drugi tydzień Wielk. Postu. — Starokonstantinow, od 17 do 25. — Szunga (Ołoniecka gub.) 25.

W KWIETNIU. Borisow, po poście 10 dni. — Ekaterinosław, 18. — Konotop, od 23 przez 7 dni. — Nowomirgorod, w 5 tygodniu Wielk. Postu. — Starokonstantinow, w poniedziałek w 1-szym tygodniu Postu. — Sudża, od 23 do 27. — Wilno, od 23 kwietnia do 15 maja.

W MAJU. Bałta, 25 (10 dni trwający). — Charków, od 15 maja do 15 czerw. — Kijów, 9. — Kislar, 1. — Korsuń, od 10 do 25. — Lebedjan, od 5 do 29. — Romny, na Wniebowst. — Saratów, od 9 maja do 4 czerw. — Smoleńsk, od Wniebowstąp. 3 dni. — Taganrod, od 9 maja do 17 czerwca.

W CZERWCU. Berdyczew, od 12 (2 tyg. trw.) — Bieszenkowiczi, od 29 do 27 lipca. — Charków, na świętą Trójcę. — Dwinsk, od 5 do 20. — Ekaterinburg, od 26 do 29. — Grodno, od 25 do 25 lipca. — Kijów, od 15 do 1 lipca. — Kostroma, w piątek w 9 tygodniu po poście (14 dni trwaj). — Kowno, 29 (2 tyg. trw.) — Kursk, w piątek w 9 tyg. po poście. — Niżnij-Nowgorod, 24, 3 dni trw. (na konie). — Simbirsk, od 8 do 11 (na konie). — Tuła, w piątek w 10 tygodniu po poście.

W LIPCU. Kereńsk, od 1 do 13. — Niżnij-Nowgorod, od 25 do 5 sierpnia. — Orenburg, przez całe lato. — Połtawa, od 10 cały mies. trw. — Pustozerska Osada (Mezeński pow.), od 16 lipca do 25 sierp. — Saratow, od 6 do 9. — Starokonstantinow, 20. — Tuła, 8. — Żytomir, 8.

W SIERPNIU. Berdyczew, 15 (1 tydzień trw.) — Charków, od 30 do 6 września. — Nikołajewsk, 1 (6 dni trw.) — Nowomoskowsk, od 1 do 9. — Piatigorsk, od 1 do 5. — Starokonstantinow, 15. — Szardinsk, od 29 do 4 września. — Woroneż, od 15 do 29.

WE WRZEŚNIU. Archangielsk, 1. — Bogulma, od 14 do 26. — Jaransk, od 20 do 1 paźdz. — Lebedjan, 10 (cały mies.) — Nowoczerkask, 14. — Ołonieck, od 8 do 16. — Rostow nad Donem, 8. — Starokonstantinow, 8.

W PAŹDZIERNIKU. Charków, 1. — Enotajewsk, od 16 do 22. — Kiszyniew, od 20 do 26 list. — Kozumenskoje Sieło (pow. Kemski), od 10 do 1 listop. — Wytegra, od 1 do 15.

W LISTOPADZIE. Berdyczew, 1 (1 tydz. trw.) — Ekaterynburg, 24. — Krasnoborsk, od 28 do 4 grudnia. — Kuznieck (w gub. Tomskiej), od 8 do 21. — Nowopyszlińskoje Sieło (powiat Kamyszłowski), 14 (10 dni trwający). — Tuła, od 8 do 22. — Ustsysolsk, od 1 do 2 grudnia.

W GRUDNIU. Dwinsk, od 25 do 15 stycz. — Iszym, od 6 do 1 stycznia. — Kandykow, od 9 do 15. — Nowgorod, od 20 do 24. — Sarapuł, od 15 do 25. — Smoleńsk, od 6 do 9 stycz. — Ustiużna, od 15 do 6 stycznia. — Wytegra, od 25 (10 dni trwający).

GUBERNIA WARSZAWSKA.

POWIAT WARSZAWSKI. Warszawa, jarmarków 2, w maju w drugi poniedz. po św. Filipie i Jakóbie, w listop. w poniedz. po Wszystkich Św. Każdy trwa trzy tyg.: pierwszy tydzień wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci tydzień wypłat się zowie. Prócz tego jarmark na wełnę od dnia 15 czerwca trwający przez dni 3. Kontrakty na św. Jana Chrzcic. — Jarmark chmielny od 25 września 10 dni trwający.

Jabłonna, odbywają się targi dla sprzedaży produktów spożywczych i wyrobów wiejskich, we wtorki każdego tygod., a także 6 jarmark. w ciągu roku, w czwartki, a mianowicie: 1) po Oczyszczeniu N. M P., 2) po św. Wojciechu, 3) po św. Antonim, 4) po św. Jakóbie, 5) po św. Michale, 6) po św. Łukaszu.

Nowy-Dwór, jarmarków 6, w środy: po Nawróc. św. Pawła, po św. Józefie, po św. Serwacym, po św. Henryku, po św. Nikodemie, po św. Marcinie.

Okuniew, podczas lata, od 1 kwiet. do 1 paźdz., targi w czwartki każdego tyg.; w pozostałych zaś miesiącach roku, w czwartki co 2-gi tydzień, po 1 i 15 każdego miesiąca, a oprócz tego jarmark. 6, w poniedz. po Przewod. Niedz., we wtorki: przed Nowym Rokiem, przed świętem Bożego Ciała, przed św. Rochem, przed św. Michałem, po św. Mikołaju.

Piaseczno, jarm. 6, w poniedz.: po Niedz. Starozap., po Niedz. Kwietniej, po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

POWIAT RADZYMIŃSKI. Jadów, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, w poniedz. po św. Helenie, w środę po św. Stanisławie, w poniedz.: po św. Józefie Kal., po Narodz. N. M. P., po św. Karolu Boromeuszu.

Radzymin, jarmark. 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Joachimie, po św. Juwencyuszu, po Wniebowz. NMP., po św. Remigiuszu, po Niepok. Pocz. N. Maryi P.

POWIAT NOWOMIŃSKI. Kałuszyn, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po Niedz. Kwietniej, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Kołbiel, jarmark. 6, w środy: przed św. Karolem Wielk., po św. Wincentym Feraryuszu, po św. Trójcy, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niep. Pocz. N. M. P.

Latowicz, jarmarków 12: 1) na św. Dorotę, 2) na Wniebowst. Pańskie, 3) na św. Wawrzyńca, 4) na św. Franciszka, 5) na św. Katarzynę męczen., 6) na św. Małgorzatę, 7) na Wielki Czwartek, 8) na św. Rocha, 9) na św. Sebastyana i Fabiana, 10) na św. Jakóba, 11) na Ziel. Świątki i 12) na 3 Króli, oprócz tego odbywa się jeszcze 14 targów stosownie do przywilejów miasta.

Karczew, jarmark. 6, w poniedz. po św. Walentym, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

Mińsk, jarm. 2, w poniedz. po Niedz. Białej i przed Ziel. Świątkami.

Siennica, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po Niedz. Kwietniej, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Narodz. NMP., po św. Jadwidze, po Wszystk. Św.

Stanisławów, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środopost., po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie, po św. Łucyi.

POWIAT GRÓJECKI. Grójec, jarm. 6, w czwartki po św. Walentym, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Mogielnica, jarm. 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedz. Kwietniej, po Ziel. Świątk., po Wniebowz. N. M. P., po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Tarczyn, jarmark. 6, w środy po św. Kazimierzu, po Niedz. Przew., po św. Bogumile, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Czersk, jarm. 6, we wtorki po 3 Królach, przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie Ap., po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Góra Kalwarya, jarm. 4, w środy: po 3 Królach, po Wielkiejnocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele.

Warka, jarm. 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Środopost., po św. Stanisławie, po św. Tekli, po św. Leonardzie, po Niepok. Pocz. N. Maryi Panny.

POWIAT BŁOŃSKI. Błonie, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po św. Augustynie, po św. Łukaszu, po św. Katarzynie.

Grodzisk, jarmark. 6, w poniedz.: po Niedz. Zapust., we wtorek po św. Wojciechu, w poniedz.: po św. Annie, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Mszczonów, jarm. 6, w poniedz.: po Nawróc. św. Pawła, po św. Marku, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Michale, po Niep. Pocz. NMP.

Nadarzyn, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środopost., po św. Annie, po Podwyż. Św. Krzyża, po św. Leonardzie, po św. Łucyi.

Wiskitki, jarm. 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Wniebowz. NMP., po św. Koźmie i Damianie, po Wszystkich Świętych.

POWIAT SKIERNIEWICKI. Skierniewice, jarm. 6, w czwartek po 3 Królach i po Niedz. Środop., w środę przed św. Filipem i Jakóbem, w czwartek po św. Jakóbie Ap., po św. Franciszku Serafickim, po św. Elżbiecie.

POWIAT ŁOWICKI. Bielawy, jarm. 5, we wtorki: po św. Józefie, przed św. Filipem, po Nawiedz. NMP., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Bolimów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Urbanie, po św. Annie, po Narodzeniu N. M. P., po św. Marcinie.

Łowicz, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Starozap., we wtorek po Niedz. Kwiet., na św. Jana Chrzcic. 3 dniowy, w poniedz. po Wniebowz. NMP., na św. Mateusza 8 dniowy, w poniedz. po św. Andrzeju.

Sobota, jarm. 6, we wtorek po 3 Królach, w Wielki Czwartek, w czwartek po Ziel. Świątk., w środy: po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych.

POWIAT SOCHACZEWSKI. Iłów, jarm. 6, w czwartki: po św. Walentym, po 40 Męczen., po św. Bazylim, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Sochaczew, jarm. 6, we wtorki po św. Prysce czyli po dniu 18 stycznia, po Niedz. Kwiet., po św. Wojciechu, po Ziel. Świątk., po św. Maryi Magd., po św. Urszuli.

POWIAT GOSTYŃSKI. Gostynin, jarmarków 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Gertrudzie, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Andrzeju, przed św. Tomaszem Apostołem.

Kiernozia, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po Zwiast. NMP., po św. Małgorzacie, po Podwyż. św. Krzyża, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi P.

Osmolin, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, po św. Jakóbie Ap., po św. Stanisławie, po św. Kandydzie czyli po dniu 3 paźd., po św. Marcin.

Gombin, jarm. 6, we wtorki: przed Niedz. Zapustną, przed Niedzielą Palmową, przed Wniebowst. Pańsk., po Bożem Ciele, po Narodz. NMP., przed św. Mikołajem. Ustanowione cotygodniowe jarmarki odbywać się będą w czwartki zamiast w piątki.

POWIAT KUTNOWSKI. Kutno, jarm. 6, w czwartki: przed św. Walentym, po Niedz. Środop., przed św. Filipem i Jakóbem, na Ziel. Świątki, 10 dni od wtorku, w czwartki po św. Franciszku Seraf. i po św. Elżbiecie.

Krośniewice, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszcz. NMP., we wtorki: po św. Józefie, po św. Antonim, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niedzieli 3 Adwentu.

Żychlin, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą.

POWIAT WŁOCŁAWSKI. Brześć Kujawski, jarm. 6, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Walentym, przed św. Stanisławem Bisk., po św. Józefie Kalasantym, po św. Stefanie, po Wszystkich Świętych; z pozostawieniem jednego dnia jarmarcznego w tygodniu zamiast w piątek także we wtorek.

Chodecz, jarm. 6, w poniedziałek po Oczyszcz. NMP., we wtorek po św. Józefie, w poniedz. przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Dominiku, po św. Jadwidze i Teresie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Kowal, jarm. 6, w środy: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie Ap., po Narodzeniu NMP., po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.

Lubień, jarmark. 6, w poniedz. po 3 Królach, we wtorek po Niedz. Przewod., w poniedz. po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Św., po św. Łucyi.

Lubraniec, jarm. 6, w poniedz. po św. Błażeju i po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Julii, w poniedz. po św. Aleksym, po św. Piotrze i Emilianie, po św. Leonard.

Przedecz, jarm. 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, przed św. Wawrzyńcem, po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

Włocławek, jarm. 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Janie Bożym, we wtorek po św. Stanisławie, w czwartki po św. Dominice, przed Narodzeniem Najśw. Maryi Panny, po św. Leonardzie.

POWIAT NIESZAWSKI. Nieszawa, jarm. 6, we wtorki: po św. Fabianie i Sebastyanie, po św. Józefie, przed św. Janem, po św. Bartłomieju, po św. Michale, po św. Marcinie.

Osięciny, jarmark. 6, w środę po 3 Królach, w pierwsze wtorki kwiet. i czerw., w pierwszy poniedz. lipca, w trzecie poniedziałki września i października.

Piotrków, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, w pierwszą Niedz. postu, w piątek przed Niedz. Kwiet., w poniedz. po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Jakóbie, po Wszystkich Świętych.

Raciążek, jarm. 4, w poniedz.: po św. Trójcy, po NMP. Szkaplerznej, po Narodzeniu NMP., po Wszystkich Świętych.

Radziejów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po Niepok. Pocz. N. Maryi P.

Służew, jarm. 6, we wtorki po Oczysz. NMP., po św. Józefie, po Ziel. Świątk., po św. Annie, przed św. Szymonem i Judą, po św. Łucyi.

POWIAT PŁOŃSKI. Czerwińsk, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie.

Nowe-Miasto, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Wstępnej, w czwartek przed Niedzielą Kwiet., w środę przed Wniebowst. Pańsk., w czwartek po św. Rochu, w poniedziałek po Narodz. N. M. P., w czwartek po św. Jadwidze.

Płońsk, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Kwiet., po Ziel. Św., po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po Niepok. Pocz. N. Maryi P.

Sochocin, jarm. 6, w środy po św. Błażeju, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki po św. Dominiku, po Podwyż. Krzyża św., po św. Klemensie.

Zakroczym, jarm. 6, we wtorki: po św. Pawle Pust., po św. Katarzynie Seneńskiej, po św. Marku i Marcelim, po św.

Kunegundzie, po Narodzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Marcinie.

POWIAT PUŁTUSKI. N a s i e l s k, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Św., po Niep. Pocz. NMP.

P u ł t u s k, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po Ziel. Świątk., po Narodzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Jadwidze, po św. Elżbiecie.

S e r o c k, jarm. 4, w 1-szy wtorek po św. Mateuszu, w środy: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Piotrze i Pawle.

W y s z k ó w, jarm. 6, we wtorki: po św. Apolonii, po św. Grzegorzu, po św. Antonim, po Przemienieniu Pańskiem, po św. Justynie, po św. Łucyi.

GUBERNIA KALISKA.

POWIAT KALISKI. B ł a s z k i, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Przew. Niedz., po św. Antonim, po św. Rochu, po św. Michale, po św. Katarzynie.

C h o c z, jarm. 4, we wtorki: przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, po św. Marcinie.

I w a n o w i c e, jarm. 7, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Trójcy, po św. Jakóbie, po Przem. Pańsk., po Narodzeniu NMP., po św. Katarzynie.

K a l i s z, jarmark. 6, w poniedz.: po Oczyszcz. NMP., przed św. Markiem, dnia 28, 29 i 30 maja 3-dniowy na wełnę, w poniedziałki po św. Idzim, po św. Jadwidze, po św. Marcinie.

K o ź m i n e k, jarm. 6, w środy: po św. Agnieszce, po św. Grzegorzu, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, po Narodz. NMP., przed Wszystkimi Świętymi.

O p a t ó w e k, jarm. 6, w czwartki: po św. Dorocie, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. NMP., po św. Łukaszu, po Wszystk. Św., po Niepok. Poczęciu Najśw. Maryi P.

S t a w, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, po Wszystkich Świętych.

S t a w i s z y n, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Wniebowst. Pańsk., po Nawiedz. NMP., po św. Bartłomieju, po Niep. Pocz. N. Maryi Panny.

POWIAT SŁUPECKI. K a z i m i e r z, jarmarków 6, w poniedz. po 3 Królach, we wtorki po św. Józefie i po św. Wojciechu, w poniedz. przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowz. NMP., po św. Marcinie.

K l e c z e w, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Piotrze i Pawle, przed św. Idzim, po św. Łukaszu, po św. Andrzeju Apostole.

P y z d r y, jarmark. 6, w czwartek po 3 Królach, po św. Teofilu czyli po dniu 5 marca, w środę po św. Stanisławie, w czwartki po Nawiedz. Najśw. Maryi Panny, po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

S k u l s k, jarmark. 3, w poniedz.: po Oczyszcz. N. Maryi P., przed św. Janem Chrzcic., po Wszystkich Świętych.

S ł u p c a, jarmark. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środop., przed Ziel. Świątk., po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po św. Mateuszu, po św. Katarzynie.

W i l c z y n, jarm. 6, w poniedz. przed Niedz. Zapust., w środy przed Wielkanocą i przed Ziel. Świątkami, w poniedz. przed św. Jakóbem i św. Michałem, w środę po Bożem Narodzeniu.

Z a g o r z ó w, jarm. 6, w drugie środy: po 13 stycz., po dniu 13 marca, po dniu 13 maja, po dniu 13 lipca, po dniu 13 września, po dniu 13 listopada.

POWIAT KONIŃSKI. K o n i n, jarm. 6, w czwartki przed Niedz. Mięsop., przed Niedz. Palmową, przed Wniebowst. Pańsk., po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu ewangeliście, przed 4-tą Niedz. Adwentu.

G o l i n a, jarm. 6, w poniedz.: po Niedz. Zapust., przed Wielkan., przed Ziel. Św., przed św. Wawrzyńcem, przed św. Marcinem, przed Bożem Narodzeniem.

R y c h w a ł, jarmark. 6, we wtorki: po Niedz. Starozap., przed Wielkan., po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, przed Bożem Narodzeniem.

S l e s i n, jarm. 6, w czwartki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Jakóbie Ap., po św. Aniołach Stróżach, po Niepokal. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

T u l i s z k ó w, jarm. 6, w środy: przed Oczyszcz. N. M. P., przed Niedz. Środop., przed św. Stanisławem, przed św. Mateuszem, przed Wszystkimi Świętymi, przed Niepok. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

W ł a d y s ł a w ó w, jarm. 6, w środy: przed św. Józefem, po Wniebowst. Pańsk., przed św. Piotrem i Pawłem, przed św. Bartłomiejem, przed Wszystkimi Świętymi, przed św. Barbarą.

K r a m s k, jarm. 6, po dniu: 1-szym maja, czerw., lipca, sierp., wrześ. i paźdz.

POWIAT KOLSKI. B a b i a k, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Janie Bożym, po św. Zofii, po św. Małgorzacie, po Narodz. N. M. P., po św. Teodorze.

B r d ó w, jarm. 6, w poniedz. po św. Pawle pust. i po św. Kazimierzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Nawiedzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Michale i po św. Marcinie.

B r u d z e w, jarm. 6, w poniedz.: po 30 stycznia, 27 marca, 6 czerwca, 4 września, 30 października, 18 grudnia.

D ą b i e, jarm. 6, we wtorki: po św. Grzegorzu, po św. Stanisławie Biskupie, po św. Jakóbie Apost., po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po św. Łucyi.

Grzegorzew, jarm. 6, w środy: po św. Agnieszce, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po św. Jadwidze, przed św. Barbarą.

Izbica, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedz. N. M. P., po św. Franciszku Borg., przed św. Mikołajem.

Koło, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po Podwyż. Krzyża św., przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie.

Kłodawa, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Klemensie.

Sompolno, jarm. 6, w środy: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świątk., przed św. Janem, po Podwyż. Krzyża św., przed Bożem Narodzeniem.

POWIAT ŁĘCZYCKI. Grabów, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po Niep. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Łęczyca, jarm. 6, we wtorki: po św. Franciszku a Paulo, po św. Aleksandrze Bisk. czyli po dniu 4 czerw., po św. Aleksym czyli po dniu 17 lipca, po św. Jadwidze, po św. Katarzynie, po Niep. Pocz. NMP.

Ozorków, jarmark. 6, w środy: po Oczyszcz. NMP., przed Wielkan., przed św. Janem Chrzcic., przed Wniebowz. NMP., po św. Michale, po św. Andrzeju z Awelinu.

Parzęczew, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Zwiast. NMP., przed św. Janem Chrzcic., po Przem. Pańsk., po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Piątek, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, po św. Koźmie i Damianie, po św. Andrzeju Apostole.

Poddębie, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdalenie, po św. Tekli, po św. Marcinie.

POWIAT TURECKI. Dobra, jarm. 6, w poniedz.: po św. Walentym, po Niedz. Przewod., po św. Trójcy, po św. Mateuszu, po Wszystk. Św., przed św. Tomaszem.

Turek, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowz. NMP., po św. Łukaszu, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

Uniejów, jarm. 6, we wtorki po św. Macieju, po Niedz. Przewod., po Zielonych Świątkach, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Andrzeju.

POWIAT SIERADZKI. Burzenin, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Macieju, po Niedz. Kwiet., po św. Maryi Magd., po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu.

Szadek, jarm. 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świątk., po św. Jakóbie, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Sieradz, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Annie, po Wszystkich Święt., po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

Warta, jarm. 6, w czwartki po Nawr. św. Pawła i przed Wielkan., w środę przed św. Stanisławem, w czwartki po Nawiedz. Najśw. Maryi Panny, po św. Franciszku Serafickim i po św. Łucyi.

Zduńska-Wola, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, po św. Tekli, po św. Janie Kapistr., po św. Klemensie, przed św. Wiktoryą.

Złoczów, jarm. 6, w czwartek po 3 Królach, we wtorki po św. Zofii i po św. Antonim, w czwartki po NMP. Szkaplerzn., po Wniebowz. NMP. i po Wszystkich Św.

POWIAT WIELUŃSKI. Bolesławice, jarm. 6, w poniedz.: po NMP. Gromn., po Wielkan., po św. Trójcy, po św. Małgorzacie, po św. Mateuszu, po św. Łucyi.

Działoszyn, jarm. 2, w czwartki po 3 Królach, przed św. Tomaszem Apost.

Lututów, jarm. 6, we wtorki: przed św. Franciszkiem Salezym, po św. Józefie, po św. Urbanie, po św. Annie, po św. Mateuszu, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi P.

Praszka, jarm. 6, w poniedz. po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Jakóbie, po Narodzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Wieluń, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Białej, po Ziel. Św., po Nawiedzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Michale, przed św. Barbarą.

Wieruszów, jarm. 6, w poniedz. po św. Agacie, we wtorek po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed Bożem Narodzeniem.

GUBERNIA PIOTRKOWSKA.

POWIAT PIOTRKOWSKI. Bełchatów, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Środopost. i przed św. Stanisławem, we wtorki po św. Erazmie, przed Narodz. NMP., po św. Aniołach Stróżach i po Bożem Narodzeniu.

Grocholice, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach i po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po NMP. Szkaplerznej, przed św. Bartłomiejem i po Wszystkich Świętych.

Kamińsk, jarmarków 6, w środy: po Oczyszcz. NMP., po św. Józefie, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Maryi Magdal., po św. Franciszku Serafickim, przed św. Tomaszem Apostołem.

Piotrków, jarm. 4, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Jakóbie Apostole, po św. Marcinie.

Rozprza, jarm. 6, w czwartek po 3 Królach i po Niedz. Środop., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Nawiedz. NMP., po św. Bartłomieju, po Niepokal. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Sulejów, jarm. 6, w poniedz. po św. Agnieszce i po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Wniebowzięciu N. M. P., po Podwyż. Krzyża św. i po św. Leonardzie.

Wolbórz, jarm. 6, we wtorki: po św. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańsk., po św. Piotrze i Pawle, po św. Rochu, po św. Jadwidze, po Niepok. Pocz. N. Maryi P.

POWIAT BRZEZIŃSKI. Będków, jarm. 6, w środy: po św. Agnieszce, po św. Józefie, przed Znal. Krzyża św., po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie.

Brzeziny, jarm. 6, w czwartki po św. Pawle pust. i po św. Grzegorzu, w środę przed Znal. Krzyża św., w czwartki po św. Annie, po Podwyż. Krzyża św. i po św. Katarzynie.

Główno, jarm. 6, po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po Wniebowst. Pańsk., po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Katarzynie.

Jeżów, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Benedykcie, po św. Stanisławie, po Przem. Pańskiem, po św. Michale, po św. Andrzeju.

Stryków, jarm. 6, w czwartki: po św. Macieju, przed Wielkanocą, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Marcinie, przed św. Teofilem.

Tomaszów, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Franciszku a Paulo, po św. Aleksandrze Bisk., 4 czerwca, po Przem. Pańskiem, po św. Justynie, po Niepokalanem Pocz. Najśw. Maryi Panny.

Ujazd, jarmarków 6, w poniedz.: po Oczyszcz. NMP., po św. Grzegorzu, po św. Trójcy, przed św. Wawrzyńcem, po św. Franciszku Serafickim, po św. Łucyi.

POWIAT RAWSKI. Biała, jarmark. 4, w środy: po św. Wojciechu, po św. Jakóbie, po dniu 14 wrześ., przed św. Barbarą.

Inowłódź, jarm. 3, w poniedz. przed św. Filipem i Jakóbem, we wtorek po św. Juwencyuszu czyli po dniu 1 czerw., w poniedziałek przed św. Szymonem i Judą.

Nowe Miasto, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Kazimierzu, po św. Małgorzacie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Tekli, po św. Marcinie.

Rawa, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, przed Niedz. Kwiet., po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. NMP., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem.

POWIAT ŁÓDZKI. Aleksandrów, jarm. 6, w piątki: po św. Walentym, przed Niedz. Kwiet., przed Ziel. Świątk., po św. Bartłomieju, po św. Rafale, przed Wigilią Bożego Narodzenia.

Kazimierz, jarm. 5, w poniedz. po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedz. przed św. Janem Chrzcic., po Narodz. N. M. P., po św. Marcinie.

Konstantynów, jarm. 6, w pierwszą środę po 1 stycz., 1 marca i po 1 maja, w drugą środę po 1 lipca, w pierwszą środę po 1 września i po 1 listopada.

Łódź, jarmarków 6, we wtorki: przed Oczyszcz. NMP., przed Niedz. Kwiet., przed św. Antonim, przed św. Hipolitem, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Rogów, jarm. 6, w poniedz. po św. Pawle pust., po św. Grzegorzu, we wtorki po św. Wojciechu, po św. Pankracym, po św. Rochu, po św. Marcinie.

Tuszyn, jarmark. 6, w poniedz.: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowz. NMP., po św. Franciszku Seraf., przed Bożem Narodz.

Zgierz, jarm. 6, w środy: po św. Pawle Pust., po św. Longinie, po św. Zofii, po św. Henryku, po św. Nikodemie, po św. Leopoldzie.

POWIAT ŁASKI. Łask, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świątk., po Nawiedz. NMP., po Wniebowzięciu NMP., po św. Michale.

Lutomiersk, jarm. 6, w środy: po św. Błażeju, po Niedz. Kwietniej, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, przed św. Barbarą.

Pabianice, jarm. 6, w poniedz. po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedz. po św. Alojzym, przed św. Wawrzyńcem, we wtorek przed św. Szymonem, w czwartek przed św. Tomaszem.

Szczerców, jarm. 6, we wtorki: po św. Agatonie i Wilhelmie, po św. Józefie, po św. Urbanie, po św. Jakóbie, po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych.

Widawa, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Zapust., po 3 Niedz. postu (6-dniowy), we wtorek po Ziel. Świątk., w poniedz. po św. Małgorzacie, po św. Marcinie, po 3 Niedzieli Adwentu.

POWIAT NOWO-RADOMSKI. Brzeźnica, jarm. 6, w poniedz.: po św. Walentym, po Niedz. Kwietniej, po Wniebowst. Pańsk., po św. Wawrzyńcu, po św. Mateuszu, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

Koniecpol, jarm. 6, w poniedz. po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedz. po św. Trójcy, po św. Maryi Magd., po św. Michale, po św. Marcinie B.

Pajęczno, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszcz. NMP. i po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Antonim, w poniedz. po Wniebowzięciu N. M. P., po Narodzeniu N. M. P., po św. Leonardzie.

Pławno, jarm. 6, we wtorki: po 3

Królach, po Wielkan., po Bożem Ciele, po św. Jakóbie Apost., po Narodzeniu N. M. P., po św. Marcinie.

Radomsk, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, w 1-szy poniedz. Wielk. Postu, po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Małgorzacie, w poniedz. po Podwyż. Krzyża św., po św. Andrzeju Apostole.

POWIAT CZĘSTOCHOWSKI. Częstochowa, jarmarków 6, w poniedz. po św. Agnieszce, po Niedzieli Kwiet., w środę po Ziel. Świątk., w poniedziałki po św. Wojciechu, po św. Michale, po św. Łucyi.

Janów, jarm. 6, w środę ostatnią mies. lutego, mies. kwiet., po św. Piotrze i Pawle, w środę ostatnią mies. sierp., mies. paźdz., przed Wigilią Bożego Narodzenia.

Kłobucko, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.

Krzepice, jarm. 6, w poniedz. po św. Dorocie, po Niedz. Środop., we wtorek po Ziel. Świątk., w poniedz. po N. M. P. Szkaplerznej, po Narodz. NMP., po Niep. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Mstów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowz. NMP., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem.

Przyrów, jarm. 6, we wtorki: po św. Dorocie, po Niedz. Kwiet., po św. Zofii, po św. Annie, po św. Michale, po św. Łucyi.

Olsztyn, jarmark. 2, we wtorki: po Niedz. Środop. i po św. Stanisławie.

POWIAT BĘDZIŃSKI. Będzin, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. NMP., po Wszystkich Świętych.

Czeladź, jarm. 6, w środy: przed św. Agnieszką, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Koziegłowy, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po Wniebowstąpieniu Pańsk., po św. Małgorzacie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Modrzejów, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Leonie, przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowzięciu NMP., po św. Andrzeju.

Mrzygłód, jarm. 4, w środy: po św. Agnieszce, po Wielkanocy, po św. Maryi Magdalenie, po św. Franciszku Serafickim.

Siewierz, jarm. 6, w poniedz.: po św. Macieju, po Niedz. Kwiet., przed św. Janem Chrzcic., po Narodz. NMP., po św. Łukaszu, przed Bożem Narodzeniem.

Włodowice, jarm. 6, w czwartek po Nawróc. św. Pawła, po Niedzieli Głuchej, w środę po św. Stanisławie, w czwartki po św. Małgorzacie, po św. Mateuszu, po św. Łucyi.

Żarki, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Suchej, na św. Stanisława, od 1 do 3 maja, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Idzim, po Wszystkich Świętych.

GUBERNIA RADOMSKA.

POWIAT RADOMSKI. Białobrzegi, jarm. 6, w środy: po św. Walentym, po św. Marku Ewang., przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Rochu, po św. Łukaszu, po św. Łucyi.

Jastrząb, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdalenie, po św. Tekli, po św. Andrzeju.

Jedlińsk, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, we wtorki po św. Józefie, po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Idzim, po św. Franciszku Seraf., po dniu Zadusznym.

Przytyk, jarm. 6, we wtorki: po św. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., przed św. Filipem i Jakóbem, po Bożem Ciele, po Podwyż. Krzyża św., przed Bożem Narodz.

Radom, jarm. 2, na św. Jana Chrzcic. (5-dniowy) i od dnia 9 września (5-dniowy).

Skaryszew, jarm. 6, w poniedz.: po Niedz. Wstępnej (3-dniowy), po Niedzieli Przew., po św. Jakóbie Ap., po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Wierzbica, jarm. 6, we wtorki: po św. Walentym, po św. Wojciechu, po św. Antonim, po Przem. Pańsk., po św. Łukaszu, po św. Łucyi.

Wolanów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Zwiast. NMP., po św. Stanisławie, po Nawiedz. NMP., po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych.

Wyśmierzyce, jarm. 6, w poniedz. po św. Antonim Op., po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Janie Nepom., w poniedz. po św. Małgorzacie, po św. Tekli, po św. Łazarzu.

POWIAT KOZIENICKI. Głowaczów, jarm. 2, we wtorki: po Niedzieli Kwiet., przed św. Wawrzyńcem.

Gniewoszów, jarm. 4, we wtorki: po św. Józefie, po Nawiedz. N. M. P., po św. Michale, w drugi poniedz. po św. Szymonie i Judzie.

Granica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po św. Wojciechu, po Ziel. Świątk., po Narodzeniu NMP., przed św. Tomaszem.

Janowiec, jarm. 6, w poniedz. po św. Agnieszce i po św. Walentym, we wtorek po św. Stanisławie Bisk., w poniedz. po św. Małgorzacie, po św. Łukaszu, po św. Stanisławie Kostce.

Kozienice, jarm. 6, w czwartki po św. Agnieszce i po Niedz. Białej, w środę po św. Janie Chrzcic., w czwartki po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po Niepok. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Magnuszew, jarm. 3, w poniedz.: po

św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Ryczywół, jarm. 6, we wtorki: przed św. Franciszkiem Sal., po św. Józefie, po św. Witalisie, przed św. Idzim, po św. Karolu Borom., po św. Łucyi.

Sieciechów, jarm. 6, w poniedz. po św. Pawle i po św. Walentym, we wtorki po św. Stanisławie i po św. Antonim, w poniedz. po Wniebowz. NMP. i po Niep. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Zwoleń, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Przemien. Pańsk., po Podwyż. Krzyża św., po św. Katarzynie.

POWIAT IŁŻECKI. Iłża, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Zwiastow. NMP., po św. Stanisławie, po Wniebowz. NMP., po św. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Ciepielów, jarm. 5, we wtorki po św. Fabianie i Sebastyanie, po św. Józefie, po św. Zofii, po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

Grabowiec, jarm. 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Lambercie, po św. Zofii, po NMP. Szkaplerznej, po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych.

Kazanów, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środop., przed św. Jakóbem, po św. Trójcy, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Lipsko, jarm. 6, we wtorki: po Nawr. św. Pawła, po Niedz. Białej, po Ziel. Św., po Narodz. N. M. P., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Wiktoryą.

Sienno, jarmark. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Solec, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po 40 Męczen., po św. Stanisławie, po św. Antonim, po św. Franciszku Serafickim, po św. Marcinie.

Tarłów, jarm. 6, we wtorki: po św. Apolonii, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Wąchock, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po 2-giej Niedz. Postu, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Elżbiecie.

Wierzbnik, jarm. 3, w środy: po Niedz. Środop., po Ziel. Św., po św. Michale.

POWIAT OPATOWSKI. Chmielów, jarm. 6, w poniedz.: po św. Pawle Pustel., po św. Kazimierzu, przed św. Floryanem, po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po św. Jadwidze, po św. Elżbiecie.

Iwaniska, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Ziel. Św., po św. Maryi Magdalenie, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą.

Kunów, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po 1-szej Niedz. Postu, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Wicie i Modeście, po św. Mateuszu, po św. Stanisławie Kostce.

Łagów, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, w czwartek po św. Marcinie.

Opatów, jarm. 6, w środy: po Niedz. Zapust., po Niedz. Kwiet., przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Ostrowiec, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po św. Józefie, po Przemienieniu Pańsk., po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie.

Ożarów, jarmark. 6, w poniedz. po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Środop., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po 1-szej Niedzieli Adwentu.

Raków, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcic., po św. Annie, po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Mateuszu.

Waśniów, jarm. 2, we wtorki: po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju.

POWIAT SANDOMIERSKI. Bogorja, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Przew., po Rozesł. Apostołów, po św. Dominiku, po św. Mateuszu, po św. Łukaszu, po św. Łucyi.

Klimontów, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po Wniebowz. NMP., po św. Jadwidze i Teresie, po św. Marcinie Bisk.

Pokrzywnica, jarm. 6, w czwartki: po Niedz. Środop., po Bożem Ciele, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po Wsz. Świętych, po Niep. Pocz. Najśw. Maryi P.

Osiek, jarm. 6, w środy: po św. Walentym, po św. Stanisławie, po Nawiedz. NMP., po św. Piotrze w okow., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Ap.

Połaniec, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po Ziel. Św., po św. Małgorzacie, po św. Jadwidze, po św. Łucyi.

Sandomierz, jarm. 2, w poniedz. po Wniebowst. Pańsk., po Narodz. N. M. P.

Staszów, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po Niedzieli Białej, przed św. Janem Chrzcic., po św. Mateuszu, po św. Andrzeju Apostole.

Zawichost, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Białej, po Bożem Ciele, po NMP. Anielskiej, po Podwyż. Krzyża św., po 1-szej Niedzieli Adwentu.

POWIAT OPOCZYŃSKI. Białaczów, jarm. 2, we wtorki: przed św. Stanisławem i św. Janem Chrzcic.

Drzewica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Zwiast. NMP., po św. Piotrze i Pawle, po św. Annie, po Narodz. N. M. P., po św. Łukaszu.

Gielniów, jarm. 6, we wtorki: po św. Pawle Pust., po św. Grzegorzu, po św. Marku Ewang., po św. Dominiku, przed św. Idzim, po św. Marcinie.

Klwów, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Wniebowz. NMP., po Narodz. N. M. P., po św. Jadwidze.

Opoczno, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Przew., po św. Maryi Magdal., po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych.

Odrzywół, jarm. 6, we wtorki: po św. Fabianie i Sebastyanie, po św. Józefie, przed Znal. Krzyża św., po Przem. Pańsk., po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Przysucha, jarm. 6, w czwartki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, po św. Franciszku Ser., przed św. Barbarą.

Skrzynno, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Przew., po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., po Przem. Pańsk., po św. Urszuli, po św. Katarzynie.

Żarnów, jarm. 6, w środy: po Oczysz. NMP., po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po Narodz. NMP., po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

POWIAT KONECKI. Gowarczów, jarm. 6, w poniedz. po św. Józefie, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Annie, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Ap.

Końskie, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Macieju, po św. Józefie, po św. Jakóbie, po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.

Przedbórz, jarm. 6, w poniedz. po św. Dorocie, we wtorki po św. Józefie i po św. Antonim, w poniedz. po Wniebowz. N. M. P., po św. Jadwidze, po św. Łucyi.

Radoszyce, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Szydłowiec, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Niedz. Kwiet., przed św. Wawrzyńcem, po św. Franciszku, po św. Marcinie.

GUBERNIA KIELECKA.

POWIAT KIELECKI. Bodzętyn, jarmarków 6, w poniedz. po Nawróc. św. Pawła i po św. Kazimierzu, w środę po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Maryi Magdalenie, po św. Idzim, po św. Marcinie.

Chęciny, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. NMP., po Wszystkich Świętych, po Niepok. Pocz. N. M. P.

Daleszyce, jarm. 2, w środy: przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Michale.

Kielce, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, przed św. Rozalią, po Wszystkich Św., po 3-ciej Niedzieli Adwentu.

Słupia, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Benedykcie, przed Znal. Krzyża św., przed św. Wawrzyńcem, po Podw. Krzyża św., przed św. Barbarą.

POWIAT JĘDRZEJOWSKI. Jędrzejów, jarm. 6, w czwartek po 3 Królach, po św. Kazimierzu, w środę po św. Wojciechu, w piątek po Bożem Ciele (8-dniowy), na św. Franciszka Seraf. (8-dniowy), w czwartek po św. Katarzynie.

Małogoszcz, jarm. 6, w czwartek po św. Agnieszce, po Niedz. Środopost., w środę po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki przed św. Wawrzyńcem, przed św. Szymonem i Judą.

Sobków, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Augustynie, przed św. Kryspinem, po św. Łucyi.

Wodzisław, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po Niedz. Środop., we wtorki po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.

Oksa (wieś), targi co wtorek.

POWIAT WŁOSZCZOWSKI. Kurzelew, jarm. 6, w poniedz. po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, we wtorki po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdalenie, po św. Bartłomieju, przed św. Mikołajem.

Lelów, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Macieju, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie.

Secemin, jarm. 6, w czwartki: po św. Leonie, po św. Sulpicyuszu, przed św. Alojzym, po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po Bożem Narodzeniu.

Szczekociny, jarm. 6, w środy: po św. Pawle Pust., po św. Józefie, po św. Trójcy, po Wniebowz. NMP., po św. Jadwidze, po św. Łucyi.

Włoszczowa, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, przed św. Idzim, po św. Franciszku Seraf., po Wszystkich Świętych.

POWIAT OLKUSKI. Kromołów, jarmarków 6, we wtorki: po św. Pawle Pust., po Niedz. Środop., przed Znal. Krzyża św., po św. Annie, po Wsz. Św., po św. Łucyi.

Olkusz, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po Wniebowstąpieniu Pańsk., po św. Annie, po św. Michale, po Niepok. Pocz. N. Maryi P.

Ogrodzieniec, jarm. 6, w czwartek po św. Walentym, w środy przed św. Wojciechem i po św. Antonim, w czwartki po Przemienieniu Pańskiem, po św. Jadwidze i po św. Łucyi.

Pilica, jarmark. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedz. N. M. P., przed św. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Skała, jarm. 6, w środy: po św. Pawle Pust., po św. Kazimierzu, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Annie, po św. Michale, po Niep. Pocz. Najśw. Maryi P.

Wolbrom, jarmark. 6, w środy: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po św. Antonim Pad., po Wniebowz. NMP., po św. Jadwidze, po św. Łucyi.

Żarnowiec, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach i po św. Franciszce Rzym., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Łukaszu i po Wszystkich Świętych.

POWIAT MIECHOWSKI. Brzesko, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Ezechielu, po św Florentynie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, po św. Łucyi.

Książ Wielki, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Barnabie, po św. Kajetanie, po św. Elżbiecie, po św. Łucyi.

Miechów, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszcz. NMP., we wtorek po Niedzieli Kwietniej, w poniedz. przed św. Janem Chrzcic., po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Marcinie, po św. Łucyi.

Proszowice, jarm. 6, w środy: po św. Pawle Pust., po św. Tomaszu z Akw., po św. Małgorzacie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, po św. Marcinie.

Słomniki, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Podw. Krzyża św., po św. Francisz. Borg.

POWIAT PIŃCZOWSKI. Działoszyce, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Maryi Magdal., po św. Michale, przed św. Marcinem, przed św. Tomaszem.

Koszyce, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Ziel. Św., po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po św. Jadwidze, po św. Andrzeju.

Opatowiec, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Przew., przed Znal. Krzyża św., po św. Jakóbie, po Podwyż. Krzyża św., przed św. Szymonem i Judą.

Pińczów, jarm. 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Grzegorzu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Urszuli, po św. Łucyi.

Skalbmierz, jarm. 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Idzim, po św. Franciszku Seraf., po Wszystkich Świętych.

Wiślica, jarm. 6, we wtorki; po św. Agnieszce, po Ziel. Świątk., po św. Małgorzacie, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Jadwidze, po św. Marcinie.

POWIAT STOPNICKI. Busko, jarm. 5, w środy po 3 Królach, po Niedz. Środop., jarm. ciągły 4-mies. przez czas kąpieli letn., od 1 czerw. do 1 paźdz. trwający, z wyłączen. Niedziel i Świąt urocz., po Wszystkich Świętych, po Niep. Pocz. NMP.

Chmielnik, jarm. 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Józefie, w środę po św. Wicie, w czwartki przed św. Idzim, po św. Michale, po św. Andrzeju Apostole.

Kurozwęki, jarm. 6, w poniedz. po św. Antonim Op., w środy po św. Benedykcie i po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Józefie Kalasantym, po św. Wacławie i po św. Cecylii.

Oleśnica, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po św. Bonawenturze, po św. Idzim, po św. Łucyi.

Pacanów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Kilianie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Marcinie.

Pierzchnica, jarm. 6, w poniedz. po św. Kazimierzu, we wtorki po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Stopnica, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Przew., po św. Antonim, po św. Maryi Magdal., po św. Franciszku, przed św. Mikołajem.

Szydłów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, przed św. Władysławem, przed św. Idzim, po dniu Zadusznym.

GUBERNIA LUBELSKA.

POWIAT LUBELSKI. Bełżyce, jarm. 6, w środy: po Niedz. Białej, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po Wszystkich Św., po św. Łucyi.

Biskupice, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Stanisławie Bisk., po św. Koźmie i Damianie, po św. Marcinie Biskupie.

Bychawa, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Środop., przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Maryi Magdalenie, po św. Mateuszu, po św. Urszuli.

Głusk, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańsk., po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

Lublin, jarmark. 11, w poniedz. po Oczyszcz. NMP., po 1-szej Niedzieli Postu, w środę Środop., w poniedz. po Niedzieli Kwiet., po Niedz. Przew., po Wniebowst. Pańsk., we wtorek po Zielonych Świątk. (3-dniowy), w poniedz. po św. Bernardzie (3-dniowy), po św. Michale, po Wszystkich Świętych, przed Bożem Narodzeniem.

Piaski Wielkie, jarm. 6, w środy: po św. Macieju, po Niedz. Kwiet., po św. Kilianie, po Podwyż. Krzyża św., po Wsz. Świętych, przed św. Tomaszem.

POWIAT LUBARTOWSKI. Czemierniki, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Zwiast. NMP., po św. Stanisławie,

po św. Piotrze i Pawle, przed św. Szymonem i Judą, po św. Andrzeju Apostole.

L u b a r t ó w, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Stanisławie, po św. Annie, po św. Bartłomieju, po św. Dyonizym.

Ł ę c z n a, jarmark. 6, w poniedz. po 3 Królach, we wtorek po św. Józefie, w piątek po Bożem Ciele (8-dn.), na św. Idziego (10-dn.), w poniedz. przed św. Mikołajem.

M i c h ó w, jarm. 6, w środy: po św. Macieju, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niep. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

K a m i o n k a, targi czwartkowe przeniesione zostały na poniedziałki.

POWIAT NOWO-ALEKSANDRYJSKI. B a r a n ó w, jarmark. 6, w poniedz. po św. Agnieszce, po Niedz. Zapust., po Niedzieli Kwiet., po św. Maryi Magdal., po Wniebowzięciu NMP., przed św. Szymonem i Judą.

B o b r o w n i k i, jarm. 6, w poniedz. po św. Macieju, we wtorki przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po Nawiedzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

J ó z e f ó w nad W i s ł ą, jarm. 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Feliksie, przed św. Janem Chrzcic., po św. Michale, po Wszystkich Św., przed św. Mikołajem.

K a z i m i e r z, jarm. 6, we wtorki: po św. Kazimierzu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Leokadyi.

K o ń s k o w o l a, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Wstępnej, przed Znal. Krzyża św., po Bożem Ciele, po św. Annie, po Podwyż. Krzyża św., po św. Łukaszu.

N o w o - A l e k s a n d r y a (P u ł a w y), jarm. 6, w poniedz. po Nawróc. św. Pawła, po św. Walentym, po św. Benedykcie, we wtorki po św. Marku Ewang., po św. Zofii, po św. Łucyi.

O p o l e, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po św. Macieju, we wtorki po Niedz. Kwiet., po św. Piotrze i Pawle, po Podw. Krzyża św., po św. Katarzynie.

W ą w o l n i c a, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po Wniebowz. NMP., po Narodz. N. M. P., po św. Marcinie Bisk.

POWIAT JANOWSKI. A n n o p o l, jarm. 6, w poniedz. po św. Walentym, po Niedz. Białej, we wtorki po św. Stanisławie, po św. Annie, po św. Stanisławie Kostce, po Niepok. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

J a n ó w, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Stanisławie, przed św. Janem, po Podwyż. Krzyża św., po Wszystk. Świętych, po Niep. Pocz. NMP.

K r a ś n i k, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, po Wniebowz. NMP., po św. Franciszku Serafickim, po św. Marcinie.

M o d l i b o r z y c e, jarm. 6, w środy: po św. Macieju, po Zwiast. NMP., po Ziel. Świątk., po św. Maryi Magdalenie, po św. Mateuszu, przed św. Tomaszem.

U r z ę d ó w, jarmark. 6, we wtorki: po 1-szej Niedz. Postu, po Niedz. Przew., po Bożem Ciele, przed św. Wawrzyńcem, po św. Łukaszu, po Niep. Pocz. N. Maryi P.

Z a k l i k ó w, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po św. Annie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

POWIAT BIŁGORAJSKI. B i ł g o r a j, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po Zwiast. NMP., po św. Maryi Magdal., po Wniebowz. Najśw. Maryi P., po św. Franciszku Serafickim.

J ó z e f ó w, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Małgorzacie, po Wniebowz. NMP., po św. Mateuszu, po Niep. Pocz. Najśw. Maryi Panny.

K r z e s z ó w, jarm. 6, we wtorek po św. Józefie, w piątek po Bożem Ciele, we wtorki po Wniebowz. NMP., po Narodz. NMP., po św. Łukaszu, przed św. Tomaszem Ap.

T a r n o g r ó d, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Nawiedz. NMP., przed św. Wawrzyńcem, po Podwyż. Krzyża św., przed św. Szymonem i Judą.

POWIAT ZAMOJSKI. F r a m p o l, jarm. 6, w czwartki po św. Dorocie i po św. Kazimierzu, w środę po św. Janie Nepom., w czwartki po N. M. P. Szkaplerznej, po Narodz. N. M. P., po św. Łukaszu.

G o r a j, jarm. 6, we wtorki: po św. Walentym, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po św. Koźmie i Damianie, po św. Andrzeju Apostole.

K r a s n o b r ó d, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po Zwiast. NMP., po Ziel. Świątkach, po Narodz. NMP., po Dniu Zadusznym, przed św. Tomaszem.

S z c z e b r z e s z y n, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Michale, przed św. Mikołajem.

Z a m o ś ć, jarm. 6, w poniedz.: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańsk., po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. M. P., po św. Marcinie.

POWIAT KRASNOSTAWSKI. G o r z k ó w, jarm. 1, we wtorek po św. Stanisławie.

I z b i c a, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Antonim, przed św. Idzim, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Mikołajem.

K r a s n y s t a w, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Zwiast. NMP., po św. Piotrze i Pawle, po św. Annie, po św. Michale, po Niepok. Poczęciu N. Maryi P.

T u r o b i n, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po

św. Wojciechu, po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Jadwidze.

Żółkiewka, jarm. 6, w poniedz.: po św. Dominiku, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apost.

POWIAT CHEŁMSKI. Chełm, jarm. 6, we wtorki: po Zwiast. NMP., po św. Mikołaju, przed św. Janem, po Narodz. NMP., po Opiece Matki Boskiej, po św. Andrzeju Ap.

Pawłów, jarmark. 6, we wtorki: po Zwiast. NMP., po Opiece św. Józefa, po Ziel. Świątk., po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Barbarze.

Rejowiec, jarm. 5, w poniedz. po św. Konstancyi i przed św. Jerzym, w środy po Ziel. Świątk., po Wniebowz. NMP., po św. Michale, przed św. Tomaszem.

Sawin, jarm. 6, w czwartki po dniach: 14 lut., 11 lipca, 20 września, 30 paźdz., 18 grudnia, oraz w Wielki Wtorek.

Wojsławice, jarm. 6, w środy: po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcic., po św. Eliaszu, po Narodz. NMP., po św. Michale, przed św. Katarzyną.

POWIAT HRUBIESZOWSKI. Dubienka, jarm. 2, we wtorki: po 3 Królach i po Ziel. Świątkach.

Hrubieszów, jarm. 6, we wtorki: po Nawróc. św. Pawła, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Ścięciu św. Jana, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą.

Kryłów, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., przed św. Jerzym, po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Andrzeju.

Uchanie, jarmark. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Wojciechu, po Ziel. Świątk., po św. Piotrze i Pawle, po Wniebowzięciu NMP., po św. Dymitrze.

Grabowiec, jarm. 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Lambercie, po św. Zofii, po NMP. Szkaplerznej, po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych.

POWIAT TOMASZOWSKI. Jarczów, jarm. 6, w poniedz. po dniach: 24 lutego, 21 maja, 13 sierpnia, 13 września, 21 października i 18 grudnia.

Komarów, jarm. 6, w poniedz.: po Niedz. Środop., po św. Trójcy, przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowz. NMP., po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Łaszczów, jarm. 6, we wtorki: po Nowym Roku, po Oczyszcz. NMP., po Ziel. Świątk., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po św. Marcinie.

Tyszowce, jarmark. 12, w środy po dniach: 6 i 29 stycznia, 18 lutego, 24 marca, 12 kwietnia, 5 i 27 maja, 16 czerwca, 5 lipca, 6 sierpnia, 10 września, 3 listopada.

Tomaszów, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Stanisławie, po św. Bartłomieju, po św. Tekli, po św. Łukaszu, po św. Marcinie.

GUBERNIA SIEDLECKA.

POWIAT SIEDLECKI. Mokobody, jarm. 1, w środę po św. Jadwidze.

Mordy, jarm. 5, w czwartki: po św. Higinie, po św. Kazimierzu, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Katarzyną, po św. Łucyi.

Siedlce, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszcz. Najśw. Maryi Panny, po Niedz. Środop., po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

POWIAT WĘGROWSKI. Kamieńczyk, jarm. 6, we wtorki: po Nawr. św. Pawła, po Zwiastow. NMP., po św. Donacie, po Przem. Pańsk., po św. Franciszku Serafickim, po św. Andrzeju.

Liw, jarm. 4, w czwartki: przed Niedz. Zapust., przed Niedz. Kwiet., przed Ziel. Świątk., przed Wszystkimi Świętymi.

Miedzna, jarmark. 3, we wtorki: po Zwiast. Najśw. Maryi Panny, po św. Stanisławie, przed św. Mikołajem.

Węgrów, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Idzim, po św. Katarzynie.

POWIAT SOKOŁOWSKI. Kossów, jarmarków 4, we wtorki: po św. Józefie, po św. Zofii, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Aniołach Stróżach.

Sokołów, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, w wielki Czwartek, po Bożem Ciele, po św. Rochu, po św. Michale, po św. Edwardzie.

Sterdyń, jarm. 6, w poniedz.: po św. Agnieszce, po św. Albinie, po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po św. Rafale, po św. Łucyi.

POWIAT KONSTANTYNOWSKI. Janów Ordynacki, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Stanisławie, przed św. Janem, po Podwyż. Krzyża św., po Wszystkich Świętych, po Niep. Pocz. NMP.

Konstantynów, jarm. 4, w poniedziałki: po Nowym Roku, po 1-szym marca, października i listopada.

Łosice, jarmark. 6, w środy: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Niedzieli Przew., przed św. Janem, po Wniebowz. N. M. P., po św. Michale.

Sarnaki, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, po św. Stanisławie, po św. Michale, po św. Łukaszu.

POWIAT BIALSKI. Biała, jarm. 2, we wtorki: po Ziel. Świątk., po św. Annie.

Kodeń, jarm. 2, w środy: po św. Trójcy, po św. Michale.

Łomazy, jarm. 2, w poniedz.: po św. Piotrze i Pawle, po św. Koźmie i Damianie.

Piszczac, jarm. 4, we wtorek po 3 Królach, w 1-szy wtorek kwietnia, lipca i października.

Sławatycze, jarm. 2, w piątki: po Wniebowst. Pańsk., po św. Opieki NMP.

Terespol, jarmark. 6, we wtorek po dniach: 18 stycznia, 6 kwietnia, 5 maja, 24 czerwca, 10 września i 9 listopada.

POWIAT WŁODAWSKI. Ostrów, jarm. 6, w poniedz.: po św. Leonie Pap., po Wniebowst. Pańsk., po św. Małgorzacie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Jadwidze, po św. Feliksie Walezyuszu.

Parczew, jarm. 4, we wtorki: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Cezaryuszu, po św. Marcinie.

Wisznice, jarm. 3, w poniedz.: przed św. Jerzym, po św. Janie Chrzcic., po Wniebowzięciu Najśw. Maryi Panny.

Włodawa, jarmark. 4, we wtorki: po Ziel. Świątk., po św. Janie Chrzcic., po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, na Opiekę Matki Boskiej (7-dniowy).

POWIAT RADZYŃSKI. Międzyrzec, jarmark. 4, w czwartek po św. Walentym, w środę po św. Wiktorze, w czwartki po św. Jakóbie Ap., przed św. Mikołajem.

Radzyń, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Niedzieli Kwiet., po św. Trójcy, przed św. Rozalią, po Wszystkich Świętych.

Wohyń, jarm. 6, .w środy: po Zwiast. NMP., po Przeniesieniu relikwii św. Mikołaja, po Przemien. Pańsk., po Narodz. N. M. P., po święcie cud. obr. Najśw. Maryi Panny Kaz., po Ofiarowaniu NMP., prócz tego w każdym tygod. w środę targi.

POWIAT ŁUKOWSKI. Adamów, jarm. 6, w poniedz.: po św. Kazimierzu, przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, po św. Andrzeju.

Kock, jarm. 6, we wtorki: po Oczysz. Najśw. Maryi Panny, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Franciszku Seraf., po św. Karolu Borom., po św. Łucyi.

Łuków, jarm. 5, po Niedz. 1-szej Wielkiego Postu, po Niedz. Kwiet., we wtorek 4-ty po Wielkan., w poniedz. 2-gi po Ziel. Świątk., w poniedz. 1-szy po Narodz. NMP.

Łysobyki, jarm. 3, we wtorki: po Zwiast. Najśw. Maryi Panny, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, przed św. Barbarą.

Stoczek, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po Niedz. Środop., we wtorek po św. Wojciechu, w poniedz. przed św. Janem Chrzcic., po św. Mateuszu, po św. Karolu Borom.

POWIAT GARWOLIŃSKI. Garwolin, jarmark. 6, w środy: po św. Macieju, po Niedz. Przew., po św. Małgorzacie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Łaskarzew, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świątk., po św. Annie, po Podwyż. Krzyża św., po Wszystkich Świętych.

Maciejowice, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Stanisławie, przed św. Grzegorzem, po Wniebowz. N. M. P., po św. Michale, po św. Katarzynie.

Osieck, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Ziel. Świątk., po NMP. Szkaplerznej, przed św. Idzim, po 1-szej Niedzieli Adwentu.

Parysów, jarm. 6, w poniedz. po Nawróceniu św. Pawła, po Niedz. Wstęp., po Niedz. Białej, w poniedz. 2-gi po Ziel. Św., po św. Maryi Magdal., po Narodz. NMP.

Żelechów, jarm. 6, w czwartek po św. Macieju, w środy po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdal., po Wniebowz. N. M. P., po Narodz. NMP., po św. Marcinie.

GUBERNIA PŁOCKA.

POWIAT PŁOCKI. Bielsk, jarm. 6, w środy: po Niedz. Kwiet., po Wniebowst. Pańsk., przed św. Janem Chrzcic., po św. Annie, po ścięciu św. Jana, po św. Urszuli.

Bodzanów, jarm. 6, w czwartek po Nawróc. św. Pawła, w środy po Niedzieli Środop., po św. Stanisławie, po św. Koźmie i Damianie, po św. Łukaszu Ewang., po św. Klemensie.

Drobin, jarm. 6, w środę po Zwiast. N. M. P., we wtorek po św. Stanisławie, w środy po św. Antonim Pad., po św. Maryi Magdal., we wtorki przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie.

Płock, jarm. 2, we wtorki: przed św. Janem Chrzcic. i po św. Michale.

Wyszogród, jarm. 6, we wtorki: po św. Józefie, po Wniebowst. Pańsk., po Bożem Ciele, po św. Jakóbie, po św. Michale, po św. Łucyi.

POWIAT LIPNOWSKI. Bobrownik, jarm. 5, w środy, po Oczyszcz. NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowz. NMP., po św. Franciszku Seraf., po św. Andrzeju.

Dobrzyń nad Wisłą, jarmark. 6, w poniedz.: po św. Macieju, po Niedzieli Środop., po Wniebowstąp. Pańsk., po św. Maryi Magdal., po św. Franciszku Seraf., po Niepok. Poczęciu Najśw. Maryi Panny.

Kikol, jarmark. 6, po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych, przed św. Tomaszem Apostołem.

Lipno, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Wniebowstąp. Pańsk., po NMP. Szkaplerznej, po św. Michale, po św. Szymonie i Judzie.

Skempe, jarm. 6, w czwartek po św Macieju, w środę po św. Stanisławie, w czwartek po św. Małgorzacie, po Narodz NMP., po św. Franciszku, po św. Marcinie

POWIAT RYPIŃSKI. Dobrzyń, nad Drwęcą, jarm. 12, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., po Nawiedz. NMP., po św.

Bartłomieju, po św. Mateuszu, po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po św. Katarzynie i po św. Leokadyi.

R y p i n, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Ignacym, po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

POWIAT SIERPECKI. B i e ż u ń, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po Narodz. NMP., po św. Mikołaju.

R a c i ą ż, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątk., po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po św. Michale, po św. Andrzeju.

S i e r p c, jarm. 6, w środy: po Oczysz. NMP., po św. Grzegorzu, po św. Marku, po św. Wicie, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

Ż u r o m i n, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Macieju, po Wniebowstąp. Pańsk., po św. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. M. P., po Wszystkich Świętych.

POWIAT MŁAWSKI. M ł a w a, jarm. 6, we wtorki po św. Macieju, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, przed św. Mikołajem.

R a d z a n ó w, jarm. 6, we wtorki: po Zwiast. NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowstąpieniu Pańsk., po św. Antonim, po św. Jakóbie, po Ścięciu św. Jana.

K u c z b o r g, jarm. 6, we wtorki: po św. Dyonizym, po św. Klotyldzie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, przed św. Szymonem Judą, przed św. Wiktoryą.

S z r e ń s k, jarm. 6, w czwartki po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., w środy przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze.

POWIAT PRZASNYSKI. B a r a n ó w, jarm. 6, po urocz. 3 Króli, po św. Grzegorzu, po św. Janie Nep., po Narodz. NMP., po św. Stanisławie Kostce.

C h o r z e l e, jarm. 3, w poniedz.: przed Zapustami, po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Narodz. NMP., po Wszystkich Świętych, po Niep. Pocz. N. Maryi Panny.

J a n ó w, jarm. 6, w poniedz. po św. Kazimierzu, w środę po św. Stanisławie, w poniedz. przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po Podwyż. Krzyża św., po św. Andrzeju.

P r z a s n y s z, jarmark. 6, w środy: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po Wniebowstąpieniu Pańsk., po św. Jakóbie, po Narodzeniu N. M. P., po św. Katarzynie.

POWIAT CIECHANOWSKI. C i e c h a n ó w, jarm. 6, w środy: po św. Weronice, po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po św. Maryi Magdalenie, po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po św. Marcinie.

GUBERNIA ŁOMŻYŃSKA.

POWIAT ŁOMŻYŃSKI. Ł o m ż a, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszcz. NMP., w poniedziałek 2-gi Wielk. Postu, we wtorek po Niedz. Kwiet., w poniedz. po NMP. Szkapl., po św. Michale, po św. Stanisławie Kostce.

N o w o g r ó d, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po św. Macieju, we wtorki przed św. Stanisławem, przed św. Janem Chrzcic., po Nar. NMP., przed św. Szymonem Judą.

Ś n i a d o w o, jarm. 6, we wtorki: po św. Józefie, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Jakóbie Apost., po Narodz. NMP., po Wszystkich Świętych, przed św. Tomaszem Apostołem.

W i z n a, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., przed św. Stanisławem, przed św. Janem Chrzcic., po św. Elżbiecie, po Niepokalanem Pocz. NMP.

Z a m b r ó w, jarm. 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Środop., po Ziel. Świątkach, przed św. Idzim, po św. Łukaszu, po św. Łucyi.

POWIAT MAZOWIECKI. C i e c h a n o w i e c, jarm. 6, w poniedz.: po Oczyszcz. Najśw. Maryi Panny, na św. Wojciecha, po Bożem Ciele, przed św. Wawrzyńcem, po św. Mateuszu, po św. Andrzeju.

W y s o k i e M a z o w i e c k i e, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedzieli Kwiet., przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Janem Chrzcic., po Narodz. Najśw. Maryi Panny, po Wszystkich Świętych.

S o k o ł y, jarm. 6, we wtorek Wstępny, w poniedz. Przewodni, po św. Antonim Padewskim, po św. Małgorzacie, po Wniebowzięciu NMP., przed św. Mikołajem.

T y k o c i n, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Trójcy, po św. Wincentym a Paulo, po św. Franciszku Seraf., po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Ap.

POWIAT OSTROWSKI. A n d r z e j ó w, jarm. 6, w poniedz.: po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Franciszku Serafickim, po św. Marcinie.

B r o k, jarmark. 5, w czwartki: po św. Agnieszce, po św. Grzegorzu, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Łucyi.

C z y ż e w, jarm. 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Michale, przed św Szymonem i Judą, po Niepok. Pocz. Najśw. Maryi P.

N u r, jarm. 5, w środy: po św. Pawle Pust., po Niedzieli Środop., po św. Zofii, po N. Maryi P. Szkaplerznej, po św Jadwidze.

O s t r ó w, jarm. 12, w poniedz.: po Nowym Roku, po św. Błażeju, po Półpościu, po św. Franciszku a P., po św. Stanisławie, po Bożem Ciel , po Nawiedzeniu NMP , po Matce Bosk. Anielsk., po Nar. NMP , po św. Jadwidze, po św. Feliksie, po św. Barbarze.

POWIAT MAKOWSKI. K r a s n o s i e l c, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po

św. Stanisławie, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

M a k ó w, jarm. 6, w środy: po św. Macieju, w wigilię Bożego Ciała, po św. Bartłomieju, po św. Michale, po św. Leonardzie, przed św. Tomaszem Apostołem.

R o ż a n, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, przed Zwiast. NMP., po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., po Wniebowz. NMP., po Wszystkich Świętych.

POWIAT OSTROŁĘCKI. C z e r w i n, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Zapust., po Niedz. Kwiet., po św. Maryi Magdalenie, po św. Michale, po św. Łucyi.

M y s z y n i e c, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Zwiast. NMP., po św. Trójcy, po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po św. Michale, po św. Marcinie.

O s t r o ł ę k a, jarm. 6, w środy: po św. Walentym, po św. Józefie, po Nawiedz. N. M. P., po Podwyż. Krzyża św., po Wsz. Świętych, po Niepokal. Pocz. N. M. P.

POWIAT KOLNEŃSKI. J e d w a b n o, jarm. 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Józefie, po św. Stanisławie, przed św. Idzim, po św. Andrzeju, przed św. Tomaszem Apostołem.

K o l n o, jarm. 6, w czwartki: przed św. Franciszkiem, po św. Grzegorzu, w środę przed św. Floryanem, w czwartki przed św. Kilianem, po św. Tekli, po św. Katarzynie.

S t a w i s k i, jarm. 5, we wtorek 2-gi po 3 Królach, w Wielki Wtorek, przed św. Antonim, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Barbarą.

POWIAT SZCZUCZYŃSKI. G r a j e w o, jarm. 5, w poniedz. po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedz. po św. Trójcy, po Wniebowz. Najśw. Maryi Panny, po Wszystkich Świętych.

R a d z i ł ó w, jarm. 4, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Marku Ewang., po św. Alojzym, po Niepok. Poczęciu N. M. P.

R a j g r ó d, jarmark. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po św. Kazimierzu, po Niedz. Przew., po św. Stanisławie, po Narodzeniu NMP., po św. Franciszku Seraf.

S z c z u c z y n, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Michale, po św. Marcinie.

GUBERNIA SUWALSKA.

POWIAT SUWALSKI. B a k a ł a r z e w, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. M. P., po Niedz. Środop., po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie Ap., po Wszystkich Świętych.

F i l i p ó w, jarmark. 6, we wtorki: na tydz. przed Zapustami, po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Wniebowz. NMP., po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

P r z e r o ś l, jarm. 4, we wtorki: po św. Józefie, po Wniebowst. Pańsk., po św. Michale, po św. Katarzynie.

S u w a ł k i, jarm. 6, w środy: po św. Romualdzie, po św. Benedykcie, po św. Stanisławie, po św. Rochu, po św. Justynie, po św. Andrzeju.

W i ż a j n y, jarm. 4, we wtorki: po Ziel. Świątk., po św. Małgorzacie, po św. Michale, przed Bożem Narodzeniem.

POWIAT AUGUSTOWSKI. A u g u s t ó w, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, po św. Wincentym, po św. Bartłomieju, po św. Marcinie.

L i p s k, jarm. 4, we wtorki: po Katedrze św. Piotra, po św. Jerzym, po św. Pelagii, przed św. Szymonem i Judą.

R a c z k i, jarm. 6, w poniedz. 3-ci po Nowym Roku, w poniedz. po Niedz. Zap., we wtorek po Niedz. Przew., w poniedz. po św. Trójcy, po Przemien. Pańskiem, po św. Łukaszu.

S o p o c k i n i e, jarm. 2, w poniedz.: po św. Trójcy, po św. Edwardzie.

POWIAT SEJNEŃSKI. Ł o z d z i e j e, jarm. 5, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Katarzynie.

S e j n y, jarm. 6, we wtorki: po Oczysz. NMP., po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu NMP., po Niedz. Różańcowej, przed św. Mikołajem.

S e r e j e, jarm. 5, we wtorki: po św. Jerzym, po św. Antonim, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Szymonem i Judą, po św. Łucyi.

POWIAT KALWARYJSKI. K a l w a r y a, jarm. 4, we wtorki: po Wniebowst. Pańsk., przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Marcinie.

O l i t a, jarm. 1, w poniedziałek po św. Kazimierzu.

S i m n o, jarm. 6, we wtorki: po Nawr. św. Pawła, po św. Jerzym, po św. Piotrze i Pawle, po Wniebowz. NMP., po Narodz. N. M. P., po Dniu Zadusznym.

POWIAT WIŁKOWYSKI. W i e r z b o ł ó w, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. NMP., po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowzięciu N. M. P., po Niedz. Różańcowej, po Wszystkich Świętych.

W i ł k o w y s z k i, jarm. 5, we wtorki: po św. Józefie, przed Wniebowst. Pańsk., po Nawiedzeninu Najśw. Maryi Panny, po Niedzieli Różańcowej, po św. Marcinie.

W i s z t y n i e c, jarm. 4, w środy: po św. Kazimierzu, po św. Jerzym, po św. Trójcy, przed św. Szymonem i Judą.

POWIAT WŁADYSŁAWOWSKI. S u d a r g i, jarm. 4, w środy: po 3 Królach, po św. Jerzym, przed św. Janem Chrzcic., po św. Franciszku Serafickim.

Władysławów, jarm. 6, we wtorki po 3 Królach, po Oczyszcz. NMP., po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Piotrze i Pawle, po Podwyż. Krzyża św., przed św. Szymonem i Judą.

Szaki, jarm. 6, we wtorki: przed św. Maciejem Ap., przed św. Filipem i Jakóbem, przed św. Antonim Pad., przed św. Wawrzyńcem Męczen., przed św. Mateuszem Ap., przed Bożem Narodzeniem.

POWIAT MARYAMPOLSKI. Balwierzyszki, jarm. 3, we wtorki: po Ziel. Świątkach, po św. Maryi Magdalenie, przed św. Michałem.

Maryampol, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po Wniebowz. N. M. P., po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Pilwiszki, jarm. 6, w środy: po św. Agnieszce, po św. Wojciechu, po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Preny, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po św. Macieju, we wtorki po św. Antonim, po św. Annie, po Narodzeniu Najśw. Maryi Panny, po św. Marcinie.

Sapieżyszki, jarm. 2, we wtorki: przed św. Janem Chrzc., po Niedz. Różańc.

Książki i broszury treści religijnej.

Arcybiskup Józef Bilczewski. Listy Pasterskie i Mowy okolicznościowe. 19 Listów Pasterskich i 9 Mów okol. Form. 14×20½ cm. Str. 602. Papier dobry, druk wyraźny.
Cena egzemplarza broszur. . . Rs. 2,25
W piek. oryg. oprawie płóc. . . „ 3,—

Życie i objawienia świątobliwej Anny Katarzyny Emmerich, z zakonu św. Augustyna. Przełożył z niemieckiego z polecenia przełożonych ks. Wilh. Józef Śmiech, Augustyanin. Format 12×18 cm. Stron XII i 424 = 436. Z portr. świątobl. Katarzyny Emmerich.
Cena egzemplarza broszur. . . Rs. 1,20
W oryginalnej oprawie płóc. . „ 1,75

Chleb Duchowny dla prawowiernych katolików. Napisał ks. Fr. Ser. Hattler, T. J. Na polskie przełożył za pozwoleniem Autora ks. J. Stagraczyński. T. I—VIII. Form. 12½×18½ cm.

Tom I. **Obraz Matki naszej Maryi.** Żywot Najśw. Boga-Rodz. Maryi. Str. 296. Z licznemi illustracyami.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 1,15
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,50

Tom II. **Na co świat chory i kto go uzdrowi.** Stron 176. Z licznemi illustr.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,95
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,25

Tom III. **Serce za serce,** czyli wykład przykazania miłości Boga. Stron 192. Z licznemi illustracyami.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,95
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,25

Tom IV. **Perły do korony niebieskiej** zawarte w przykazaniu miłości bliźniego. Stron 174. Z licznemi illustracyami.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,95
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,25

Tom V. **Krople rosy na ochłodę serc chrześcijańskich.** Str. 182. Z liczn. illustrac.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,95
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,25

Tom VI. **Prawdy zasadnicze.** Przewodnik życia dla rodzin chrześcijańskich. Stron 112. Z licznemi illustracyami.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,80
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,10

Tom VII. **Dobry Pasterz.** Czytania nabożne dla wszystk. stan. Str. 166. Z illustr.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,95
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,25

Tom VIII. **Najlepsza pociecha w godzinie konania.** Str. 118. Z licznemi illustrac.
W oryginalnej okładce, brosz. . Rs. 0,80
W ozdobnej płóciennej oprawie . „ 1,10
Wszystkie tomy razem w oryginalnej okładce, brosz. . . . Rs. 6,50
Ozdobnie oprawne w płótno . „ 8,—

Cześć Maryi w Jej świętościach. Opis głównych miejsc cudownych i czcicieli Maryi. Opracował Oj. Bened. ks. B. Rohner. Ozdob. 4 obrazk. kol. i 124 drzeworyt. Brosz. 1,35 Rs., opr. 1,75 Rs.

Obrazki z życia Świętych, przekład z niemieckiego ks. Dr. Galanta. Śliczna książeczka dla dzieci z 15 illustr., str. 232.
Cena oprawnego egzemplarza . Rs. 0,55

O częstej i codziennej Komunii św. przez ks. Bolesława Żychlińskiego. Przystępnie wyczerpująco napisana książka w 2 częściach powinna się znaleźć w każdym domu katolickim.
Cena każdej części broszur. . Rs. 0,25

Rzymskie Martyrologium. Czytania na każdy dzień roku. Ozdobione 16 całostronnymi wizerunkami Świętych Polskich, drukowanymi osobno na lepszym papierze. — Format 11×16½ cm. Stron 464.
Cena egzemplarza brosz. . . Rs. 0,90
W oryginalnej oprawie . . . . . „ 1,25

Słowo do Matek ks. Bolesława Żychlińskiego. Bardzo przystępnie napis. rzecz o wychowaniu dzieci. Stron 170.
Cena egzemplarza brosz. . . . Rs. 0,45

Broszury treści religijnej

napisane przez Jmć ks. J. Stagraczyńskiego, znanego chlubnie z prac literackich autora.

Krótki wykład nauki o doskonałości chrześcijańskiej. Stron 148. Z illustracyą tytułową. Broszurowany Rs. 0,35.

Nabożeństwo do Najsłodszego Serca Jezusowego w każdym czasie. Stron 192. Z illustracyą tytułową. Brosz. Rs. 0,35, ozdobnie oprawny Rs. 0,55.

Od kolebki do grobu. Przewodnik życia dla rodzin chrześcijańskich. Stron 120. Z 4 illustracyami. Brosz. Rs. 0.40.

Rozmyślania o rzeczach ostatecznych. Z 27 illustracyami. Stron 344. Brosz. Rs. 0,55, oprawny Rs. 0,70.

Wykład modlitwy Pańskiej. Z 40 illustr. Stron 312. Broszur. Rs. 0,45.

Wykład Pozdrowienia Anielskiego. Przewodnik życia dla rodz. chrześc. Str. 128. W barwnej okładce. Brosz. Rs. 0,30.

Zasady wychowania chrześcijańskiego. Str. 118. Brosz. Rs. 0,25, karton. Rs. 0,40.

Żywot Jezusa Chrystusa i Dzieje Apostolskie według czterech Ewangelii. Z 55 illustr. Str. 440. Brosz. Rs. 0,75, opr. w półskórek Rs. 0,95.

Żywot świątobl. Wincentego à Paulo. Wydanie drugie, z podobizną Świętego i 3 illustrac. W pięknej dwubarwnej okładce. Stron 84. Broszur. Rs. 0,25.

Kwiateczki Rajskie. Zbiór broszur religijnych (każda po 32 str.) w kolorowych, artystycznie wykonanych okładkach. Format podłużny, notesowy $7^1/_2 \times 13$ cm. Cena brosz. egz. Rs. 0,10.

1. **Alleluja — Jezus żyje!** Rozmyślania na czas Wielkanocny.
2. **Nowenna ku czci św. Antoniego Padewskiego** z dodatkiem krótkiego nabożeństwa.
3. **Witaj Boże utajony.** Przewodnik i modlitwy dla przystępujących do Komunii świętej.
4. **Adoracya Najśw. Sakramentu Ołtarza** podczas wystawienia, lub też w czasie cichego nawiedzenia.
5. **Złote Zdrowaś Maryo.** Krótki wykład Pozdrowienia Anielskiego.
6. **Nabożeństwo na sześć Niedziel** ku czci świętego Alojzego Gonzagi.
7. **Pójdźmy do Józefa!** Zachęta do czci nieustającej świętego Józefa.
8. **Słodkie Serce Jezusa, bądź mi ratunkiem.** Zbiór modlitw ku czci Najsłodszego Serca Jezusowego.
9. **Przy Sercu Matki.** Krótkie nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny.
10. **Obraz Matki naszej Maryi.** Naśladowanie cnót Najśw. Maryi Panny.
11. **Skuteczna Nowenna do Boskiego Serca Jezusowego** dla uproszenia szczególnej jakiej łaski lub wspomożenia.
12. **Święta Anna,** matka Najśw. Maryi P.
13. **Czcij ojcą twego i matkę twoją!** Krótki wykład czwartego przykazania Bożego.
14. **Nabożeństwo do Przenajśw. Dzieciątka Jezus.**
15. **Módlcie się bez ustanku!** Zbiór modlitw odpustowych do użytku codzien.
16. **12 słów świętego Franciszka z Assyżu** z dodatkiem krótkiego nabożeństwa.
17. **Siedm prośb Modlitwy Pańskiej.**
18. **Msza św. według modłów kapłana.** Nabożny sposób odmawiania modlitw w czasie Ofiary Mszy św.
19. **Św. Józef, Opiekun Kościoła katolickiego.** Zbiór modlitw na cześć Oblubieńca Najśw. Maryi Panny.
20. **Święci Aniołowie, opiekunowie nasi.**
21. **12 rozmyślań o Dzieciątku Jezus.**
22. **Na chwałę Maryi.** Modlitwy i rozmyślania na uroczystości Najśw. Maryi P.
23. **Ośm błogosławieństw spełnionych na** św. Teresie i przykłady wzięte z jej życia.
24. **Pięć Nowenn do Najśw. Maryi Panny.**
25. **Zasady życia według św. Ignacego Loyoli** z dodatkiem krótkiego nabož.
26. **Wieniec nabożeństw na cześć Królowej Niebios.**
27. **Marya, Pocieszycielka utrapionych, Uzdrowienie chorych.** Nabożeństwo domowe dla tych wszystkich, którzy w niedzielę i święta z powodu choroby lub innych przyczyn nie mogą być obecnymi na Mszy świętej.
28. **Pozwólcie dziatkom przyjść do Mnie.** Uwagi praktyczne dla dzieci o nabożeństwie do Najśw. Serca Jezusa.
29. **Uczyń w twem sercu przybytek dla Dzieciątka Jezus.**
30. **Na chwałę Dzieciątka Jezus.** Przewodnik życia.

Przy odbiorze wszystk. 30 broszur od razu zniża się cenę na Rs. 2,25.

Zwierzęta w „Żywotach Świętych“ przekład z niemieckiego ks. Dr. Wojc. Galanta. Interesująca książeczka dla dzieci z 13 rycinami. Stron 106. Cena w oprawie Rs. 0,50.

Świątobliwy żywot Wieleb. Ojca Fr. M. P. Libermanna przez Kardynała Jana Chrzciciela Pitra. Na język polski przeł. hr. Elżb. Mieroszowska. Format $13 \times 19^1/_2$ cm. Stron 430. Z portr. świątobl. Oj. Libermanna.
Cena egzemplarza broszur. . . Rs. 0,95
W orygin. oprawie w półsk. . „ 1,15

Błagalne modły podczas Mszy św., troskliwej o zbawienie swych dziatek Matki chrześcijańsk. Str. 32. Brosz. Rs. 0,05.

Droga krzyżowa, według św. Leonarda z Porto Mauricio, z nauką o nabożeństwie Drogi Krzyżowej, Gorzkimi Żalami, pieśniami i modlitwami o Męce Pańskiej. Stron 80. Broszur. Rs. 0,15.

Jak mamy Boga miłować. Praca tłómaczona na języki: angielski, niemiecki, włoski. Z francuskiego przełożyła na polski Iry. Stron 42. Broszur. Rs. 0,20.

Adresować należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.

Królowa Niebios. Legendy o Matce Boskiej, zebrane i oprac. przez M. Gawalewicza. Format $10^1/_2 \times 16^1/_2$ cm. Str. 168. Broszur. Rs. 0,65, oprawne Rs. 0,90.

Książeczka o Bierzmowaniu, czyli wskazówki i modlitwy do godnego przyjęcia św. Sakramentu Bierzmowania przez ks. Lubeckiego. Stron 24. Broszur. Rs. 0,05.

Książeczka o dobrej śmierci. Napomnienia, rady i modlitwy odpustowe. Nap. ks. W. Auer z zakonu Kapucynów. W pięknej sztywnej okładce z kolorowym obrazkiem. Stron 56. Cena Rs. 0,15.

Marya, Matka nasza. Dlaczego Ją kochamy i do Niej się uciekamy. Z 16 illustr. Stron 110. Broszur. Rs. 0,25.

Módlcie się bez ustanku. Zbiór modlitw odpustowych ze skarbca Kościoła katolickiego do użytku codziennego. Z 2 pięknymi obrazkami kolor. Stron 64. Broszurowane Rs. 0,15.

Nabożeństwo do czternastu św. Przyczyńców w potrzebie, we wszelkich dolegliwościach pociechę przynoszące. Z illustr. tytuł. Str. 88. Brosz. Rs. 0,20.

Od piorunów i gwałtownej niepogody, zachowaj nas Panie! Rady, przestrogi i modlitwy podczas nawałnicy. Oprac. ks. R. Lubecki. W sztywnej okładce. Stron 78. Brosz. Rs. 0,15.

Pasye czyli Męka Pana naszego Jezusa Chrystusa podł. opis. św. Jana. Wielki czytelny druk. Stron 15. W sztywnej okładce. Brosz. Rs. 0,10.

Pasye czyli Męka Pana naszego Jezusa Chrystusa podług opisania św. Mateusza. Wielki, czytelny druk. Str. 23. Z nauką o Palmowej Niedzieli. W sztywnej okładce. Broszur. Rs 0,10.

Pięć praktycznych broszur

ks. Prof. Spirago, przełożonych na polski język przez ks. Dr. W. Galanta, nadzwyczaj stosownych jako podarki i do rozdzielenia między nowożeńców przy zawieraniu małżeństwa, na pam. przystąp. do pierwszej Spowiedzi i Komunii św.

1) **Nauka o Sakramencie Małżeństwa.** Str. 48. Cena egzemplarza Rs. 0,10.
2) **Nauka o Spowiedzi świętej.** Stron 80. Cena egzemplarza Rs. 0,15.
3) **Nauka o Komunii świętej.** Stron 48. Cena egzemplarza Rs. 0,10.
4) **Nauka o Ofierze Mszy świętej.** Str. 80. Cena egzemplarza Rs. 0,15.
5) **Pociecha chrześcijanina w cierpieniu.** Stron 32. Cena egzemplarza Rs. 0,10.

Podręcznik obrzędów używanych w Kościele katolickim w czasie od Środy Popielcowej począwszy aż do Zielonych Świątek. Dla użytku sług kość. spis. ks. Stryjakowski. Str. 86. Karton. Rs. 0,40.

Prawdziwe wyobrażenie Przenajśw. Oblicza Pana naszego Jezusa Chrystusa, jak przechowane i z najgłębszą czcią czczone bywa w Bazylice św. Piotra w Watykanie. Str. 27. Broszur. Rs. 0,10.

Przegląd najgłówniejszych obietnic Zbawiciela na korzyść czcicieli Jego Przenajśw. Serca. Stron 27. Broszur. Rs. 0,10.

Skuteczne Nabożeństwo do Najśw. Maryi Panny na czas 50-letniego ogłoszenia dogmatu Niepokal. Poczęcia. Z illustr. Stron 96. Broszur. Rs. 0,25, opr. Rs. 0,35.

Zarys historyi kościelnej. Z niemieckiego przełożył i uzupełnił dla rodzin i młodzieży polskiej ks. A. Friedrich, T. J. Z 86 illustr. Stron 292. Opraw. Rs. 0,75.

Życiorys św. Jana Chrzciciela de la Salle, założyciela zgromadzenia Braci szkół chrześcijańskich z dodatkiem łask i cudów po śmierci za pośrednictwem jego zdziałanych. Nap. ks. Wincenty Miś. Stron 124. Broszur. Rs. 0,30.

Żywot Jezusa Chrystusa dla młodzieży. Oprac. Marya Nowodworska. Wydanie ozdobione 54 rycin. Stron 158. W artystycznie wykon. ozd. opr. Rs. 0,50.

Żywot Najśw. Maryi Panny dla młodzieży. Oprac. Ks. Dr. W. Galant. Wydanie ozdob. 54 rycin. Str. 198. W artystycznie wykonanej, ozdobnej opr. Rs. 0,50.

Żywot Najśw. Maryi Panny, Matki Bożej i naszej. Z 20 illustracyami. Str. 40. Broszur. Rs. 0,15.

Dzieła dla użytku Przewieleb. Duchowieństwa.

Katolicki Katechizm Ludowy stosownie do potrzeb czasu i pedagogicznie opracowany przez ks. Prof. Fr. Spirago. — Przełożył na polski język za zezwoleniem autora ks. Dr. Wojciech Galant, Prof. Teologii w Przemyślu i Podkomorzy Jego Świątobl. Piusa X. Wyd. drugie pomnożone. 3 tomy. Stron XVI i 442, 474, 368 = 1326. Form. $12^1/_2 \times 8^1/_2$ cm. Tom I: Nauka wiary. Tom II: Nauka obyczajów. Tom III: Nauka o środkach łaski.

Cena egzempl. brosz. w 3 tom. Rs. 4.—
W orygin. oprawie płóc. w 3 osobnych tomach 4,85

Adresować należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.

Metodyka katolickiej nauki religii. Praktyczne wskazówki dla Katechetów. Nap. ks. Fr. Spirago, Katecheta przy niem. gimnazyum państwowem w Pradze. Z piątego wydania niemieckiego przełożył na język polski ks. Prof. Dr. W. Galant.
Cena egzemplarza broszur. . . Rs. 1,80
W oryginalnej oprawie . . . . „ 2,15

Szczegółowo rozwinięte Katechezy. Tom I: O nauce wiary. Tom II: O nauce obyczajów. Tom III: O środkach łaski I. Tom IV: O środkach łaski II. Format $12^1/_2 \times 18^1/_2$ cm. Str. razem 1200. Oprac. ks. Henryk Stieglitz, Prob. w Monachium. Przel. na polski jez. za zezwol. autora ks. Prof. Dr. Wojciech Galant.
Cena wszystkich 4 tomów osobno broszurowanych . . . Rs. 5,50
Wszystkie 4 tomy osobno opr. w orygin. okładce . . . . . . „ 6,—

Ostatni tom powyższego dziełka zawierający **Katechezy o Spowiedzi i Komunii św.** nabyć można także osobno.
Cena egzemplarza brosz. . . . Rs. 1,50
W oryginalnej oprawie . . . . „ 1,75

Zbiór Przykładów dla ludu katolickiego a w szczególności dla Katechetów, Kaznodziei i Nauczycieli. Zebrał i oprac. ks. Prof. Franc. Spirago. Przełożył na polski język za zezwolen. autora ks. Prof. Dr. Wojciech Galant. Form. $12^1/_2 \times 17^1/_2$ cm. Stron 714. Przykładów 1324.
Cena egzemplarza broszur. . . Rs. 2,60
W oryginalnej oprawie . . . . „ 3,10

Pieśni kościelne.

Kolędnik. Zbiór Pieśni i Kolęd na czas Bożego Narodzenia, do użytku kościelnego i domowego z Nowenną na Adwent, dodatkiem pieśni przygodnych i krótkiego nabożeństwa. Stron 416. Pieśni 209. W ozdobnej oprawie Rs. 0,40.

Kantyczki czyli Kolędy i Pastorałki na czas Bożego Narodzenia, z dodatkiem pieśni przygodnych w ciągu roku używanych. Najobszerniejsze i najzupełniejsze wydanie, obejmuje na 704 stronach 485 pieśni po części z nutami. W ozdobnej oprawie Rs. 0,75.

33 Pieśni nabożnych w 10 zeszytach. Wszystkie 10 zeszytów w zgrabnej teczce papierowej Rs. 0,35.

Zbiór pieśni dla użytku dziewcząt Kongregacyi Najśw. Maryi Panny. Z ryciną tytułową. Format $9 \times 13^1/_2$ cm. Str. 96. Najpiękniejsze pieśni ku czci N. M. P Egzemplarz broszurowany Rs. 0,25.

Nowa Biblioteka Pisarzy Polskich

Tom I—IV. **Poezye Adama Mickiewicza** 4 tomy z portretem autora. — Stron 1086. Brosz. egzemplarz Rs. 1,75, ozdobnie oprawny w 2 tomach Rs. 2,25.

Tom V—VIII. **Poezye Juliusza Słowackiego** 4 tomy z portretem autora. — Stron 1416. Broszur. egzempl. Rs. 2,20, ozdobnie oprawny w 2 tomach Rs. 2,75.

Tom IX—XII. **Pisma Zygmunta Krasińskiego** 4 tomy z portretem autora. — Stron 1460. Broszur. egzempl. Rs. 2,20, ozdobnie oprawny w 2 tomach Rs. 2,75.

Tom XIII—XVIII. **Poezye Ludw. Kondratowicza** (Wł. Syrokomli) 6 tom. z portr. autora i 6 illustr. Brosz. egzempl. Rs. 3,50, ozdob. oprawny w 3 tom. Rs. 4,—.

Tom XIX—XXIV. **Poezye Juliusza Słowackiego.** Pisma pośmiertne, zebrał ks. Dr. Kamil J. Kantak. Sześć tomów. Wydanie ozdobione 70 illustr. Str. 1996. Brosz. egzpl. Rs. 3,50, ozdobnie oprawny w trzech tomach Rs. 4,—.

Korespondencya Juliusza Słowackiego to jest Listy do Matki i wszystkie inne. W setną rocznicę narodzin poety zebrał Ks. Dr. Kamil J. Kantak. Dwa tomy formatu 11×16 cm., obejmując 804 strony druku. — W prześlicznej okładce błękitnej. — Wydanie zupełne, pierwsze illustr. Cena egzempl. brosz. Rs. 1,80, obu tomów opraw. w jeden tom Rs. 2,30.

Broszury treści historycznej, naukowej, mapy i powiastki.

Agaj-Han. Powieść historyczna z początku XVII wieku, przez Zygm. Krasińskiego. Stron 136. Brosz. Rs. 0,35.

Alkohol i Ruch Trzeźwości. Mowa wygłoszona w Berlinie przez ks. prob. Kapicę. Stron 24. Cena Rs. 0,06.

Arumugam, książę indyjski. Pow. misyjna. Str. 92. Broszur. Rs. 0,20.

Bądź oszczędnym. Przestrogi i rady Starego Macieja. Str. 80. Brosz. Rs. 0,20.

Bolesław. czyli dalsze losy Genowefy. Str. 87. Brosz. Rs. 0.20.

Bracia Zborowscy. Pow. histor. z XVI wieku podług Henryka Rzewuskiego. Streścił Jan Kwiatkowski. Z 6 illustrac. Stron 80. Broszur. Rs. 0,20.

Bratanek królowej. Powieść historyczna z dziejów misyi na wyspach japońskich. Stron 104. Brosz. Rs. 0,30.

Ciekawe przypowieści. Zebrał i ułożył J. Kwaśniewski. Str. 128. Brosz. Rs. 0,35.

Adresować należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.

Dla was Dziewice! Zestawił te pieśni wasz braciszek ks. Franciszek. 24 różnych pieśni. Drukowane na lepszym papierze z czerwonemi obwódkami wkoło stronic. Stron 48. Cena Rs. 0,15.

Dokąd idziesz Panie? Opowiadanie historyczne z czasów prześladowania chrześcijan za panowania Nerona podług Henryka Sienkiewicza. Z 13 illustrac. Str. 292. Broszur. Rs. 0,55.

Domicyan. Pow. z pierwszego wieku dziejów chrześcij. osnuta na tle historycz. Stron 144. Broszur. Rs. 0,30.

Dwaj Kniazie. Pow. histor. z XVII wieku podług Henryka Rzewuskiego. Oprac. Jan Kwiatkowski. Z 7 illustracyami. Stron 80. Broszur. Rs. 0,20.

Elementarz polski do użytku szkolnego i domowego. Z 66 illustr. i wielu wzorkami pisma. Str. 96. Karton. Rs. 0,15.

Elementarz polski i mały katechizm rzymsko-katolicki do użytku szkolnego i domowego, oprawne w jedną książeczkę. Z 67 illustracyami oraz wielu wzorkami pisma. Stron 158. Karton. Rs. 0,20.

Formy towarzyskie ks. Dr. W. Galanta. Książeczka zawierająca prawidła i wskazówki przyzwoitego zachowania się w różnych chwilach życia, do polecenia szczególniej dla młodzieży. Stron 200. Cena egzemplarza broszur. Rs. 0,60.

Genowefa. Powiastka ludowa z dawnych czasów. Wydanie najnowsze popr. Z rycinami. Stron 64. Broszur. Rs. 0,20.

Jarmark na św. Onufry. Napisał A. Dygasiński. Z illustr. tytułową i na okładce. Stron 66. Broszur. Rs. 0,20.

Jaskinia Beatusa. Wzruszająca powiastka z śred. wiek. Str. 65. Brosz. Rs. 0,20.

Kłusownik. Nowela Klemensa Junoszy. Z illustracyą tytułową i na okładce. Str. 114. Broszur. Rs. 0,25.

Królowa Jadwiga. — Władysław Jagiełło. — Władysław Warneńczyk. Trzy opow. histor. Str. 96. Brosz. Rs. 0,25.

Krzyżacy. Powieść historyczna z czasów krzyżackich według Henr. Sienkiewicza. Z 11 illustrac. Str. 108. Broszur. Rs. 0,25.

Mały Elementarz polski do użytku szkolnego i domowego. Z bardzo wielu illustr. Stron 64. Broszur. Rs. 0,06.

Mały katechizm rzymsko-katol. do użytku szkolnego i domowego. Z illustrac. tytułową. Stron 62 Karton. Rs. 0,15.

Mapa Polski w granicach z roku 1772 (przed pierwszem rozbiorem) w 4 kolor. Cena Rs. 0,20.

Mapa Górnego Śląska, z uwzględnieniem stosunków językowych, granic powiatowych i kolei żelaznych, ułożona przez ks. J. Gregora. Cena Rs. 0,20.

Modlitwa zwycięża. Opow. histor. z IV wieku chrześc. za panowania cesarza Juliana. Str. 68. Brosz. Rs. 0,20.

Obrazki wyjęte z życia ludu. Sześć opow. Str. 84. Brosz. Rs. 0,25.

O chatę. Powieść osnuta na tle stosunków współczesnych przez A. Karwat z Bardzkich. Stron 304: Brosz. Rs. 0,60.

Od wsi do wsi. — Od świtu do świtu. 2 nowelki. Str. 70. Broszur. Rs. 0,20.

Ofiary zabobonu. Powieść obyczajowa z zeszłego stulec. przez Fr. Ksaw. Tuczyńskiego. Stron 160. Broszur. Rs. 0,35.

Pan Twardowski, sławny mistrz czarnoksięski. Z 13 illustracyami. Stron 104. Broszur. Rs. 0,25.

Podróż po wszechświecie. Popularne rozprawy o księżycu, słońcu, planetach i gwiazdach. Z 43 illustracyami. Str. 126. Broszur. Rs. 0,45.

Pogrzebana żywcem. Powieść z życia biednych murzynów w Afryce. Str. 60. Broszur. Rs. 0,20.

Pojata, córka Lizdejki. Powieść histor. z XIV wieku. Napisał Feliks Bernatowicz. Stron 128. Broszur. Rs. 0,30.

Potęga Różańca św. Opowiadanie historyczne z XV wieku. Streścił J. Kwiatkowski. Stron 80. Broszur. Rs. 0,25.

Powiastki ludowe. Zbiór ciekawych i wesołych opowiadań dla ludu z licznemi illustr. Cztery tomiki po 96 str. Każdy tomik w oryg. okładce brosz. Rs. 0,25.

Rodzina. Czasopismo illustrowane dla ludu. Obejmuje powieści historyczne i obyczajowe, opisy i obrazy krajów, miast i ludów, artykuły z czasów współczesnych i naukowe, ciekawe i wesołe opowiadania. Z licznemi illustr. 5 kwartałów. Str. raz. 1382. w ozd. opr. Rs. 4,25.

Skarbczyk strzech polskich. Poezye F. Marca. Stron 80. Broszur. Rs. 0,20.

Skazani do kopalń. Powieść z dziejów chrześcijaństwa z czas. panow. cesarza Maksymiana. Str. 128. Broszur. Rs. 0,30.

Soteris. Opow. histor. z czas. pan. ces. Maksymiana. Str. 102. Brosz. Rs. 0,30.

Świat i jego cuda. Pogadanka o ziemi i niebie. Skreślił Fr. Ksaw. Tuczyński. Z 15 illustr. Str. 80. Brosz. Rs. 0,20.

Świat i mądrość przedwieczna. Opowiadanie z czasów panowania Marka Aureliusza. Stron 96. Brosz. Rs. 0,30.

Adresować należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.

Ś[illegible] chrześcijaństwa. Histor. opow. z [illegible] pierwszych chrześcijan. 4 tomy [illegible] II po 112 stron. III tom 1[illegible] a IV 1[illegible] stron. Z illustr. Cena osobnego tomu Rs. 0.30.

Tajemnica na dworze królewskim. Pow. histor. z czasów Bolesława Chrobrego. Z 7 illustr. Broszur. Rs. 0.25.

Trzy śluby, czyli Marya nie opuści tych, którzy w Niej szukają pociechy w utrapieniu. Stron 76. Broszur. Rs. 0,25.

Waleczny bojownik za wiarę i wolność. Pow. historyczna przez M. Śleczkowską. Stron 4[illegible]. Broszur. Rs. 0,20.

Wielkopolska i Wielkopolanie, pod względem rozmiaru podziału, zarządu i plonów. Str. 140. Z 2 ryc. Brosz. Rs. 0,35.

Wieniec i korona. Histor. opow. z czas. męczeństwa chrześc. za pan. ces. Nerona. Z 2 illustr. Str. 110. Brosz. Rs. 0,30.

Wierna Rozia czyli zwycięstwo wiary kat. Pow. współcz. Str. 246. Brosz. Rs. 0.45.

Władysław Herman i jego dwór. Pow. histor. z XI wieku, przez Z. Krasińskiego. Stron 324. Broszur. Rs. 0,55.

W niewoli tatarskiej. Pow. z XVI wieku osn. na tle hist. Str. 176. Brosz. Rs. 0,40.

W obronie matki ziemi. Powieść napis. przez J. Stablewską. Wydanie drugie. Stron 170. Broszur. Rs. 0,40.

Wódka i pijaństwo. Napis. ks. Bernard M. S[illegible]lik. Stron 96. Broszur. Rs. 0,30.

Wybór poezyi Mickiewicza. Z portretem i życiorys. poety. Str. 104. Brosz. Rs. 0,20.

Zaklęty dwór. Powieść z przeszłego stulecia podług W. Łozińskiego. Streścił J. Kwiatkowski. Str. 448. Brosz. Rs. 0,70.

Zamek Kruszwicki. Powieść historyczna z IX wieku. Streścił Jan Kwiatkowski. Stron [illegible]. Broszur. Rs. 0,20.

Nadzwyczaj cenne broszury

histor. treści moralnej, jako też powiastki wzięte z życia ludu a napisane przez śp. Karola Miarkę, ogólnie znanego i cenionego publicyste i obrońcę ludu górnośl.

Błogosławieństwo matki. Dramat z życia współczesnego w 3 aktach, i Mosiek spekulant, komedyjka w 2 aktach. Str. 4[illegible]. Broszur. Rs. 0.20.

Dzwonek św. Jadwigi. Obrazek z życia współczesnego w 3 aktach. Stron 56. Broszur. Rs. 0.3[illegible].

[illegible] Kluczensowa. Powieść odnosząca [illegible] zaprowadzenia chrześc. na [illegible]. Str. 114. Broszur. Rs. 0.30.

Husyci na Górnym Śląsku. Opow. z XV wieku podług kronik i ustnego podania ludu. Str. 9[illegible]. Broszur. Rs. 0,30.

Odpuść nam. Powieść historyczna z czasów wojny francusko-niemieck. 1870—71. Stron 146. Broszur. Rs. 0,35.

Petronela, pustelnica z góry św. Anny. Opow. histor. Str. 216. Brosz. Rs. 0.40.

Sądy Boże. Pow. z życia górników górnośląskich. Str. 112. Brosz. Rs. 0,30.

Szwedzi w Lędzinach. Pow. górnośl. z czas. 30-letniej wojny. Str. 158. Brosz. Rs. 0,35.

Żłóbek. — Uczciwość nagrodzona. Dwie pow. Str. 78. Brosz. Rs. 0,25.

Żywcem zamurowana. Powieść górnośląska. Str. 120. Brosz. Rs. 0,35.

Książki i broszury do zabawy.

Gry i zabawy w kółku rodzinnem. Oprac. Stary Maciej. Z 101 illustr. i tablicami gier: warcaby, młynek, loteryjka, forteczka, niedźwiedź w matni. Str. 128. Oprawne Rs. 0,70.

Gry i zabawy na wolnem powietrzu. Oprac. Stary Maciej. Z 40 illustracyami. Stron 84. Opr. Rs. 0,45.

Gry towarzyskie, zebrał Stary Maciej. Stron 20. Brosz. Rs. 0,15.

Gry umysłowe, zebrał Stary Maciej. Z 12 ryc. Stron 24. Broszur. Rs. 0,15.

Miłe zatrudnienia w wolnych chwilach, zebrał i opracował Stary Maciej. Z 46 rycinami. Stron 48. Broszur. 0,30.

Zgadnij! Zagadki, szarady, rebusy i obrazki cien. Z 40 ryc. Str. 32. Brosz. Rs. 0,20.

Bawmy się! Gry na wolnem powietrzu. Opracow. Stary Maciej. Z 22 rycinami. Stron 48. Broszur. Rs. 0,30.

Nauka o pływaniu dla młodych przyjaciół. Opracował Stary Maciej. Z 12 rycinami. Broszur. Rs. 0,10.

Zabawy zimą. Opracował Stary Maciej. Z 25 rycin. Brosz. 0,10.

Spiewniki polskie.

Pieśniarz polski. Zbiór melodyi swojskich, aryi, dumek, krakowiaków, marszów, kujawiaków, obertasów itd. Dwa tomy. Tom I zawiera 148, a tom II 143 różnych pieśni z nutami. Każdy tom broszur. Rs. 0,85, oprawny w oryginalnej okładce Rs. 1,10.

Wybór pieśni świeckich (zawierających najulubieńsze aryе, dumki, marsze, kujawiaki, krakowiaki itd. itd.) Stron 64. Broszur. Rs. 0,06.

[illegible] należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.

Książki do nabożeństwa z aprobatą kościelną.

zamówieniu książek do nabożeństwa wystarczy podać tytuł książek i numer oprawy.

Oznaczenie opraw.

Płótno, wyciski, brzeg marmurowy lub czerwony.

Papier, piękne wyciski, brzeg biały lub marmurowy.

Płótno, wyciski, brzeg złocony.

Imitacya skóry, wyciski, brzeg marmurowy lub czerwony.

Imitacya skóry, wyciski, brzeg marmurowy lub czerwony, okucie.

Imitacya skóry szagryńowej, okładka giętka, wyciski, brzeg czerwony gładzony.

Skóra szagrynowa, wyciski, brzeg złocony.

Skóra szagrynowa, okładka niezwykle giętka, wyciski bardzo gustowne, brzeg złocony.

Skóra szagrynowa, wyciski, złoty brzeg i okucie.

Imitacya skóry, wyciski, brzeg złocony.

Imitacya skóry, wyciski, brzeg złocony, okucie.

Skóra szagrynowa, wyciski, okładki skośno prasowane, brzeg złocony.

Skóra szagrynowa, wyciski, okładki skośno prasowane, brzeg złocony, zameczek.

Imitacya kości z wykładami na okładce, brzeg złocony, okucie, kolor biały, barwny lub blacha kryszt.

Imitacya z kości z wykładami kościanemi i metalowemi na okładce, brzeg złocony, okucie. Kolor biały, barwny lub blacha kryształowa.

Imitacya kości, wyc., skośno ścięte okładki, białe lub barwne, grzbiet skórkowy, brzeg złoc., zameczek.

Imitacya kości słoniowej, z kolorowym obrazkiem, brzeg złocony, narożniki okrągłe.

Imitacya kości słon., kolor. i złote wyc., brzeg złoc., narożniki ostre.

Celuloid barwny, podwatowany, brzeg złocony — okrągłe narożniki, z ozdobnem malowaniem na okładce.

Imitacya skórki, watowana, złote wyciski, brzeg złocony.

Skóra szagrynowa, podwatowana, bardzo gustowne wyc., brzeg złoc.

Skóra szagrynowa, podwatowana, bardzo gustowne kolorowe lub złote wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki.

11-okz. Skóra szagrynowa, podwatowana, bardzo gustowne kolorowe lub złote wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki, zameczek.

11-z. Skóra szagrynowa, podwatowana, bardzo gustowne wyciski, brzeg złocony, zameczek.

12. Skóra gładka, bardzo gustowne kolorowe lub złote wyciski, okładki skośno ścięte, brzeg złoc., zameczek.

13. Skóra kozłowa, podwatowana, bardzo gustowne wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki, zamiast zameczka rzemyk.

14. Skóra gładka, podwatowana, bardzo gustowne kolorowe i złote wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki.

14-p. Imitacya skóry gładkiej, bardzo gustowne kolorowe i złote wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki.

14-z. Skóra gładka, podwatowana, bardzo gustowne kolorowe i złote wyciski, brzeg złocony, okrągłe narożniki, zameczek.

15. Skóra gładka, jasno-brunatna (mode) podwatowana, bardzo gustowne wyciski, brzeg złocony, narożniki okrągłe.

16. Skóra gładka, podwatowana, bardzo gustowne wyciski, brzeg złocony, narożniki okrągłe. W kolorze albo agatowo-czerwonym, albo agatowo-brunatnym, albo agatowo-ciemnozielonym.

19. Skóra kozłowa, podwatowana, bardzo gustowne wyciski, brzeg złocony, narożniki okrągłe.

Książki w oprawie Nr. 0, 00, 1, 1-o, 3, 4, 4-a, 5, 6, 6-o, 7, 7-z, 9, 10, 11, 11-ok, 11-okz, 11-z są w futerałach — książki w oprawie Nr. 8, 8-I, 8-Im, 9-ok, 9-okz, 9-w, 12, 13, 14, 14-p, 14-z, 15, 16 i 19 umieszczone są w pudełkach.

a. Książki ze zwykłym drukiem.

Pozwólcie dziatkom przyjść do Mnie! Książeczka do nabożeństwa dla małych dziatek, które nie przystąpiły jeszcze do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza. Form. $5^1/_2 \times 9$ cm. Str. 96. Opr. Nr. 0.10

Panie, zmiłuj się! Książeczka do nabożeństwa dla katolików. Form. 6 × 9 [illegible]

W oprawie Nr. [illegible]

Cena [illegible]

Bóg z tobą. Książeczka do nabożeństwa dla katolików. Na papierze welinowym z obwódką. Format 7×10 cm., str. 256.

W opraw. Nr.	0	00	4a	9os	9ok
Cena egz. Rs.	0,25	0.30	0.45	0,85	1,—

W opraw. Nr.	9w	10	11	11z
Cena egz. Rs.	1.30	0.55	0.60	0.75
W opraw. Nr.	11ok	11okz	13	14
Cena egz. Rs.	0.75	0.90	1.—	1,10

W oprawie Nr.	14z	14p	16
Cena egz. Rs.	1,15	0.60	1,10

Jezus, Przyjaciel dziatek. Zbiór najlepszych nabożeństw i pieśni dla dzieci. Format 7×10½ cm., stron 240.

W oprawie Nr.	0	00	4	9
Cena egz. Rs.	0,30	0,35	0.50	0,60

Panie wysłuchaj modlitwę moją! Wybór najlepszego nabożeństwa i pieśni kośc. dla dusz pobożnych. Format 7×10½ cm., stron 352.

W oprawie Nr.	0	00	4	4a	7
Cena egz. Rs.	0,30	0,45	0,60	0.65	0.65

W oprawie Nr.	7z	9	9w	11
Cena egz. Rs.	0,75	0.70	1,15	0,85
W oprawie Nr	11z	11ok	11okz	13
Cena egz. Rs.	0,95	1 —	1,10	1,25
W oprawie Nr.	14	14z	14p	16
Cena egz. Rs.	1,20	1,35	0,95	1,20

Dziecię Boże. Książeczka do nabożeństwa z pięknymi obrazkami, zawierająca ślicz. modlitwy pisane wierszem dla dziatek, które nie przystąpiły jeszcze do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza. Form. 7½×11 cm. Str. 64. Oprawny egzempl. Rs. 0.15.

Skarb duszy. Zbiór nabożeństw i pieśni kościelnych. Format 6½×10 cm., stron 256. W czerw. obwódce na pap. welin.

W oprawie Nr.	3	4a	9os	9ok
Cena egz. Rs.	0,40	0,55	0.80	0,95
W oprawie Nr.	9w	11	11z	11ok
Cena egz. Rs.	1,10	0,90	0,95	0,95
W oprawie Nr.	11okz	13	14	14z
Cena egz. Rs.	1.10	1,20	1,15	1,25
W oprawie Nr.	14p	15	16	19
Cena egz. Rs.	0.80	1.20	1,20	1.20

Kwiaty z ogrodu Bożego. Treściwy zbiór nabożeństw i pieśni przez ks. Dr. Wojc. Galuszkę. Form. 6½×10 cm., str. 256.

W oprawie Nr.	0	4a	9w	11ok	11okz
Cena egz. Rs.	0,25	0,50	1.15	0,80	0,90

W oprawie Nr.	13	14	14z	16
Cena egz. Rs.	1,05	1.10	1,20	1,20

Chwała Bogu na wysokości! Zbiór nabożeństw i pieśni kościelnych. Format 7×11 cm., stron 352. W czerwonej obwódce na papierze welinowym.

W oprawie Nr	3	4a	9os	9ok	9w
Cena egz. Rs.	0.55	0,70	1.—	1,15	1,30
W oprawie Nr.	11	11z	11ok	11okz	14
Cena egz. Rs.	0,95	1,10	1,05	1,20	1,1[illegible]
W oprawie Nr.	14z	14p	15	16	19
Cena egz. Rs.	1,30	0,95	1,20	1,20	1,[illegible]

Źródło łask. Zbiór najlepszych nabożeństw i pieśni dla dusz pobożnych przez ks. Stanisława B. Form. 7×12 cm., str. 35[illegible]

W oprawie Nr.	0	4a	11ok	11okz
Cena egz. Rs.	0.45	0,70	1,10	1,20

W oprawie Nr.	14	14z	16
Cena egz. Rs.	1,20	1,35	1,30

Módlmy się. Wybór najlepszego nabożeństwa dla katolików: Msza święta, Nieszpory, Psalmy, Antyfony itd. po łacinie i po polsku. Format podłużny, notesowy, 7×11½ cm., stron 208.

W oprawie Nr.	0	00	4a
Cena egz. Rs.	0,30	0.35	0.50

Wybór nabożeństwa codziennego i pieśni dla chrześcijan katolików. Form. 8×12 cm., stron 320.

W oprawie Nr.	0	00	4	4a	5
Cena egz. Rs.	0.40	0.45	0,60	0,70	0,75
W oprawie Nr.	6	6o	7	7z	8
Cena egz. Rs.	0,50	0,60	0,80	0,90	1,15
W oprawie Nr.	8l	8lm	9	9os	9ok
Cena egz. Rs.	1.35	1,25	0,80	1.—	1,10
W oprawie Nr.	9w	10	11	11z	11ok
Cena egz. Rs.	1,15	0,70	0,90	1.—	1.—
W oprawie Nr.	11okz	12	13	14	14z
Cena egz. Rs.	1,10	1,25	1,25	1,20	1.30

W oprawie Nr.	14p	15	16	19
Cena egz. Rs.	0.90	1,20	1,20	1.20

Droga do Nieba. Wybór nabożeństwa codziennego i pieśni dla chrześcijan-katolików. Format 8×12 cm., stron 320.

W oprawie Nr.	0	00	4	4a	5
Cena egz. Rs.	0,40	0,45	0,60	0,70	0,75
W oprawie Nr.	6	6o	7	7z	8
Cena egz. Rs.	0,50	0,65	0,65	0,80	0,95
W oprawie Nr.	8l	8lm	9	9os	9ok
Cena egz. Rs.	1,20	1,25	0,80	1,—	1,10
W oprawie Nr.	9w	10	11	11z	11ok
Cena egz. Rs.	1,20	0,75	0,90	1,—	1,—
W oprawie Nr.	11okz	12	13	14	14z
Cena egz. Rs.	1,10	1,25	1,25	1,35	[illegible]

W oprawie Nr.	14p	15	16	19
Cena egz. Rs.	0,90	1,25	1,25	1,25

Adresować należy: K. Miarka i Spółka, Częstochowa, ul. Najśw. Maryi Panny 62.